SCIENCE FICTION

GÉRARD KLEIN

TIMPUL NU ARE MIROS

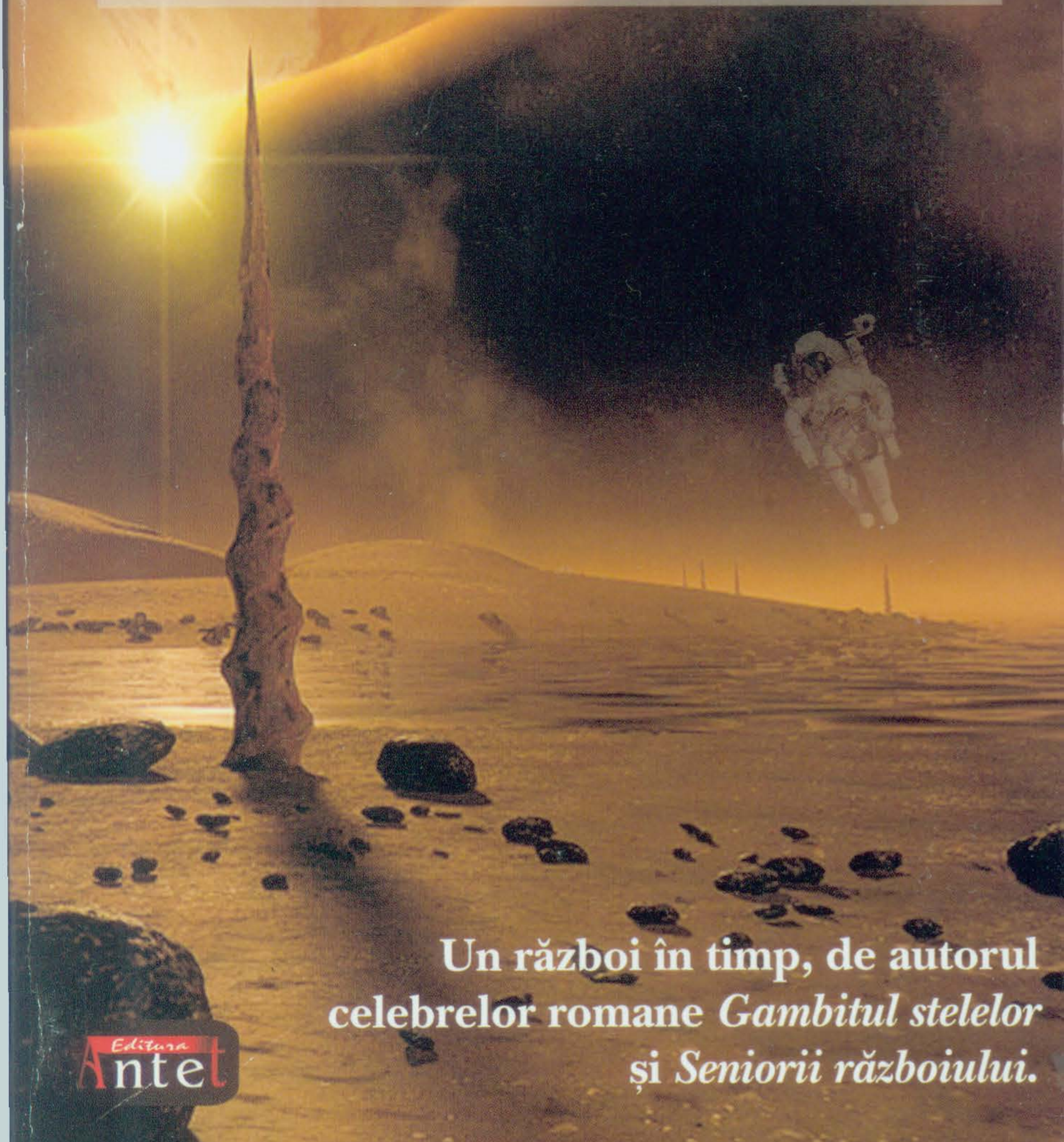

Un război în timp, de autorul celebrelor romane *Gambitul stelelor* și *Seniorii războiului.*

Editura Antet

PREFAȚĂ

Sunt întrebat uneori de ce n-am publicat până În ziua de azi decât opt romane. O întrebare atât de profundă merită un răspuns la același nivel. Aș putea răspunde că opt este un număr admirabil: doi la puterea a treia. Dar adevărul e altul. Aș tinde chiar să cred că e multiplu – sau, cel puțin, dublu.

Conform unui prim răspuns, cel mai adesea n-am avut timp. Potrivit unui al doilea răspuns, care nu-l contrazice neapărat pe cel dintâi, s-ar putea să fi preferat în locul romanului alte specii literare, care nu sunt obligatoriu inferioare acestuia.

Toate romanele mele publicate până acum au apărut între anii 1958 și 1971. S-ar putea ca o trecere în revistă a acestei bibliografii să clarifice lucrurile. Să fiu iertat dacă mă întorc până în preistorie și, uneori, mă voi poticni în date. E privilegiul vârstei.

Cred că mi-am schițat primul roman, „Gambitul stelelor“ (**În orig.** – *«Le Gambit des étoiles»* – n.tr.)> în 1955. În orice caz, în 1956, sau cel mai târziu la începutul lui 1957, îl terminasem. Începând din 1954, îl cunoscusem pe Maurice Renault, fondatorul și directorul Editurii O.P.T.A., care a publicat mai întâi revista polițistă *«Mystère-Magazine»,* iar începând din 1953 și *«Fiction»,* ediția franceză a revistei americane *„The Magazine of Fantasy and Science-Fiction“.* OIPTA fusese la început o agenție de publicitate, dar anumite întâlniri din perioada când fusese prizonier în Germania, în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, l-au determinat pe Maurice Renault să desfășoare în paralel și o activitate de agent literar, apoi de editor. Pe atunci, Renault nu reprezenta decât scriitori anglo-saxoni, în majoritate americani. Eu însă, care la șaptesprezece ani habar n-aveam de nimic, i-am cerut să-mi fie agent. A acceptat amuzându-se și s-a ocupat de primele mele două cărți, romanul „Gambitul stelelor“ și un volum de nuvele, „Perlele timpului“ (**În orig.** – *«Les Perles du temps»* – n.tr.). De asemenea, s-a ocupat de apariția în Italia a câtorva romane scrise în colaborare, pe care cred că ar fi de preferat să le dau uitării. Îi datorez mult lui Maurice Renault, și mai ales, pe lângă sprijinul și

sfaturile pe care mi le-a acordat, faptul că m-a pus în legătură cu Alain Dorémieux. Acesta era în acea perioadă doar secretarul redacției episodice a revistei *«Fiction»,* dar avea să devină rapid redactorul ei șef și unul dintre cei mai influenți oameni din Franța în domeniul fantasticului și al science-fiction-ului. Căci *«Fiction»* era divizată între fantastic și science-fiction, precum și între traduceri și literatura autohtonă.

În paginile revistei mai făcusem o decoperire, și anume, găsisem reclama minusculă a unei librării specializate, *«La Balance»,* aflată la numărul 2 pe rue des Beaux-Arts, în arondismentul VI al Parisului. De la periferia îndepărtată unde locuiam, făceam adevărate expediții până acolo – și astfel, la douăzeci și șapte de ani, aproape întâmplător, i-am cunoscut pe Michel Ilotin, alias Stephen Spirel (Creatorul colecției *«Le Rayon fantastique»,* partea de la Gallimard), pe Jacques Bergier, pe Pierre Versins, Francis Carsac, Jacques Sternberg, Philippe Curval și, bineînțeles, pe Valérie Schmidt, care conducea librăria și ținea un salon literar în camera din spate. Ocazional, mai treceau pe-acolo Boris Vian, Pierre Kast, foarte tânărul Michel Butor, și multe alte personaje devenite celebre – sau rămase necunoscute. Se poate spune că am avut noroc – sau, cel puțin, că am știut să plantez semințele norocului.

Dedicat lui Jacques Bergier față de care păstrez o sinceră admirație și o tandrețe autentică, deși aventura cu „Dimineața magicienilor" (**În orig.** – *«Le Matin des magiciens»*, n.tr.) lucrare aproape uitată în zilele noastre, avea să ne îndepărteze, și încredințat lui Michel Pilotin, manuscrisul „Gambitului..." a sfârșit prin a ajunge, grație lui Maurice Renault, în mâinile lui Georges H. Gallet (director al colecției *«Le Rayon fantastique»,* partea de la Hachette). Iar aici, situația s-a ambalat și a devenit de-a dreptul ridicolă.

Pentru a ridica prestigiul colecției, Gallet se gândise să fondeze un premiu Jules Verne și să convoace un juriu ad hoc care să premieze în fiecare an un roman inedit apărut, prin cea mai surpinzătoare coincidență, în *«Le Rayon fantastique»*. S-a întâmplat ca, în 1957, manuscrisul meu să circule printre membrii juriului și să rețină atenția celor mai mulți dintre ei, inclusiv tânăra și frumoasa ziaristă Franche Roche.

Georges Gallet, din partea lui, credea în lucrurile bine administrate, și-i decernase premiul, cu de la sine putere, unui anumit Serge Martel, pseudonim a doi ziariști din Lille, pentru romanul „Adio astrelor" (**În orig.** – *«L'Adieu aux astres»* – n.tr.). Se gândea să reunească juriul pentru a-l face să-i accepte spontan decizia dar s-a izbit de un zid. Anumiți membri ai juriului au fost scandalizați de această manipulare, alții au fost sensibilizați de tinerețea concurentului și, poate de condeiul acestuia și de prospețimea inspirației sale. Totuși, chiar dacă era prea târziu ca să mi se atribuie premiul Jules Verne pentru anul 1958, întrucât „Adio astrelor" fusese tipărit deja, cu premiul afișat pe banda copertei, s-a luat hotărârea ca și eu să beneficiez de el în exact aceleași condiții ca și titularul: contract, suma aferentă, bandă pe coperă și, onoare supremă, un dejun la Lasserre, în compania juriului adunat în plen și a câștigătorului ex-aequo care se găsea în situația penibilă de laureat obligatoriu.

Presupun că oamenii au învățat lecția, căci titularii ulteriori ai premiului Jules Verne n-au fost nici ei de colo: în 1959, Daniel Drode, pentru cel mai experimental roman publicat vreodată în întreaga istorie a S.F.-ului francez, „Suprafața planetei" (**În orig.** – *«Surface de la planète»* – n.tr.) în 1960, Albert Higon, care mai târziu avea să redevină Michel Jeury; în 1961, Jérome Sériel, azi mai cunoscut de pasionații O.Z.N.-ologiei sub numele de Jacques Vallée; în 1962, Philippe Curval; și, în 1963, Vladimir Volkoff, pe care-l aștepta o strălucită carieră literară, deși abătându-se pe o cale puțin diferită de cea inițială.

În ceea ce mă privește, am doborât doi iepuri dintr-o lovitură. Căci Robert Kanters, director al colecției concurente *«Présence du futur»*[1], ai cărei adevărați fondatori fuseseră Michel Pilotin și Jacques Bergier, stimulat fără îndoială de Maurice Renault, mi-a acceptat primul volum de povestiri, „Perlele timpului," care a apărut tot în 1958.

Fără ca eu să înțeleg imediat acest lucru, „Gambitul stelelor" a devenit, păstrând proporțiile cuvenite, un fel de carte de cult. Am fost surprins de numărul cititorilor întâlniți la

[1] Care-și datora titlul, lucru niciodată recunoscut, unei expresii afișate de Valérie Schmidt în librăria ei, cu ocazia primei expoziții de science-fiction deschise vreodată în Franța. (n.a.)

convenții sau în alte locuri publice care, aducându-mi câte un exemplar terfelit și decorat cu faimoasa ilustrație a lui Jean-Claude Forrest, îmi cereau cu glas tremurător autografe. Prietenul meu Manchu (celebrul pictor și ilustrator) mi-a spus într-o zi că acel roman rămânea pentru el „o amintire grandioasă".

Fără nici cea mai mică solicitare din partea mea, romanul a fost reeditat adesea, mai întâi la Marabout, apoi la Nouvelles Éditions Oswald, după care la Livre de Poche Jeuness. Cu această ultimă ocazie, a remarcat față de editoare faptul că în acest roman drumul spre stele era deschis cu ajutorul unui drog, *zotl* (trimitere la „Porțile percepției" de Aldous Huxley), lucru pe care autoritățile îl puteau interpreta în diverse feluri. Nepăsătoare, editoarea a trecut peste scrupulele mele. Totuși, am promis să mă ocup personal de următoarea (și, fără îndoială, ultima) reeditare.

* * *

Un asemenea demaraj putea să prevestească o îndelungată carieră de romancier. Totuși, mă izbeam de câteva dificultăți. În pofida folosirii deșănțate a diverselor dispozitive de dilatare temporală, nu reușeam niciodată să prelungesc o zi obișnuită la mai mult de patruzeci și opt de ore. În acea perioadă, între 1954 și 1957, îmi urmam destul de serios studiile superioare și, în general, le făceam față, la Institul de Studii Politice. În anul următor, am urmat un curs complementar, ca un fel de masterat, în același timp în care cumulam cei doi ani pregătitori de la Institutul de Psihologie, ca să-mi scot în 1959 cele două diplome: psihologie aplicată și psihologie socială (pe prima am obținut-o, dar pentru cea de-a doua am picat la anumite probe, strict din lene, deși în acel domeniu eram de fapt mai bun). La Sciences-Po, am redactat și un soi de memoriu consacrat S.F.-ului, sub titlul „Utopia modernă" (**În orig.** – *«L'Utopie moderne"* – n.tr.), pentru care am primit o notă bună și mi-am compensat insuficiența la contabilitate.

Pentru a-mi forma o oarecare experiență profesională, am efectuat în 1960 un stagiu la banca Rotschild, azi dispărută. Am mai fost stagiar și la S.E.M.A., fondată de Jacques Lesourne, unde aveam să revin mult mai târziu, fiind cât pe ce să fiu

angajat permanent de ambele întreprinderi, care nici acum nu știu de ce pacoste au scăpat. Pe lângă aceste activități obișnuite, ar mai trebui să adaug o colaborare asiduă cu revista *«Fiction»*, începând din 1956, în calitate de critic, eseist și autor de povestiri, fără a neglija nici colaborările intermitente cu alte periodice, uneori destul de neașteptate.

* * *

Dar principala mea ambiție rămânea aceea de a ajunge într-o bună zi să-mi câștig existența din scris. Evident, nu pe calea colaborărilor la *«Fiction»* aveam să reușesc acest lucru. Mi se deschiseseră porțile a două dintre cele mai prestigioase colecții ale epocii, dar îmi era foarte greu să predau mai mult de un manuscris pe an. Și nu voiam să le propun decât texte coapte cum trebuie, ceea ce încetinea și mai mult cadența. Întâlnirea din 1958 cu Kurt Steiner, care uneori are chef să-și spună André Ruellan, m-a abătut pe alt drum. Steiner lucra pentru Fleuve Noir, la colecțiile *«Angoisse"* și *«Anticipation»*, și mi-a făcut cunoștință cu Armand de Caro și François Richaud, care erau director general și, respectiv, director literar ai acelei demne edituri.

M-am apucat imediat de un manuscris despre teraformarea planetei Marte, care s-a intitulat mai întâi „Marte cea verde" (pot s-o dovedesc, mai am și acum ciorna primei versiuni), apoi a devenit „Chirurgii unei planete" (**În orig.** *«Chirurgiens d'une planète»* – n.tr.) după părerea mea cel mai mediocru titlu care a putut fi inventat vreodată (textul, amplu revizuit, a fost reeditat după foarte multă vreme de către Jacques Sadoul, la J'ai lu, sub titlul „Visul pădurilor" (**În orig.** – *«Le Rêve des forêts»* – n.tr.). Acest prim manuscris depășea ca întindere formatul volumelor de la Fleuve. Cu ajutorul și sfaturile lui François Richard, am realizat o primă reducere, după care, epuizat, am lăsat restul în seama foarfecelor lui. Când am comparat, pentru reeditarea de la J'ai lu, textul original cu cel pe care-l periase Richard, am descoperit că-l ameliorase considerabil (lucru de care nu mă îndoisem câtuși de puțin). Literatura seamănă mult cu sculptura: ceea ce îndepărtezi dă formă operei.

A doua problemă cu care m-am confruntat la Fleuve Noir a fost aceea că pe Armand de Caro nu-l interesau cărțile izolate, ci dorea să dispună de o producție regulată. Așa că m-am apucat cu mult elan, cred că de prin 1959, să scriu un al doilea volum al seriei pe care o vedeam ca pe o saga de familie, a Argyre-ilor, iar acesta a fost „Velierele soarelui" (**În orig.** – *«Les Voiliers du soleil»* – n.tr.). Prin urmare, am fost fără nici cea mai mică discuție primul autor care a folosit în literatura de ficțiune conceptul de velă solară, chiar dacă nu eu inventasem ideea.[1]

În general, lui Cordwainer Smith i se acordă creditul acestei premiere, dar nuvela în care recurge la velele solare n-a fost publicată în limba engleză decât în 1960, iar în Franța, mult mai târziu. Pierre Boulle descrie și el o velă solară la începutul romanului „Planeta maimuțelor" (1963) (**În orig.** – *«La Planète des singes»* – n.tr.). Iar în ceea ce-l privește pe Arthur C. Clarke, el a trebuit să aștepte anul 1964. (Îi acord *ex aequo*-ul lui Smith, dar nu și lui Boulle și Clarke.)

„Chirurgii..." a apărut în 1960, imediat ce Fleuve a acceptat „Velierele...," care a ieșit în februarie, 1961. Producția mea, însă, începuse să slăbească. Trebuie să vă spun că în același an am scris și câteva texte de popularizare, inclusiv o carte consacrată testelor psihologice. La sfârșitul anului 1960, Istoria m-a prins din urmă sub forma unei încorporări în armată, urmată imediat de o trimitere fără ceremonie în Algeria, unde am petrcut aproape doi ani, în timpul războiului, până când m-am întors, în luna noiembrie a anului 1962.

Prin urmare, asupra datelor când am scris următoarele romane planează anumite incertitudini. Cel mai probabil, am scris „Timpul n-are miros" și, parțial, „Călătoria cea Lungă" (**În orig.** *«Le Long Voyage»* – n.tr.) în 1960, apoi „Ucigașii timpului" (**În orig.** *«Les Tueurs de temps"* – n.tr.) cu siguranță în timpul ședерii în Algeria, cu oarecari dificultăți. Fleuve Noir a refuzat „Timpul n-are miros," considerându-l prea intelectual și literar, ceea ce m-a făcut să-l rescriu pentru Denoël, care l-a

[1] Teoria presiunii exercitate de lumină – și, ca atare, a vântului solar și a propulsiei fotonice – datează de la începutul secolului XX, dacă nu chiar de la Kepler. Termenul de „velier solar" a fost introdus în uz de inginerul american Garwin, într-un articol științific publicat în 1958. (n.a.)

publicat la începutul lui 1963. Și cum Fleuve nu publica nici un roman decât când intra în posesia celui următor, „Călătoria cea Lungă" a apărut abia în 1964, împins înainte de „Ucigașii timpului," care la rândul său a ieșit în 1965, deși pe mine asta nu mă privea cu nimic.

Cazul „Timpului" inodor ilustrează destul de clar situația relațiilor mele cu editurile din epocă. Plănuiam ca pe viitor să-mi fac o bază din a scrie, sub semnătură proprie, pentru «Présence du futur», din moment ce «Le Rayon fantastique" intrase într-un declin lent în perioada absenței mele, pentru a de stinge cu totul în 1963, iar la Fleuve Noir trebuia să înaintez o producție mai standardizată.

* * *

Pe de altă parte, intențiile mele, în colaborarea cu Fleuve Noir, nu erau exclusiv alimentare. Mă mai mâna și un teribilism tehnic – acela de a dovedi că eram capabil să public peste tot: începusem cu revista *«Galaxie»*, în octombrie, 1955, ceea ce avusese meritul de a accelera apariția primelor mele texte în numărul din ianuarie, 1956, al *«Fiction»*, continuasem în *«Satellite»*, și investisem, după cum s-a văzut, în «Le Rayon fantastique" și «Présence du futur». Fleuve Noir trebuia să fie Rubiconul meu.

Dar acest imperialism acoperea și o grijă pedagogică, după cum a remarcat Jacques Goimard într-un articol din *«Fiction»:* în paginile acelei reviste se discutau destul de des aparițiile din colecția «Anticipation», întrebându-ne dacă nu era posibil să reformăm această instituție. Până la urmă, câțiva autori ca Jean-Gaston Vandel, Vargo Statten, în perioada lui cea bună, și bineînțeles Stefan Wul și Kurt Steiner, au dat exemplu. Așadar, intenția mea era aceea de a scrie și science-fiction „popular" de calitate, așa cum făceau cam prin aceeași perioadă, din partea lor, John Brunner, în Marea Britanie, și Robert Silverberg, în Statele Unite, care era doar cu câțiva ani mai vârstnic decât mine.

În această privință, pseudonimul de Gilles d'Argyre este destul de transparent. Prenumele îmi conserva inițiala. Câmpia Argyre figurează în emisfera sudică a planetei Marte (și

sunt hotărât să-mi revendic dreptul de proprietate asupra acelui teritoriu, imediat ce pământenii vor debarca pe planeta roșie). Iar cuvântul „*argyros*" înseamnă în greacă „argint" sau „argintat," ceea ce sublinia unul dintre obiectivele mele. Particula *d'*, care apărea doar de formă și cu rol fonetic, adăuga totuși o anumită distincție numelui în ansamblu. În sfârșit, printr-un soi de forțare a mâinii, acest pseudonim făcea trimitere la istoricul unei familii marțiene pe care se ambiționa să-l nareze succesiunea volumelor. Creaturile se confundau cu creatorul. Numele de Argyre se regăsește chiar și în „Timpul n-are miros," prin intermediul patronimului prescurtat al unuia dintre protagoniști, Shan d'Arg. Apoi s-ar putea ca și numele eroului din „Ucigașii timpului," Varun Shangrin, să fie o deformare îndepărtată a aceluiași.

Imediat după întoarcerea din Algeria, în noiembrie, 1962, presat de necesități, am scris în douăzeci și trei de zile, cu tot cu corecturi, „Sceptrul hazardului" (**În orig.** *«Le Sceptre du hasard»* – n.tr.), pentru Fleuve Noir. Dar, cum acestuia nu i-a urmat nici un alt manuscris pentru respectiva editură, a trebuit să aștepte până-n luna iunie a anului 1968 ca să fie publicat. Acum știți în sfârșit de ce primăvara aceea și-a păstrat un anumit renume în istorie.

Începând din 1962, îmi cam pierise cheful să lucrez pentru Fleuve: solda era prea mică, gabaritul redus, exigența regularității îmi crea constrângeri, iar romanele apăreau prea târziu. În schimb, intenționam să revin la Denoël, care avea să-mi publice „Timpul n-are miros" la începutul anului 1963. Dar Robert Kanters mi-a refuzat un volum de nuvele, fără nici un motiv clar, din moment ce ultimul se vânduse foarte bine. Cam dezamăgit, i l-am propus lui Éric Losfeld, care l-a publicat cu unele reduceri la Terrain vague, sub titlul „Un cântec de piatră" (**În orig.** *«Un chant de pierre»* – n.tr.), îmbogățit considerabil, a fost reeditat de Christian Bourgois în 10/18, sub titlul „Istorii ca și cum..." (**În orig.** *«Histoires comme si...»*, n.tr.).

* * *

Ruptura totală cu Denoël s-a produs în 1968. Cu ocazia apariției cărții „Sceptrul hazardului", Jacques Goimard a

dezvăluit într-un articol din *«Fiction»*, cu acordul meu, faptul că Gilles d'Argyre și Gérard Klein erau unul și același. Kanters s-a ofuscat și mi-a cerut explicații, căci semnasem cu Denoël un contract care-i acorda acestei edituri dreptul de preferință pentru nici mai mult, nici mai puțin decât șapte titluri. Am avut naivitatea de a-i adresa și de a publica, așa cum îmi ceruse, o dezmințire pe care o credeam pur formală. Kanters a telefonat la Fleuve Noir, urlând la ei că erau niște mincinoși, și totul s-a soldat cu un schimb de scrisori între avocați. De-atunci, am rămas cu o aversiune solidă contra drepturilor de preferință, pe care mă străduisc să le suprim nu numai din contractele care mă privesc, ci și din cele pe care le încheie cu alți autori. În rest, nu avusesem nici un moment intenția să intru în conflict cu Éditions Denoël (care, în plus, pusese un minor iresponsabil să semneze un contract plin de puncte ridicole), ci doar să lucrez pentru două edituri, în stiluri și tradiții diferite. Și sub nume diferite.

* * *

Dar, cinci ani mai devreme, în 1963, aveam douăzeci și cinci de ani și înțelesesem că a trăi decent din scris era imposibil. Trebuia să trec la lucruri mai serioase – și, practic, să renunț la a mai scrie romane. Nu bănuiam până unde aveam să ajung.

La sfârșitul anului 1962, Claude Tchou m-a contactat prin intermediul lui Jacques Sternberg și m-a întrebat dacă mă interesa o colaborare pentru *«Guide de la France mystérieuse»*. Lucrarea fusese inițiată de Jean-Paul Clébert și René Alleau, pe care-i cunoscusem la La Balance, dar aceștia se dovediseră incapabili să organizeze enormul travaliu necesar pentru documentare. Am acceptat. În fond, era o ocazie de a cunoaște mai îndeaproape activitatea redacțională. Cu câteva luni mai devreme, Jacques Goimard, care integrase o societate economică mixtă, S.E.D.E.S., filială a Casei de Depuneri, îmi sugerase să-l imit. Candidatura mea a fost acceptată în luna mai a anului 1963, după ce fondatorul și directorul general al Societății de Economie pentru Dezvoltarea Economică și Socială, René Mercier, mi-a citit memoriul despre „Utopia modernă".

Dedusese din acesta că aveam o calitate rară printre economiști: arta de a scrie clar.

* * *

Începând din acel moment, programul meu de lucru s-a îndreptat tot mai serios spre o fază de suprasaturație. Când plecam de la S.E.D.E.S., spre ora șase seara, alergam la Tchou, unde lucram câte trei sau patru ore la „Ghid...". Peste câteva luni, însă, situația s-a agravat și mai mult. Jean-Pierre Mocky, care citise câteva dintre nuvelele mele, mi-a propus să colaborez cu el la o adaptare a romanului lui Jean Ray „Cetatea spaimei de nedescris" (**În orig.** *«la Cité de l'indicible peur»* n.tr.). Cum să-l refuz? Astfel că, pentru șase sau opt luni cel puțin, poate chiar un an, am adoptat un ritm de lucru de-a dreptul demențial. Ajungeam la S.E.D.E.S. spre orele zece dimineața, munceam până la șase seara, aproape fără întrerupere, pe urmă mergeam să redactez sau să pun în ordine „Ghidul...," până spre ora zece seara, după care treceam pe la Mocky, unde mai stăteam două-trei ore, rezolvând diverse mărunțișuri – fără să punem la socoteală și weekendurile, pe care i le consacram în totalitate, pentru esențialul activității. De aici s-a legat o prietenie și o stimă reciproce care aveau să-și arate roadele în 1969, când Mocky m-a prezentat lui Robert Laffont. Urmarea se cunoaște. Așa se urcă treptele destinului.

* * *

Bineînțeles, toate acestea nu-mi mai lăsau prea mult timp pentru scris, și cu atât mai puțin pentru un roman, ca să nu mai vorbim și de viața personală; rarele mele amante mă luau drept un nebun furios. Totuși, în 1963 sau 1964 m-am apucat de „Seniorii războiului" (**În orig.** *«Les Seigneurs de laa guerre»* – n.tr.). Șapte ani mi-au fost necesari ca să termin acest roman, după ce-l abandonasem de vreo douăzeci de ori. Prietenul meu John Brunner mi-a spus, mult mai târziu, că dacă se întrerupea pentru câteva zile din scrisul unui roman, trebuia să-l abandoneze, căci nu reușea să-și mai regăsească firul inspirației. Am meditat adesea la aceste cuvinte – pe care, slavă

Domnului, încă nu le auzisem în timpul dificilei gestații a „Seniorilor...". În orice caz, când am terminat redactarea romanului, am jurat să nu mai fac niciodată așa ceva – sau, cel puțin, în asemenea condiții. Practic, activitatea mea la S.E.D.E.S., adeseori pasionantă, implica perioade intense de muncă, deplasări în provincie sau în străinătate, care în nici un caz nu favorizau concentrarea sau continuitatea.

Și, deși începând din 1964 am încetat să mai colaborez cu Claude Tchou, apoi și cu Jean-Pierre Mocky, am acceptat în continuare sfidările stimulative sau cronofage: astfel, am scris multe piese de teatru radiofonic, gen care în zilele noastre a dispărut practic, și articole la grămadă – ceea ce nu mă împiedica să fac rondul editurilor, în speranța de a-i convinge să creeze colecția de science-fiction la care visam. Nu că aș fi ținut morțiș s-o dirijez eu dar, pe parcursul anilor șaizeci, posibilitățile de publicare ale autorilor francezi s-au rarefiat încet dar sigur, de la un an la altul. Iar când Robert Laffont mi-a dat *carte blanche,* mi-a fost greu să-l refuz. Prin urmare, mi-am continuat munca de economist, suprapunând-o cu o responsabilitate nouă – aceea de editor, începând din 1969, a colecției „Altundeva și mâine" (**În orig.** *«Ailleurs et demain»* – n.tr.). Și am descoperit plăcerile austere ale revizuirii traducerilor.

* * *

Or, în acel an, a mai trebuit să creez, în calitate de economist, și ceea ce avea să devină incontestabil bestsellerul meu secret: planul de locuințe ieftine. Mai exact, întruct fondul de locuințe ieftine creat în 1965 se afla într-o situație foarte proastă, am fost însărcinat să studiez o formulă complementară și mai sigură pentru salvarea mizei. În șase luni, cu ajutorul unei echipe bune, am definit aproape exact sistemul care avea să fie instituit prin decretul din 24 decembrie, 1969, și care în esență a rămas aproape neschimbat până în zilele noastre, deși după părerea mea și-a pierdut orice utilitate. Astfel, am redactat în anul acela una dintre capodoperele mele ignorate pe nedrept, „Menajul economic"[1] (**În orig.** *«L'Épargne des ménages»* –

[1] scrisă în colaborare cu Louis Fortran (n.a.)

n.tr.), care a apărut în anul următor la P.U.F. Și am câștigat un an de libertate, un an sabbatic – să ne înțelegem: un an fără soldă – în 1970.

Eram hotărât să mă reapuc de scris – și, mai ales, să răsuflu și eu puțin. Am profitat de ocazie ca să termin „Seniorii războiului": Goimard, care fusese unul dintre primii cititori ai manuscrisului, a remarcat pe bună dreptate că finalul nu era pus la punct. L-am refăcut. Am mai scris și câteva povestiri care aveau să intre în „Legea talionlui" (**În orig.** *«La Loi du talion»* – n.tr.). De asemenea, am lucrat mult la „Marea antologie a science-fiction-ului" (**În orig.** *«La Grande Anthologie de la science-fiction"* – n.tr.) pe care Jacques Goimard îi convinsese pe cei de la Le Livre de Poche s-o lanseze, și la care am colaborat cu Demètre Ioakimidis. Urma să-și înceapă apariția abia în 1974, și se știe ce succes a avut. Am mai început și un roman nou, „Numera" (**În orig.** *«Numera»* – n.tr.). Nutream speranța secretă de a nu mă întoarce la Casa de Depuneri, dar eram un economist prea avizat ca să-mi fac asemenea iluzii. Și am fost obligat într-adevăr, la sfârșitul anului 1970, să revin la matca unde, trebuie să recunosc, eram așteptat și oamenii se arătau întotdeauna înțelegători față de micile mele idiosincrazii.

* * *

Evident, vorbisem cu Robert Laffont despre romanul meu, și-i propusesem să-l publicăm în afara propriei mele colecții. Laffont mi-a răspuns că nu vedea nici un motiv. Trebuie să mai adaug și că, după ce din 1969 bătusem toate recordurile autorilor francezi fără să mi se accepte nici umbră de manuscris, îmi spuneam și că era cazul să iau problema-n mână și să dau exemplu.

Dar treaba nu mergea chiar atât de simplu. Robert Laffont, căruia îi predasem manuscrisul în 1970, m-a chemat în biroul lui de la mansardă, în piața Saint-Sulpice, unde mi-a spus cu un aer foarte nemulțumit că nu înțelegea nimic din roman și că nu așa concepea el proza science-fiction. Fără îndoială, eram mai puțin jenat decât el, având convingerea că puteam plasa fără probleme „Seniorii războiului" în altă parte – de exemplu, la O.P.T.A. Dar, în timp ce coboram scara, cam

dezamăgit totuși, m-a interceptat Jacques Peuchmaurd, influentul director de redacție al editurii, care m-a ascultat, a înhățat manuscrisul și a urcat înapoi. Romanul a apărut peste câteva luni, cu un succes sigur[1], a fost relut de un club, apoi și în ediție de buzunar, spărgând piața, a fost tradis în engleză și într-o duzină de alte limbi. Și, mai ales, mi-a pus faimoasa problemă în mână.

„Seniorii războiului" este, fără îndoială, un roman cu sertărașe secrete, la fel ca o casetă. Peste câțiva ani, când a apărut în excelenta traducere a lui John Brunner, acesta a comentat destul de sever în legătură cu reperele veridicității pe care nu trebuie să le depășim mai mult decât o dată sau de două ori într-o lucrare science-fiction, dacă nu vrem să cădem în capcana neverosimilului. Cred că nu percepuse dimensiunea ironică a romanului cu privire la regulile literaturii respective, care se regăsește pe tot parcursul povestirii, începând de la celebrele cuvinte introductive: „Monstrul plângea ca un copil." Intenția mea era a romanul să poată (și chiar să trebuiască) să fie citit conform unei duble grile – ca un roman de aventuri spațiale și temporale, și ca o critică admirativă (sau distructivă, cum ar zice azi unii) la adresa unor personaje celebre: cititorul poate găsi fără nici o dificultate referiri la van Vogt, Farmer, Simak și alți maeștri ai science-fiction-ului cu care mă hrănisem.

* * *

Mă tem că am plictisit cititorul, înșirându-i o listă (mai mult sau mai puțin parțială) a activităților care mi-au înfrânat ardoarea de romancier. Prin urmare, voi scurta această poveste atât de lungă, spunând doar că, după 1971, munca a ajuns să mă strivească din ce în ce mai mult. Apoi, cel puțin între anii 1973 și 1977, am străbătut cea mai neagră perioadă din existența mea. Vecinătatea ericirii, atunci când se relevă ca fiind iluzorie, duce la o pierdere și mai dureroasă. Praful se alege de scris. Am cunoscut pentru prima dată blocajul scriitoricesc, inhibitor și prelungit. „Numera" a fost abandonată după vreo sută șaizeci de pagini. Până nu demult, nici n-am avut curajul să le recitesc.

---

[1] Rămâne, conform unui studiu recent care mi-a rănit adânc modestia, cel mai bine vândut titlu francez din colecția «Ailleurs et demain». (n.a.)

În cele din urmă, tot am făcut-o. Demarase destul de bine. Dar, din păcate... demarat a rămas! Și abia la mult timp după aceea m-am avântat pe un drum nou, despre care n-am să spun nimic aici. Vă acord permisiunea să sperați. În 1976, Robert Laffont mi-a propus să mă angajez la el, așa că am putut să mă îndepărtez de economie, dar am descoperit că munca de redactor la scrierile altora inhibă entuziasmul cu care ni le abordăm pe ale noastre proprii. Apoi, în 1986, Frédéric Ditis mi-a cerut să revigorez seria «Science-fiction» de la Livre de Poche. Grea și nobilă sarcină.

Și iată-ne aproape la sfârșitul istoriei noastre, cu mine având din nou două slujbe, ca un geamăn care consideră absurdă ideea că mișcările astrelor ar avea cea mai mică influență asupra insignifiantelor noastre cosmice. (Continuarea, în numărul viitor.)

În tot acest timp, n-am încetat nici un moment să scriu fie și literatura cenușie a rapoartelor socio-economice, comisă cu toptanul. Și dacă am scris mai puține romane decât estimează unii că ar fi trebuit, motivul este acela că am consacrat mult timp și efort textelor mai scurte, de două feluri – povestiri pe de o parte și eseuri pe de alta, sub formă de articole, prefețe și alte note marginale pe lângă lecturile mele, poate datorită investiției temporale minime pe care o reprezentau, sau poate din motive mai profunde, care chiar și mie îmi scapă.

Am preferat întotdeauna maniera scurtă, și consider că nu este cu nimic inferioară. Edgar Allan Poe n-a terminat nici un roman. Andersen a rămas celebru prin basmele sale. Schițele și nuvelele lui Franz Kafka mi s-au părut întotdeauna superioare romanelor lui, iar „Jurnalul" său conține povestiri ultrascurte care sunt adevărate bijuterii. Jorge Luis Borges este vestit pentru o mână de „Ficțiuni".

Cred că, la urma urmei, romanul poate suporta și unele rateuri, dar nuvela nu tolerează nici unul. Într-un roman, autorul își face iluzia de a crea un întreg univers. În nuvelă însă, autorul e constrâns cu maximă subtilitate să-i transfere cititorului responsabilitatea de constituire a acestei iluzii. Dintr-o dată, el trebuie să mizeze pe cultura, eventual specializată, a cititorului. Nuvela cântă pe armonice, în timp ce romanul, care în zilele noastre tinde prea adesea spre obezitate, contează pe

marea cutie de rezonanță. Nuvela zboară, pe când romanul rareori scapă în totalitate exercițiului greoi – și nu numai pentru autorul său. Koan zen-ii care împărtășesc scurtimea haikuurilor deschid o ambrazură în opacitatea realului, câtă vreme rețeaua de concepte a bătutelor cărări filosofice îl face prizonier pe autor – și, uneori, și pe cititor.

Din punctul meu de vedere, scurtimea nuvelei sau a povestirii nu constituie niciodată o declinare sumară a romanului, ci reprezintă un gen specific. O nuvelă bună este o lume în sine, care se poate menține în căușul atenției, pe când un roman se pierde inevitabil în ceturile lecturilor trecute, ca și ale celor viitoare.

* * *

Deplâng indiferența publicului față de prozele scurte, manifestată relativ recent în domeniile science-fiction-ului și fantasticului. Până la jumătatea anilor optzeci, nuvela a continuat să beneficieze de un interes susținut în cadrul acestui gen literar, grație fără îndoială unor reviste ca *«Fiction»* și *«Galaxie»*. Enormul succes al „Marii antologii..." e o mărturie vie în acest sens, ca și acela al antologiei consacrate fantasticului care i-a reunit pe Roland Stragliatti și Jacques Goimard.

Fără a putea dezvolta aici ideea, cred totuși, alături de alți câțiva confrați, că science-fiction-ul se bucură de un raport privilegiat cu nuvela și că mulțumită S.F.-ului acest gen a supraviețuit și, într-o oarecare măsură, a prosperat.

În literatura mainstream, cu excepții aproape rarissime[1], volumele de proze scurte erau ignorate de public și privite chiorâș de editori. Dar, de vreo douăzeci de ani încoace, soarta nuvelei science-fiction n-a devenit nici ea mai de invidiat. Dacă în primii ani ai colecției «Ailleurs et demain» vânzările unui volum de proze scurte și cele ale unui roman de același autor erau aproape identice, distanțarea dintre ele e tot mai netă și, uneori, descurajatoare. Din fericire, se pare că în lumea anglo-saxonă lucrurile nu stau chiar atât de rău.

Totuși, ne este îngăduit să sperăm, chiar și în Franța, din moment ce textul scurt pare să fi reintrat în favorurile

[1] Mă gândesc, evident, la Daniel Boulanger. (n.a.)

publicului de literatură mainstream, iar în sfera noastră, unele reviste noi, ca *«Galaxies"* și *«Bifrost»,* recuceresc cititorii și-i încurajează pe autori.

* * *

Scrierea unei nuvele necesită o anumită stare de grație, care nu se poate atinge forțat. Ideea și mai ales muzicalitatea unei nuvele trebuie să fie prinse în clipa când inspirația bate la ușă. Însă chiar și îndepărtată de prezența altor sarcini urgente, se mai întâmplă totuși ca ea să vină și să-și forțeze intrarea în cuvinte. Astfel, n-am încetat nici un moment să scriu proze scurte, deși într-un ritm mai lent. Cred că în total am scris între șaizeci și optzeci, aproape toate publicate și reunite, majoritatea, în trei culegeri, „Perlele timpului," „Istorii ca și cum..." și „Legea talionului„. Un al patrulea volum este în curs de redactare. Nuvelele mele sunt, de bună seamă, mai elaborate literar decât romanele. Și au scăpat traversării Fluviului (Negru).

* * *

O altă specie literară care, prin nu știu ce miracol, încă mai rezistă sub pana scriitorului, cel puțin în ceea ce mă privește, este eseul. Probabil că-și datorează acest privilegiu felului cum recurge la memorie, la logică și la minimele solicitări ale resorturilor subconștiente ale dorinței care fecundează imaginația. Se întâmplă, în fața unei scrieri de ficțiune aflată în perioada de gestație, ca subconștientul, această gură din umbră, să spună: „Nu mai vreau, nu merg mai departe dacă nu-mi dai ceea ce-ți cer." Și poți să-i spui mult și bine că e imposibil, că trebuie să mai aibă puțintică răbdare. Pe când, în fața comentariului, se arată mai puțin intransigent.

În fond, orice literatură, chiar și cea mai umilă, decurge din dialogul care a precedat-o – cu accidentul, cu necunoscutul – sau, ca să vorbim și mai precis (sau mai ambiguu), din păstrarea dublului sens a tot ceea ce întreține viața, ce o menține și ce se schimbă între ființele care comunică. Dar această relație e mai proaspătă, mai manifestă, în comentariu decât în ficțiune.

Una peste alta, am scris o mulțimee de comentarii – iar inspirația nu mi-a secat niciodată. Inițial în reviste, și mai ales în *«Fiction»,* apoi, de ani de zile, sub o formă neașteptată, pe care mi-a sugerat-o din motive extraliterare Dominique Goust: aceea a prefețelor la majoritatea volumelor pe care le redactez la Livre de Poche, inclusiv acesta.

Trebuie să spun că mi-am acordat cea mai mare libertate în aceste texte, care uneori nu au decât o legătură vagă cu conținutul cărților pe care ar trebui să le prefațeze. Într-un fel, prin intermediul acestor prefețe, mi-am fabricat propriul meu mijloc de informare. În consecință, îl consider un gen literar cu drepturi depline. Poate că, într-o bună zi, vor fi reunite într-un volum. Păcat numai că Borges mi-a suflat de sub nas un titlu posibil, cu „Cartea prefețelor".

* * *

Indiferent de genul abordat – schițe și nuvele, romane sau comentarii – m-am străduit să nu fac niciodată de două ori același lucru. Ceea ce, se pare, e o strategie proastă pentru un scriitor. În privința romanului, „Gambitul stelelor" este un text destul de halucinat. „Visul pădurilor," cu pretenții realiste, susține fără rezerve un proiect de teraformare.[1] „Velierele soarelui" e un *space opera* sentimental. „Călătoria cea Lungă" este în același timp un manifest antirarsist și o cavalcadă interstelară. „Timpul n-are miros" – care, ca ironie textuală cel puțin, prefigurează „Seniorii războiului" – reprezintă o incursiune în zona utopiei și este marcat, la fel ca și „Sceptrul hazardului," de experiențele mele din Algeria. „Ucigașii timpului" e un *time opera* cam convențional, după gustul meu. Cât despre „Seniorii războiului", acesta urmăra să fie, cum am mai spus, un roman science-fiction și totodată un roman *despre* science-fiction, cel puțin cu privire la acea perioadă.

Privind retrospectiv, azi disting totuși, în pofida acestei aspirații mai mult sau mai puțin satisfăcute la diversitate, o tematică destul de comună majorității acestor cărți: în mod destul de bizar, toate sunt romane ale inadaptării. Personajele centrale din „Gambitul...," cele din ciclul Argyre și mai ales cele

[1] De-atunci, Brian Aldiss m-a convins că proiectul nu e bun deloc. (n.a.)

ale „Sceptrului...," precum și cele din „Timpul..." și din „Seniorii războiului," sunt niște dezrădăcinați, pe care câte o glumă sau o eroare îi aruncă în labirinturi ce amenință să-i înghită. În „Călătoria cea Lungă" o planetă întreagă se joacă de-a vagabonzii interstelari.

În orice caz, cele trei romane preferate ale mele rămân „Gambitul stelelor" „Sceptrul hazardului" și „Seniorii războiului", în așteptarea celui viitor, care-mi va permite să ating puterea a treia a lui doi.

Și dacă tot am ajuns aici, cele patru nuvele preferate ale mele sunt, în momentul de față, „Cavalerul cu centiped", „Aviz directorilor de grădini zoologice", „Sub cenușă" și „Memorie vie, memorie moartă" (**În orig.** *«Le cavalier au centipède», «Avis aux directeurs des jardins zoologiques», «Sous les cendres», «Mémoire vie, mémoire morte"* – n.tr.). Și în acestea este vorba, într-un fel sau altul, despre rătăciri. Veți vedea de ce.

Una peste alta, mă tem că m-am cam dispersat.

Gérard Klein

I

Pe Altaïr, marele dreptunghi negru iradia o lumină întunecată, la limita vizibilului. Inginerii Timpului pregăteau o expediție – a treia în mai puțin de un an. Bătrânii își aminteau de o perioadă când expedițiile fuseseră mai puțin numeroase. Dacă ar fi avut gust pentru reflexie, s-ar fi neliniștit din cauza acestei frecvențe noi a explorărilor temporale. Dar rolul lor nu era acela de a pune întrebări, iar de gândit, nu gândeau deloc. Pe Altaïr, atribuirea diferitelor specialități era foarte precisă.

Rolul inginerilor Timpului era acela de a ajusta multisenzorii unui spațiu horowitzian cu o precizie mai mare de ordinul a șaisprezece zecimale. În parte, rezultatul putea fi obținut cu ajutorul aparatelor. În rest însă, Altaïr trebuia să se bazeze pe abilitatea lor.

Era considerabilă. De fapt, cu mult mai considerabilă decât riscurile pe care le implica operațiunea. Iar aceste riscuri erau ele însele enorme, având în vedere cantitățile de energie implicate în proces. Nu se pot manipula neglijent niște forțe capabile să rupă echilibrul stabil al unui timp și al unui spațiu. Majoritatea locuitorilor de pe Altaïr II, singura planetă locuibilă a sistemului, credeau că o eroare din partea inginerilor Timpului ar fi însemnat doar pierderea unei echipe, moartea probabilă a șapte oameni. Se temeau de o asemenea eventualitate, pentru că și ei erau oameni, iar moartea era pentru ei un lucru pe cât de rar, pe atât de neplăcut, precum și fiindcă știau că fiecare dintre componenții unei Echipe de Explorare și Acțiune Temporală valora o sumă imensă, fără îndoială echivalentul averii a două sau trei dintre cele mai puternice planete ale Federației Cuceritoare, care grupa nu mai puțin de șase mii de sisteme planetare, sub autoritatea Arcăi. Oamenii, însă, nu știau adevărul. Numai Arca și membrii consiliului său îl cunoșteau – și inginerii Timpului, evident. Inginerii Timpului știau că o eroare din partea lor ar fi însemnat fie o modificare, poate catastrofică, a viitorului planetei Altaïr II și, pornind de acolo, al restului Federației Cuceritoare, fie un cataclism capabil să distrugă cel puțin o parte din galaxie, propagându-se apoi ca o undă de șoc până în cele mai îndepărtate zone ale

universului. Dar inginerii Timpului nu săvârșeau erori. Nici măcar nu-și imaginaseră vreodată posibilitatea de a comite o greșeală, și nici ce anume ar fi avut de făcut, dacă eroarea era comisă. Alții erau însărcinați cu acest lucru, și ar fi intrat în acțiune dacă era necesar. Pe Altaïr II, rolurile erau foarte precis definite și distribuite cu cea mai mare băgare de seamă.

Inginerii Timpului jonglau cu structura intimă a universului. Nu e posibil să se exprime prin cuvinte acțiunea flexorilor asupra unui spațiu al lui Horowitz. Dar când trebuia să-i explice unui profan rolul lor, inginerii Timpului foloseau o analogie. „Imaginați-vă," spuneau ei, „că universul e un fel de băsică de porc, iar noi ne aflăm într-un punct de pe suprafața sa interioră. Cu ajutorul unor energii considerabile, pe care le aplicăm într-o direcție bine determinată, putem întinde peretele băsicii până se produce o deschizătură minusculă, prin care putem arunca un obiect afară. Dacă deformarea e prea slabă, acel corp riscă să rămână prins în peretele băsicii, fără ca nimic să-l mai poată disloca de acolo. Dacă deformarea e prea mare, băsica poate rămâne perforată permanent, ca un balon care fie se va dezumfla treptat, fie va face explozie."

În acest punct al expozeului, inginerii Timpului își priveau lung vizitatorii. Așteptarea lor era rareori înșelată. Vizitatorii care veneau din lumile centrale ale Federației și purtau veșminte scumpe, uneori chiar cu însemnele slujitorilor apropiați ai Arcăi, păleau, în pofida siguranței lor de sine. Priveau dreptunghiul negru de comunicare cu acel Altundeva absolut, ca și cum ar fi avut în față o fiară dușmănoasă. Ezitau să decidă care dintre cele două sfârșituri era cel mai înspăimântător – explozia brutală care ar fi redus arhitectura subtilă a universului la pulberea compontentelor elementare, sau scurgerea lentă ce golea universul de spațiul lui, de materia sa, ca un balon înțepat cu acul. Aveau de ales între moartea bulei de săpun și sfârșitul balonului pentru copii – și preferau să nu se gândească la așa ceva. Dar, ca niște oameni orgolioși ce erau, siguri pe puterea lor care era totuna cu aceea a omenirii, a unei galaxii populate în proporție de peste două treimi și ale cărei nave se aventurau deja spre alte arhipelaguri stelare, le convenea și mai puțin să știe că universul aparent tangibil și solid în care existau nu avea mai multă realitate și consistență decât un

balon de săpun sau o băsică de porc. Nu le plăcea comparația, fiindcă socoteau că-i micșora. Nu erau încântați să-i vadă pe inginerii Timpului manipulând asemenea forțe, dar mai știau și că acest lucru era necesar. Pentru a-și asigura puterea, Federația Cuceritoare trebuia să domine timpul – și, făcând acest lucru, să ia la cunoștință despre fragilitatea suportului său, universul. Pericol era condiția securității Federației.

Privindu-și vizitatorii, inginerii Timpului ridicau din umeri în sinea lor. Pentru ei, primejdia era mai puțin reală decât acei flexori care erau cele mai abstracte concepte pe care le putuse edifica omul, cu ajutorul aparatelor, după secole întregi de muncă și calcule matematice. Inginerii Timpului știau că uriașul dreptunghi negru nu era făcut nici din materie, nici din spațiu, nici din timp – constând numai într-o poartă, o abstracție concretizată. Într-o parte a porții se întindea un continuum care conținea miliarde de roiuri galactice, un număr de galaxii de un miliard de ori mai mare, și un număr de încă un miliard de ori mai mare de stele, ele însele compuse din miliarde de particule. Iar în cealaltă parte a porții – nimic.

Nimic inteligibil, cel puțin. Nimic care să poată constitui o informație despre natura acelui Altundeva absolut. S-ar fi putut spune, într-un fel, că poarta ducea la haosul originar, la negarea spațiului care precedase prima mișcare a universului, primul atom din univers a cărui explozie îi dăduse naștere acestuia. Și de aceea poarta care dădea în afara universului permitea accesul în orice loc, în orice moment al întregului sistem. În anumite condiții. Aceste condiții limitau drastic posibilitățile de deplasare în timp și spațiu. Totodată, însă, erau îndeajuns de suple pentru a include o marjă enormă în raport cu durata istoriei omenești.

Din acest motiv, echipele de Explorare și Acțiune Temporală plonjau în acel nimic, prin poartă, înfruntând neantul, acel Altundeva absolut, ca să apară în alte lumi, din trecut sau din viitor.

Pentru a acționa asupra timpului. Pentru a modifica trecutul sau viitorul. Pentru a asigura puterea, amenințată de timp, a Federației Cuceritoare, care hotărâse să abolească hazardul.

* * *

Cei șapte oameni din Echipă intrară în sală. Abia dacă mai semănau cu niște ființe omenești, atât de mult îi deformau echipamentele: detectoarele, armele, aparatele pe care le purtau asupra lor pentru a putea supraviețui aproape în orice împrejurări – în miezul unui soare, ca și în hăul spațiilor intergalactice. Puteau sfida orice adversar. Erau capabili să distrugă o lume, sau să înfrunte o flotă dotată cu armamentul cel mai greu. Generatoarele lor de raze ordziene le permiteau, teoretic, să vadă chiar și printr-un munte. Manipulatoarele de câmp le dădeau posibilitatea de a se deplasa cu cea mai mare viteză, la orice altitudine față de suprafața unei planete. Complexele simbiotice le puteau asigura nutriția și respirația pornind de la indiferent ce substanțe de bază. Grație tuturor acestor aparate, erau la fel de puternici ca niște zei din mitologie.

Dar arma lor cea mai eficace, cea mai redutabilă, era propriul lor sistem nervos, suplimentat cu cunoștințele și antrenamentele care li se întipăriseră pentru totdeauna în minte și personalitate. Chiar și goi, abandonați în cele mai neprielnice împrejurări, aveau șanse de supraviețuire mai mari decât aproape toate ființele ce populau galaxia. Acesta era rezultatul unor capacități înnăscute care determinaseră alegerea lor de către Selectori, precum și rodul unor acțiuni îndelungate întreprinse asupra trupurilor lor.

Erau gata să înfrunte aproape orice situație, aproape orice periocol – sau, cel puțin, pe toate cele întâlnire de om pe parcursul călătoriilor sale. Concepția lor despre lume excludea înfrângerea. Fiecare dintre ei, în parte, era aproape invulnerabil. Iar în Echipă erau șapte.

Șapte oameni care înfruntaseră deja împreună, de multe ori, timpul și capcanele acestuia. Șapte oameni pe care Selectorii îi aleseseră fiindcă formau o echipă coerentă, o singură celulă. Șapte oameni care, încă o dată, aveau să treacă prin poartă și să transforme destinul unei lumi obscure, pentru ca Federația să trăiască, pentru ca puterea ei să nu fie pusă la îndoială într-un viitor îndepărtat.

Aceștia erau Jorgenssen Coordonatorul, Arne Cnossos, Mario, Livius, Shan d'Arg, Erin și Nanski. În teorie, Jorgenssen

comanda Echipa, dar de fapt aceasta nici nu avea nevoie de vreun șef. Funcționa de la sine, ca un mecanism foarte bine rodat.

Și totuși, nici unul dintre cei șapte nu era specializt. De regulă, fiecare membru al unei Echipe de Explorare și Acțiune Temporală avea aptitudini de acțiune egale, în toate domeniile. La începutul călătoriilor în timp, Echipele fuseseră compuse din specialiști complementari, dar rezultatele se vădiseră nemulțumitoare, sau uneori chiar catastrofice. Un expert nu se simte la largul lui când circumstanțele îl determină să acționeze în afara propriului său domeniu de specialitate.

Puțini oameni îi invidiau pe membrii Echipelor pentru statutul lor de non-specialiști. Având cunoștințe extinse și diversificate, nu se puteau angaja să concureze în nici un domeniu anume cu un expert. Fiecare dintre posibilitățile lor, luată separat, era mediocră. Ansamblul, în schimb, era unic. Rari însă erau acei membri ai Federației Cuceritoare care să poată aprecia just această polivalență. Pentru majoritatea oamenilor, mândri de a fi specializați, membrii echipelor păreau adevărați monștri. Aceștia își treceau sub tăcere ranchiunele surde, impresia că nu făceau parte complet din civilizația căreia îi asigurau viitorul. Își păstrau pentru ei înșiși bogatele experiențe; chipurile lor închise, buzele strânse, rareori exprimau vreun sentiment. Nu se simțeau pe deplin la largul lor decât în mijlocul celei mai totale stranietăți.

Cei Șapte se îndreptară spre dreptunghiul negru. Inginerii Timpului evacuară sala. Cei Șapte, urmând un labirint complex trasat pe sol, pătrunseră în dreptunghi. Îi învălui o lumină albăstrie, dansând pe fațetele lustruite ale aparatelor.

O linie portocalie înconjură dreptunghiul negru. Cei Șapte aveau să pornească spre trecutul unei planete pe care n-o văzuseră niciodată și al cărei nume nici măcar nu i-l auziseră înainte de a li se comunica misiunea, în ajun.

Căci, de regulă, membrii Echipelor nu erau niciodată anunțați cu mult timp în avans. Erau gata să plece în orice moment. Oricând aveau dreptul de a refuza o misiune. Nu știau cine lua hotărârea de a-i trimite în câte o anumită lume, într-o anumită epocă, dar nu-și făceau griji pentru asta. Primeau instrucțiuni precise și le executau – atâta tot.

Negreala dreptunghiului urca în lungul picioarelor lor, ca o ceață. Îi înghițea puțin câte puțin. Apoi, totul deveni alb. Intensitatea luminii albe era atât de mare, încât ar fi ars iremediabil retina și nervii optici ai unui observator cu ochii neprotejați.

Când scăzu, dreptunghiul negru și oamenii dispăruseră. Poarta spre univers se închisese, iar călătorii temporali plecaseră spre Ygone, o planetă din constelația Sfinxului, căreia trebuia să-i modifice istoria.

* * *

În ajun, Jorgenssen se aflase în atelierul prietenului său Aran, pe planeta Igor II. Îl privea pe artistul care lucra la o nouă sculptură. Într-un bloc transparent se mișcau forme colorate, foarte palide, ca fumul de țigară plutind prin văzduhul calm, sau ca volutele unei picături de cerneală căzute într-un pahar cu apă. Aran era specialist în anumite combinații spațiale și în tonalități cenușii. Operele sale decorau locuințele celor mai bogați oameni din Federație.

— Îmi place ceea ce faci, spunea Jorgenssen. Mi-aș dori adesea să te pot imita. Opera asta va trăi mult timp după tine. Ești un om fericit. Îți poți vedea lucrarea transformându-se sub propriile tale degete.

Artistul ridică surâzător capul.

— Modelez fumul, spuse el. Tu, modelezi timpul. Care din două e mai importantă? Eu trăiesc în visele mele. Tu acționezi. Nu e mai bine așa?

Fără să-i răspundă, Jorgenssen își lăsă privirea să rătăcească prin inima masei de cristal. Contururile abstracte din cuprinsul ei evocau o stare de angoasă, iar dincolo de angoasă se simțea o pace și o bucurie pe care abia dacă putea să le conceapă. Constata efectul lucrării lui Aran asupra sa, fără să și-l explice – deși ar fi dorit, totuși, să și-l poată explica. Își privi mâinile. Erau puternice și osoase, dibace, dar niciodată nu produseseră așa ceva. Știau să mânuiască o armă, însă nicicând nu trasaseră un contur delicat. Uneori, Jorgenssen își spunea că-i plăcea să vină și să-l vadă pe Aran la lucru pentru că prietenul său reușea ceea ce el, Jorgenssen, își dorise întotdeauna, în secret, să facă.

Jorgenssen era un bărbat slab și înalt, cu capul complet ras și ochii foarte deschiși la culoare. Avea chipul dur și îngust, cu pomeții ușor oblici. Cutele de la comisurile buzelor subțiri sugerau o anumită blazare. Nu era mulțumit nici de sine însuși, nici de lumea în care trăia. Îi plăcea strania lui meserie, fiindcă-i permitea să scape de propriul său destin. Uneori, i se întâmpla să-și pună întrebări, dar ar fi preferat în locul răspunsurilor sceptice acea siguranță liniștită pe care o citea pe fața lui Aran.

— Mă întreb, spuse el într-un târziu, mă întreb dacă ceea ce facem noi are vreun sens. Pe unele planete există mari civilizații. Niște specialiști hotărăsc că, într-un anumit stadiu al dezvoltării lor, ar risca să pună în pericol Federația. Și atunci, intrăm noi în scenă. Intervenim pentru ca istoria lor să decurgă altfel. A, suntem cât se poate de discreți! Dar intervențiile noastre decid între un dezastru și o reușită. Lumile pe care le părăsim sunt lumi condamnate. Nu se vor mai dezvolta niciodată. Niciodată nu vor deveni rivale ale Confederației. Nu, eu nu modelez timpul; îl sterilizez. Îl limitez. Îl amputez.

— Nu trebuie să gândești așa, răspunse Aran, cu glasul său blând. Și eu, în operele mele, elimin anumite posibilități, adesea cu regret. Dar păstrarea lor ar dăuna echilibrului și, în cele din urmă, frumuseții ansamblului. Federația controlează timpul pentru că e cea mai puternică. Face să domnească ordinea în Galaxie. Împiedică războiul. Toate acestea nu merită ca pe ici, pe colo, în spațiu, să moară câte o civilizație?

— Nu știu... repetă Jorgenssen, cu un gest de nervozitate.

Avea obiceiul de a-i vorbi franc artistului. Știa că nu risca nimic cu el. În alte împrejurări, afirmațiile sale i-ar fi făcut pe agenții Arcăi să-l aresteze ca suspect.

Se aplecă ușor și privi afară. Dincolo de fereastra circulară se întindea un peisaj grandios, pe care un străin neavizat l-ar fi putut crede sălbatic. Acela însă nu era decât un efect al artei grădinarilor. În depărtare, munții se înălțau aproape până la cer, iar o pădure mov cobora pe coastele lor până la jumătatea înălțimii, unde-i lua locul imensa pajiște verde pe care o traversau trei cursuri de apă. Pâlcuri de copaci împestrițau câmpia cu ierburi înalte. O vâlcea spuzită cu flori înconjura pe trei laturi locuința lui Aran. Animale ușoare alergau în salturi de la o margine la alta a pajiștii. Soarele roșu,

nevăzut pentru moment, colora cerul în roz, învăluind în purpură vârfurile munților. Era cel mai pașnic peisaj cu putință. Contemplarea lui liniștea sufletul. Părea atât de natural... Și totuși, nu datora nimic, sau aproape nimic, planetei pe care fusese instalat.

Nici măcar munții.

— Mă întreb, reluă Jorgenssen. Am văzut multe la viața mea. Am învățat destule despre istoria multor lumi. Le-am sondat trecutul și le-am ghicit viitorul. Pentru a-l distruge. Pe toate le-am văzut schimbându-se – sau încercând s-o facă. Numai Federația e imuabilă, din vremuri imemoriale – imobilă, neschimbată. De ce?

— Știi ce spune Arca: Federația este o civilizație coaptă, echilibrată. Nu are nevoie să se schimbe. E destul de puternică pentru a evita crizele, îmbătrânirea și moartea care pândesc civilizațiile efemere. Este stabilă pentru că e puternică.

— Știu, răspunse Jorgenssen. Dar are Arca oare dreptate? Nu cumva își apără, doar, puterea? Toate se schimbă în această lume, chiar și stelele, chiar și creațiile tale. Singură Federația rămâne aceeași, în aparență egală cu ea însăși. Iar această stabilitate o are de la noi, soldații timpului, care-i ducem carcasele proaspete ale lumilor mai tinere.

Degetele lui Aran exercitau presiuni ușoare pe pereții solidului transparent. Iar aceste presiuni se transmiteau volutelor colorate pe care le modela artistul. Gesturile lui aveau cea mai mare precizie. Îndreptau opera spre scopul său final și disciplinau hazardul. Aran se ridică brusc.

— Vrei să-mi știi părerea, spuse el. Cred că Federația greșește. Cred că nu e bine să controleze timpul. Poate că a încetat să îmbătrânească – dar a mai încetat și să trăiască. Nu cred că avem dreptul să deformăm viitorul altor specii, nici chiar pentru a ne asigura propria supraviețuire. Trebuie să le lăsăm să trăiască, să le lăsăm să se dezvolte, să primim noutățile pe care ni le aduc societățile tinere. Știi că arta mea există de secole, și că s-a perpetuat, fără nici cea mai mică schimbare? Nu crezi că s-ar putea să mă satur uneori să repet mereu aceleași curbe, sau să fiu incapabil de a crea altele noi? Pentru că sunt un specialist. În galaxia asta, pentru orice există specialiști. Chiar și pentru artă. Știi că adesea te invidiez pentru că

poți scăpa de această perfecțiune mereu repetată? Federația poate fi vastă cât milioane de lumi locuite – și totuși, miroase a închis. Uneori, când privesc cerul, mă simt ca într-o închisoare. Și pe urmă, zâmbesc din nou și mă apuc iar de lucru. Regăsesc fericirea sarcinii mele de specialist.

Răsună un acord muzical.

— Ascult, spuse Aran.

— Mă adresez lui Jorgenssen, se auzi un glas bărbătesc, tăios ca o lamă.

— Vă aud, răspunse Jorgenssen.

Cunoștea glasul. Știa ce urma. Îl cuprinse un soi de bucurie, în timp ce mușchii mâinilor i se crispau.

— Vă este încredințată o nouă misiune, anunță glasul. Mâine veți pleca pe planeta Ygone. Va trebui să operați o redresare istorică. Reveniți pe Altaïr cât mai rapid posibil.

— Vin chiar astă-seară.

— Perfect. Bună seara.

Jorgenssen se întoarse spre Aran.

— Ygone. N-am mai auzit niciodată numele ăsta. O redresare istorică... Eufemismul obișnuit.

— Iată răspunsul, zise Aran. Federația nu tolerează nici o concurență. Dreptul ei este al celui mai puternic.

— Sunt liber să refuz, sublinie Jorgenssen, dar am să mă duc. Așa, existența mea are un sens – la fel cum și sculpturile dau sens existenței tale.

* * *

În vâlcea apăru un copil. Era fiica lui Aran. Alerga jucându-se cu o minge roșie, o adevărată minune a tehnicii. Mingea conținea tot felul de mecanisme complexe care-o făceau să se învârtească în jurul fetiței și să-i scape în momentul când credea că era gata s-o prindă. Nivelul de dificultate al jocului putea fi reglat. Din când în când, mingea comitea câte-o greșeală și se lăsa prinsă. Atunci, fetița izbucnea în râs și-i dădea un șut. Mingea se rostogolea până la o oarecare distanță, apoi revenea.

Era un joc vechi de câteva secole, dar a cărui popularitate rămăsese neschimbată.

* * *

În ajun, Arne Cnossos fusese la pescuit, pe planeta Hydra. Marea era singura lui pasiune, o pasiune atât de amplă încât cunoștea flora și fauna submarină de pe o sută de planete chiar mai bine decât piscicultorii. Glisorul lui gonea pe crestele valurilor. Era un aparat pe care singur îl concepuse și-l realizase cu ajutorul roboților, introducându-i astfel anumite perfecționări. De exemplu, cele două antene subțiri pe care pilotul le putea face să iasă din cocă, pentru a susține o velă transparentă. Arne Cnossos aflase din cărțile vechi că civilizațiile omenești folosiseră, timp de milenii, forța propulsoare a vântului. Cu vremea, secretele acestui mod de navigație se pierdueră. El le reinventase. Îi plăcea să se lupte de unul singur cu vântul și cu marea. I se întâmpla să-și debranșeze pentru zile întregi celula motrice, lăsându-se să plutească în derivă, după cum îl purtau brizele marine. Atunci, ambarcațiunea lui nu mai era stabilizată și oscila în voia valurilor. Acest lucru îl făcuse să-și formeze o concepție inspirată despre mare.

Între câte două expediții temporale, Cnossos trăia cel mai adesea pe Hydra, una dintre rarele planete locuite ale Federației care era acoperită în întregime de ocean. Marea unică ascundea în adâncurile ei câteva orașe ale căror principale resurse economice constau în turism și în cultura algelor. Dar Cnossos le evita, vizitându-le numai când era nevoit să se aprovizioneze. Era un om căruia îi plăcea singurătatea.

Și cel mai mult îi plăcea să se scufunde în adâncurile mării, înconjurat de acea masă densă și luminoasă, explorând relieful submarin, falezele de corali fosilizați, observând peștii multicolori și, uneori, vânând speciile uriașe. Dar, spre deosebire de turiști, nu practica metoda masacrului. Fiecare dintre trofeele lui reprezenta câte o luptă în sine. Într-o fosă abisală, doborâse un mare anelid al adâncurilor, și de-atunci, în pofida bizareriei vieții lui, își câștigase pe Hydra un anumit respect.

În ziua aceea, glisorul lui, care avea înscris la prova numele unei opere aproape uitate, „Odiseea", înainta printr-o pânză de cețuri. Orizontul era apropiat, cenușiu, circular. Detectoarele sondau negura și apa, pândind posibila apropiere a vreunui alt aparat și a fundului mării. Arne Cnossos visa.

Un sunet strident îl readuse la realitate.

— Cnossos, i se adresă vocea impersonală a unei femei.

— Da.

— Plecați mâine. Pe Ygone. Reveniți pe Altaïr.

— Bine.

Apăsă pe un buton al tabloului de bord. Vela se strânse, iar antenele telescopice lungi se retractară silențios în caroserie. Celula motrice propulsă nava înainte. Aproape că zbura pe apă. Abia dacă lăsa în urma ei un siaj de valuri ce se ștergea numaidecât.

* * *

Lui Mario îi plăceau aproape la fel de mult muzica și matematicile, ca și femeile. Aceste trei subiecte de interes îl făceau să călătorească enorm. În ajunul plecării spre Ygone, reușise să le reconcilieze pe toate trei, în regiunea lui Procyon. Pe planeta Enguerrand III avea loc un festival al operelor sintetice. Și mai întâlnise acolo și o splendidă cântăreață blondă. El era brunet și îndesat, cu niște ochi extraordinar de pătrunzători și o frunte bombată. Nu era frumos, dar arăta fascinant. Știa acest lucru și se folosea de el.

Venise la Echipe aproape din întâmplare. Se născuse pe una dintre lumile centrale, într-o familie puternică și bogată, apropiată de cea a Arcăi, iar cariera lui părea să fi fost stabilită încă de la naștere. Îi displăcuseră, însă, moravurile conducătorilor Federației. O vreme, hoinărise prin Galaxie, fără nici un țel precis, călătorind de colo până colo la turnee de matematică, acumulând aventuri amoroase și cultivându-și gustul pentru muzică. Apoi se săturase chiar și de toate astea. Nu avea nici o specialitate și nici nu se gândea să-și formeze una. Averea îl ferea de orice rele, cu excepția plictiselii, care prin jurul vârstei de treizeci de ani începuse să-l exaspereze. Familia îi oferise diverse posturi, dar Mario le refuzase. Apoi, într-o seară, din întâmplare, făcuse cunoștință cu Jorgenssen și se împrieteniseră. Doi ani mai târziu, după ce-l sondase atent, Jorgenssen îi propusese să intre în Echipe. Dornic de libertate și necrezând deloc în necesitatea de a apăra Federația pe care el o detesta, Mario ezitase. Până la urmă, însă, îl urmase pe

Jorgenssen. Și prinsese gustul noii sale activități. Acolo, pericolul avea un sens.

Când reveni acasă, în seara aceea, remarcă expresia îngrijorată a Orei, cântăreața blondă. Stătea rezemată de o coloană de marmură, iar zâmetul îi pierise de pe buze. Mario înțelese imediat ce însemna asta. O luă în brațe și o întrebă, încă înainte de a o săruta:

— O misiune?

Ora dădu din cap, fără o vorbă. Imediat, Mario își afundă mâinile în părul ei blond, dar fără nici o undă de regret. Îl cuprinsese din nou acel sentiment cunoscut de triumf. Se simțea deja departe de Ora.

— Ygone, îi spuse ea. Nici măcar nu știu unde e. N-am găsit-o în nici un atlas. Nu poate fi decât o mică lume marginală, fără importanță.

— O importanță tot trebuie să aibă, replică Mario, altfel n-am avea de ce să intervenim.

Femeia îl privi cu ochii mijiți. Mario îi simțea trupul moale lipit de al lui.

— Ai să te-ntorci, nu-i așa?

— Da, răspunse el, cu o voce nesigură.

Nimic nu era mai puțin sigur decât acest lucru. Nimeni nu-l putea ține pe Mario în lanțuri. Nimeni – decât, poate, Echipele.

* * *

În ajun, Livius rătăcise prin foburgurile Shangrin-ului, în căutarea unor prieteni, sau a unei încăierări, sau a vreunei fapte epatante pe care s-o săvârșească. Livius era un aventurier. Gustul riscului și cel al violenței îl aduseseră la Echipe. Puțin îi păsa de considerentele intelectuale. Se baza numai pe propriile lui reflexe. Era născut pe o planetă săracă și suprapopulată, și ar fi apucat-o fără îndoială pe calea pirateriei sau a contrabandei, dacă Selectorii nu i-ar fi oferit un destin mai bun. Își părăsise lumea natală fără a se gândi să se mai întoarcă și-și petrecea timpul liber în marile orașe din lumile vechi, fără să-și facă prea multe griji pentru propria-i reputație. Știa că funcția îl proteja de agenții Arcăi și abuza uneori de acest privilegiu.

Problemele sale cu poliția erau notorii. În zilele cele mai norocoase, se mulțumea să spargă câțiva roboți – ca să-și mai alunge plictiseala vieții, spunea el. Nu avea familie și-și alegea amicii de la o zi la alta, fără nici un regret. Apariția siluetei sale înalte și unghiulare, cu umerii aduși, și a chipului marcat de cicatrice pe care refuza cu încăpățânare să și-l lase reparat de bioesteticieni, dezlănțuia întotdeauna aclamații tumultuoase în majoritatea tavernelor Federației. Îi plăcea succesul, deși îi disprețuia pe cei care i-l asigurau. Se considera un lup și nu-și reproșa decât puținele fapte milostive.

În seara aceea, se plictisea. Plănuise să fure o navă din portul stelar, sfidând garda masivă a roboților, și să-și facă de cap cu prietenii prin imediata apropiere a unui soare, numai pentru simpla plăcere a pericolului. Dar, dintr-o dată, acest plan îi dădea o impresie de vanitate infantilă. Simțea că avea mâinile goale. Se apropia o criză. Și, în timpul acelor zile întunecoase, își imagina vag că participa la o expediție extragalactică sau că se întorcea pe planeta lui natală. Atunci, nici chiar mâinile catifelate ale femeilor din Shangrin nu-l puteau smulge din melancolie, și refuza să se lase abordat de vreun psiholog. Unii agenți ai Arcăi, pe care-i luase drept psihologi, se arseseră rău. Pe unul chiar îl omorâse, cu o ocazie, dar scandalul fusese mușamalizat. Agenții Arcăi nu se bucurau de popularitate și erau mai ușor de înlocuit decât un membru al Echipelor.

Sunetul ascuțit izbucni din buzunarul hainei. Se opri și-și scoase transmițătorul.

— Livius? întrebă un robot.

— El însuși, răspunse Livius, cu glasul său gros și răgușit.

— Puteți accepta sau refuza misiunea care v-a fost atribuită, spuse robotul, cu precizia lui uzuală. Dacă acceptați, mâine plecați spre Ygone.

— Cine comandă? întrebă el.

— Jorgenssen va fi Coordonatorul.

— Plec.

Se luminase la față.

— Binecuvântat fie Arcimboldo Urzeit, adăugă el, mai încet.

— Poftim?

— Nimic. Îi mulțumeam unui anume Arcimboldo Urzeit.

— Nu cunosc nici o persoană în viață care să aibă acest nume, spuse robotul. A existat doar un personaj istoric numit astfel, cu cinci secole în urmă. Doctorul Arcimboldo Urzeit a fost fondatorul matematicii flexorilor și a efectuat primele experiențe practice asupra deplasării în timp.

Roboții păreau mereu foarte mândri să-și etaleze cunoștințele. Acest lucru îl irita adesea pe Livius. Regreta faptul că ciberneticienii găsiseră de cuviință să-i înzestreze chiar și cu acest nivel minim de conștiință.

— Despre el vorbeam, spuse, gândindu-se cu o plăcere sardonică la nedumerirea pe care o semăna în circuitele robotului.

Acesta rămase mut un moment, apoi reluă:

— Înregistrez acordul dumneavoastră. Eternă fie grandoarea Arcăi.

Se lăsa seara peste Shangrin. În termenii timpului universal, Livius mai avea la dispoziție încă aproape douăzeci de ore înainte de a ajunge pe Altaïr II. Privi lunile artificiale care se aprindeau pe cer. Străzile dispuse pe douăzeci și patru de niveluri diferite formau un eșafodaj inextricabil și scânteietor. Din grădinile suspendate coborau mirosuri îmbătătoare. O navă comercială grea, cu toate luminile stinse, plutea ca o umbră neagră și gigantică, lenticulară, deasupra portului stelar.

— Să mergem jos și să bem un ultim seghir în sănătatea bunului și bătrânului doctor Arcimboldo Urzeit, spuse cu glas sonor Livius, aranjându-și pliurile capei.

Câțiva trecători întoarseră capetele, dar Livius nu le dădu nici o atenție. Nu erau decât niște amărâți de specialiști.

* * *

Shan d'Arg afirma că era originar din sistemul solar, leagănul mitic al omenirii. Lucru surprinzător, starea civilă îi dădea dreptate, ceea ce-l făcea să se simtă destul de mândru. Pretindea că familia lui fusese celebră odinioară, pe Sol IV, care pe atunci se numea Marte. Participase la două expediții extragalactice, la lupta contra cristalelor de Capella și la exterminarea insectelor calculatoare de pe Sirius care, în urma unei mutații, găsiseră un mijloc de a-și părăsi planeta de origine, amenințând să se răspândească în toată galaxia. Toată afacerea ar fi putut

să fie rezolvată de Echipele de Acțiune Temporală, dacă nu s-ar fi descoperit că mutația survenise în urma intervenției uneia dintre aceste Echipe. Ca să nu-și asume un ric și mai mare, Federația preferase să trimită pe planetele contaminate milioane de roboți și câțiva oameni călîți în luptă. În principiu, oamenii erau condamnați – dar Shan d'Arg supraviețuise. Era mai subtil decât înseși insectele.

Avea tenul gălbejit și ochii oblici. Antropologii îl considerau un caz rar, pentru că prezenta caracteristicile aproape pure ale unei rase străvechi. În perioada expansiunii galactice, rasele primitive se amestecaseră atât de mult, încât diferențele somatice se estompaseră. Apoi apăruseră noi diferențe, în timp ce pe lumile tinere se creau societăți izolate. Razele unui soare, compoziția aerului, intensitatea gravitației, condițiile climatice – toate acestea modelează, pe termen lung, morfologia unei rase. Dar trăsăturile lui Shan nu datorau nimic mediului său propriu: le reproduceau aproape identic pe cele ale popoarelor care locuiseră jumătate din Terra, încă înainte de începuturile navigației interplanetare.

Shan d'Arg, pasionat de istorie, avea tot timpul pe buze nume de bătălii și de eroi uitați, și vorbea despre antichitatea sistemului solar ca și cum ar fi fost o epocă blagoslovită, când oamenii își petreceau timpul luptându-se cu bucurie și pasiune. I-ar fi plăcut să mânuiască alături de ei spada, securea sau mitraliera. Știa să folosească sute de arme desuete. Cu anumite ocazii, pe diverse planete decadente, participase la dueluri și turniruri, dar revenise dezamăgit, neîmpărtășind acel gust vulgar pentru omoruri pe care-l aclamă populația campionilor de pe Tanatos, planetă numită de unii a Asasinilor.

În ajunul plecării spre Ygone, aștepta acasă, între armuri și cărți, memorii magnetice și instrumente aducătoare de moarte colecționate de pe nenumărate planete. Nu mai rezista, așa că făcu legătura cu Altaïr.

— Aș dori o misiune, ceru el scurt.

— Pleacă una mâine, răspunse robotul. Pe Ygone. Dar Selectorii n-au prevăzut să facă apel la dumneavoastră. Totuși, dacă nu intervine nici o obiecție, pot să vă înaintez candidatura.

— Imediat, ordonă Shan cu glas sec.

Aşteptă nerăbător răspunsul, începând să-şi ascută lamele, pe care nu le lăsa niciodată în seama roboţilor. Şi răspunsul sosi. Trase în piept aerul plin de miros metalic.

— Între noi doi, Ygone.

* * *

În ajun, Erin străbătea pe jos, ca un colos roşcovan şi taciturn, munţii dificili din ţara Timorg, pe Zéphion VI. Haloul albăstrui al unei căşti energetice îi proteja faţa de frig şi-i permitea să respire aerul sub presiune normală, deşi se afla la mare altitudine. Înainta pe o suprafaţă neagră, netedă ca sticla, pe care ar fi alunecat fără speranţă, dacă nu s-ar fi echipat cu ventuze. Se apropia încet de un vârf care se înălţa ca un turn îngust şi ascuţit dintre munţi, în rafalele violente ale vântului. Oboseala zilei întregi de marş începea să-l apese. Văzuse, toată ziua, aparatele uşoare ale turiştilor care planau la foarte mare înălţime deasupra munţilor sau executau volute aproape de sol, strecurându-se cu o viteză înfricoşătoare în crevase ori încercuind vârfurile ca nişte albine înnebunite. Erin nu le dădea nici o atenţie. Şi el survolase cândva asemenea peisaje, dar acum prefera în locul acelor croaziere rapide efortul unei descoperiri lente, povara oboselii şi victoria unei cuceriri dificile. Niciodată nu-şi lua cu el mai mult decât echipamentul strict necesar.

Din înaltul munţilor, îl încerca un sentiment de pace şi putere. De multe ori degerase în spaţiu, trecuse prin apropierea sorilor, se apropiase de planete până le vedea crescând brusc, de la dimeniunile unui vârf de ac până la cele ale unei sfere enorme care curând acoperea tot ecranul şi pe care se desenau feţele continentelor, umbrele munţilor şi luminile oraşelor, ca nişte gămălii de aur. Dar nimic nu valora la fel de mult ca a sta în picioare pe o culme, a face parte dintr-o lume şi, în acelaşi timp, a fi suspendat între cer şi pământ, în tăcere, privind un drum cunoscut atât de la distanţă cât şi de aproape.

Pe nici o lume munţii nu-i aparţinuseră vreodată complet omului. Aceasta, pentru că munţii se temeau în sinea lor ca turiştii să nu-şi îngăduie libertăţi prea mari cu aparatele lor, încrezători în securitatea pe care le-o garantau instrumentele. Erin se temea la rândul lui de munţi, şi-i respecta. Ştia la un

nivel intim de ce, în antichitate, munţii deveniseră cel mai izolat sălaş al zeilor, şi nu-i sfida decât cu măsură şi umilinţă.

Ştia, de exemplu, că o faleză înaltă de o mie de metri era incomparabil mai terifiantă decât un milion de kilometri de spaţiu gol. Spaţiul distruge distanţele, abolește ameţeala, sufocă adâncimile, aliniază stelele ca pe tot atâtea puncte luminoase pe o tablă neagră. Turiştii care zburau pe deasupra munţilor nu aveau idee de ansamblul misterelor şi al spaimelor pe care le pot ascunde o fisură invizibilă de sus, un perete abrupt, o stâncă proeminentă, o cornişă învăluită în umbră. Erin le învăţase pe pielea lui. Simţea nevoia de a intra mereu în contact cu lucrurile.

Tomai se pregătea să-şi facă tabăra pentru noapte, la poalele piscului ca un ac, când auzi în cască semnalul intermitent al transmiţătorului.

— Erin, răspunse el simplu.

— O misiune pe Ygone. Plecaţi mâine dimineaţă, cu Jorgenssen.

— Bine.

Aruncă o privire spre acul uriaş. Urma să revină acolo mai târziu. Piscul avea să-l aştepte. De un milion de ani, sau chiar mai mult, tot aştepta să fie biruit. Putea să mai aştepte puţin.

— Veţi reveni pe Altaïr astă seară.

— Imposibil, spuse Erin. Mă aflu în munţii Timorgului. La două zile de mers de cel mai apropiat translator-de-materie. Nu am aparate la mine. Şi, în orice caz, ar fi necesare ore întregi pentru a veni cineva să mă ia.

— Neplăcut, remarcă vocea.

— Ar mai fi o soluţie... continuă Erin, cu vorbirea sa greoaie şi lentă, care se putea rostogoli ca o avalanşă pe coastele unui munte. Trimiteţi o navă. Poate veni să mă ia din munţii Timorgului, ca să mă transporte direct pe Altaïr.

— Voi încerca.

Erin aşteptă câteva minute. Ştia care avea să fie răspunsul. Federaţia nu se zgârcea niciodată când era vorba de membrii Echipelor. Coordonatorii de Navigaţie aveau să schimbe ruta unei Patrule.

Răspunsul nu sosi. Decizia Coordonatorilor fusese promptă. Umbra enormă a unei nave de patrulare se materializă brusc deasupra lui Erin. Obiectul apăruse din spaţiu, fără nici

un sunet. Erin fu aspirat prin diafragma rotundă care se deschisese ca un ochi, în pântecul navei. Abia avu timp să pună piciorul pe planșeu, când Patrula părăsi deja sistemul Zéphion.

* * *

Nanski era un om al spațiului. În ajunul plecării spre Ygone, naviga între asteroizii unui sistem foarte puțin cunoscut, la bordul micii sale vedete fotonice. Echipajul consta în soția lui, Nelle, și cei doi fii ai lor. Deși abia intraseră în adolescență, aceștia se dovedeau deja absolut capabili să înfrunte o furtună neutrinică.

Căutau o epavă care eșuase acolo cu câteva secole în urmă, pe vremea când navigația interstelară prin spațiul normal era încă în plin avânt, iar Nanski spera s-o poată repara și duce la muzeul lui improvizat de nave spațiale, pe care-l adunase de-a lungul anilor în sistemul Tlön.

Nanski știa că echilibrul Federației se baza pe translatoarele-de-materie care permiteau transportul aproape instantaneu al obiectelor și al persoanelor de pe o lume pe alta, indiferent ce distanțe le-ar fi despărțit. Știa că declinul navigației spațiale clasice era firesc, ca orice proces istoric normal. Știa că Federația tindea încet dar sigur spre a nu fi nimic altceva decât un oraș imens răspândit pe jumătate din galaxie și că locuitorii ei își pierdeau puțin câte puțin, de la un an la altul, senzațiaa distanțelor enorme ce se întindeau între două stele, fiindu-le suficient să treacă printr-o poartă pentru a ajunge dintr-un sistem solar în altul.

El unul, însă, își refuza această negare a spațiului. Așa cum lui Jorgenssen îi plăcea să-și pună întrebări, cum Mario savura muzica, iar Livius violența, la fel cum adora Cnossos marea și Shan d'Arg zgomotul armelor, și cum înfrunta Erin munții, Nanski exista pentru spațiu.

Timpul – ei, da, acela era altceva. Pentru Nanski, timpul nu însemna decât o nouă modalitate de descoperire a spațiului.

Nelle fu aceea care primi comunicarea de pe Altaïr. Se temea pentru soțul ei de fiecare dată când pleca în câte una dintre acele expediții despre care îi vorbea atât de puțin, deși nu avea nici un secret față de ea. Se temea nu atât de vreun pericol

anume, cât de faptul că-l știa departe de ea poate tentat să nu mai revină, în pofida iubirii pe care i-o purta, atras de o nouă experiență spațială, de distanțele proaspete, de o generație de nave mai tânără și mai bogată. Recunoștea că niciodată nu-l înțelesese complet pe Nanski. Era un om de nepătruns, expert în călăritul cometelor. Se putea ca într-o zi, dând curs unei chemări silențioase, să plece pentru totdeauna spre alte limanuri ale vidului. Nelle își asumase acest risc de bunăvoie și nesilită de nimeni, luându-l de soț, cu cincisprezece ani în urmă. Purta pericolul în suflet fără a-l exprima niciodată, și fiecare misiune nouă a lui Nanski îi redeștepta angoasele.

Îi dădu vestea în două cuvinte. Nanski o privi fix, cu ochii lui pătrunzători care puteau vedea prin oameni și prin lucruri, și adesea păreau ușor halucinați.

— Cum facem? întrebă el. Pot să te las aici?

— Am putea continua cercetările. N-ai să lipsești mult.

— Nu știu... murmură Nanski. Ar fi mai bine să te întorci pe Tlön. Vom reveni mai târziu.

Și nimic mai mult. Nelle nu încercase niciodată să-și convingă soțul să nu urmeze o Echipă. Vedeta fotonică ieși fulgerător din spațiul normal, reintegrându-se în el aproape de o lume echipată cu translatori-de-materie. Nanski își sărută soția și debarcă din vedetă. Traversă atmosfera ca o stea căzătoare, într-un aparat autonom, și asoliză lângă centrul planetar de călătorii interstelare. Era noapte. Cupola enormă a centrului strălucea ca un ochi, în lumina blândă a lunilor artificiale.

* * *

Și astfel, toți șapte, aproape la aceeași oră în termenii timpului universal, au străbătut porțile spațiului și au ajuns instantaneu pe Altaïr, în aceeași sală. Pe lumile lor de plecare, circulaseră prin mulțimea pestriță a voiajorilor, auziseră chemările și conversațiile unei populații fără număr care niciodată nu adormea complet, din moment ce zilele și nopțile erau ritmate de mișcările unor mii și mii de planete. Toți șapte, veniseră din puncte împrăștiate răzleț prin galaxie, trecuseră prin miracolul translatorilor-de-materie inventați cu aproape un

mileniu în urmă, într-o epocă în care Federația Cuceritoare nu exista, ba chiar și Arca se afla încă în penumbrele viitorului.

Dintre toți șapte, poate că numai Jorgenssen și Nanski știau, deși din motive diferie, ce anume reprezentau pentru Federație translatorii-de-materie. Și numai Jorgenssen putea ajunge să se întrebe dacă nu cumva o asemenea rețea de comunicare era în curs de a se crea de-a lungul timpului, pe parcursul secolelor, o rețea care să asigure unitatea orașului galactic cu bogăția universală a mii de lumi în curs de construcție, nu numai pe o suprafață cât mai întinsă, ci și pe o cât mai lungă durată.

II

Anul? 3161.

Locul? Planeta Ygone, care gravitează în jurul unui soare fără nume, galben, de tipul cel mai comun.

Jorgenssen își spunea că avea să se nască peste două sute cincizeci de ani, la câteva zeci de ani-lumină distanță de acel loc. Dar nu reușea să se convingă întru totul. Exista în prezent. Era pur și simplu de neconceput că, în lumea lui natală, încă nu exista, că încă mai trăiau niște strămoși de mult uitați. Știa că acesta era adevărul – chiar dacă părea incredibil.

— Articolul întâi al Principiilor, recită Jorgenssen, aproape fără să-și miște buzele: călătoria temporală nu este posibilă decât dacă e însoțită de o translație în spațiu, suficientă pentru a nu se produce interferențe în trama cauzală a universului.

Era o realitate fizică. De fapt, primul principiu nu exprima exact adevărul – se mulțumea să-l aproximeze. Întotdeuna exista o anumită cantitate de interferențe în jurul unei deplasări în timp, dar dacă distanța dintre punctul de plecare și cel de sosire era destul de mare, interferențele și efectele lor puteau fi neglijate.

Logic, reflecta Jorgenssen. Dacă era posibilă revenirea în propriul trecut, în trecutul propriei lumi, variațiile introduse în istoria acelei lumi prin această întoarcere intempestivă ar fi creat tot felul de paradoxuri. Scriitorii, la începuturile explorărilor temporale, jonglaseră cu aceste posibilități. Imaginaseră voiajori ai timpului ucigându-și câte un strămoș și prin aceasta încetând chiar să mai existe, astfel încât ajungeau în imposibilitatea de a mai realiza călătoria fatală, și ca atare își reluau existența – și așa mai departe...

Dar realitatea nu admitea paradoxuri. Scriitorii învățaseră lecția. Reîntoarcerea în propriul trecut, modificarea acestuia nu era posibilă. Sau, ca să devină posibilă, ar fi trebuit să se consume, pentru a învinge rezistența continuumului, o cantitate terifiantă de energie, exact cantitatea necesară creării unui nou univers care să includă transformările produse de succesiunea cauzală.

Realitata admitea călătoria în timp, în anumite condiții. Între două lumi foarte îndepărtate în spațiu există relativ puține relații cauzale. Totul se petrece ca și cum ar fi vorba de două universuri distincte. Totul, sau *aproape* totul. Prin urmare, era posibil, cu ajutorul unui consum de energie corespunzător acestui „aproape", să se realizeze o proiecție în trecutul acelor lumi îndepărtate.

Articolul al doilea al Principiilor: trama cauzală pentru o lume dată poate fi simbolizată printr-un con al cărui vârf este îndreptat spre trecut, iar baza, către viitor. Prima consecință: cu cât ne deplasăm mai departe în trecut, cu atât introducem mai multe interferențe în structura globală a cauzalității și cu atât mai importantă e cantitatea de energie necesară călătoriei. A doua consecință: cu cât o lume e mai îndepărtată în spațiu de punctul de plecare a călătorului, cu atât mai departe în trecutul acelei lumi este posibilă deplasarea. A treia consecință: pentru un consum energetic definit, punctul din trecutul unei lumi pe care îl poate atinge un călător în timp depinde de distanța acelei lumi față de punctul de pornire a călătorului.

De aceea fusese aleasă Altaïr. Lumile care o înconjurau erau controlate strict de Federație. Echipele interveneau în general mult mai departe, fie spre centrul galaxiei, fie spre extremitățile ei marginale.

— Peste două sute cincizeci de ani, am să mă nasc, repetă Jorgenssen cu glas scăzut. Cunosc deja istoria Federației din următorii trei sute de ani. După aceea, nu mai știu nimic. Dar poate că există undeva în Galaxie, chiar în acest moment, călători ai timpului care vin dintr-un viitor îndepărtat și știu ce va urma după noi, și după Federație – ființe provenind dintr-o civilizație pentru care noi nu suntem decât niște barbari. De i-am putea întâlni, numai, dacă am putea cunoaște viitorul, dac-am ști ce rezultat va avea acest voiaj pe Ygone!

Al treilea articol al Principiilor se opunea oficial unei asemenea situații: orice călătorie în viitor – sau, prin extensie, orice comunicare cu viitorul – presupunea o cantitate de energie mai mare decât cea pe care o dezvoltase continuumul în intervalul scurs de la creația lui. Practic, poziția unui voiajor în timp nu se definește câtuși de puțin în raport cu un sistem de

referință absolut, ci doar într-o relație strict relativă cu punctul său de plecare. De asemenea, modificările și interferențele în înlănțuirea evenimentelor și a cauzelor nu se pot evalua decât tot în raport cu acest punct de pornire.

Articolul al treilea era cel mai simplu. Se referea exclusiv la o extindere, până la structurile temporale, a principiilor relativității care datau din cea mai ancestrală antichitate și a căror exprimare îi era atribută de unii lui Pitagora, iar de alții, lui Einstein. Diferența de nuanță era neînsemnată și nimic nu permitea vreodată, fără umbră de îndoială, tranșarea problemei.

* * *

Ygone era o planetă primitoare. Ajunseseră toți șapte într-un luminiș mărginit de ciuperci gigantice. Nu se vedea nici urmă de viață animală. Solul era roșu. Cerul, albastru. Soarele răspândea o căldură blândă. Atmosfera era liniștită, impregnată de un miros slab de umezeală.

Nanski și Mario se grăbiră să instaleze baliza temporală care avea să le permită regăsirea porții și întoarcerea ulterioară pe Altaïr, în secolul lor. Ceilalți priveau în jur, tăcuți, în alertă. Dar pe chipurile lor nu se zărea nici urmă de tensiune.

Cei doi terminară de camuflat baliza. O dată escamotată, aceasta avea aspectul unei stânci. Oricare indigen ar fi putut trece de douăzeci de ori pe lângă ea fără să remarce nimic ieșit din comun. Dacă i se năzărea s-o atingă, primea un șoc electric slab, iar dacă insista să ia cu el acea piatră, constata că nu putea fi mișcată, ca și cum o greutate de zeci de tone ar fi ținut-o ancorată de sol. Nu-i mai rămânea decât să construiască un altar în jurul pietrei și să instituie acolo un loc de pelerinaj. Se mai văzuseră și asemenea cazuri.

— Dalaam, orașul asupra căruia trebuie să operăm, se găsește la zece kilometri de aici, spre nord, le spuse Jorgenssen oamenilor adunați în jurul lui. Prin apropiere trece un drum care duce acolo, coborând panta falezei la poalele căreia e construit orașul, dar îl vom evita. Vom încerca să rămânem, în măsura posibilului, neobservați.

Se opri o clipă și examină cu un ochi critic echipamentele celor șase. Le trecuseră deja în revistă de cel puțin trei ori, înaintea plecării de pe Altaïr, și avea încredere în ei, dar cea mai mică scăpare putea decide între succes și eșec.

Cu o detunătură seacă, o ciupercă aruncă o ceață de spori în atmosferă. La auzul exploziei, oamenii se împrăștiară în toate direcțiile, cu armele în mâini. Se opriră și reveniră încet. Pe deasupra ciupercii plutea o pâclă purpurie, care-i aminti lui Jorgenssen de volutele sculpturilor lui Aran. Pe buzele lui Mario se desenase un zâmbet ironic.

— I-auzi, deja nervoși! Mă-ntreb cum o să fiți într-o săptămână!

Ceilalți nu-l luară în seamă.

— Vom merge până în Dalaam pe jos, anunță Jorgenssen. Continuă să fie cel mai sigur mod de a fi discreți și de a face recunoașterea regiunii. Nu trebuie să vă folosiți armele și câmpurile de protecție decât în ultimă instanță. În cazul când împrejurările ne despart, ne revedem în acest loc. Primii sosiți trebuie să-i aștepte pe ceilalți timp de minimum trei luni. După acest interval, sunt liberi să revină pe Altaïr, dar reîntoarcerea lor va întrerupe legătura cu Ygone, a cărei restabilire e aproape imposibilă. Astfel, cei întârziați vor rămâne prizonierii acestei lumi.

Oamenii luară la cunoștință. Era o eventualitate la care se gândiseră cu toții, într-un fel sau altul. Se întâmplase chiar ca anumiți membri ai unor Echipe să rămână de bunăvoie în trecut. Acest lucru era strict interzis, pentru că introducea perturbații considerabile în trama cauzală, dar Federația nu avea ce face când cineva dispărea pur și simplu în timp.

Jorgenssen spusese esențialul. Făcu un efort să surâdă.

— Nu cred, continuă el pe un ton mai familiar, că această expediție pune mari probleme. Va fi o adevărată vilegiatură de plăcere.

— Nu se-anunță nici un caft? întrebă Livius, cu chipul încordat.

— Sper din tot sufletul că nu. Indigenii au o reputație de oameni pașnici.

— Dar, peste patru sau cinci secole, vor risca să pună Federația în pericol? se interesă Mario.

— Cred că da, dacă tehnologia lor progresează destul de rapid. Nici eu nu știu mai multe decât voi. De întrebările astea se ocupă Prezicătorii. Ei ne indică operațiile pe care le avem de efectuat, fără a ne da amănunte mai precise. Motivul pentru care o lume ca Ygone ar putea să amenințe într-o bună zi Federația îmi scapă complet.

— Poate că-l vom descoperi, răspunse Shan d'Arg. Dar, după informațiile pe care le-am primit, oamenii ăștia sunt niște pacifiști deplorabili. Au o limbă foarte bogată, însă nu conține aproape nici un termen în materie de arme. Nici măcar nu știu ce-i ăla război.

Porniră la drum. Shan d'Arg și Livius mergeau în frunte. Îi urmau Jorgenssen și Mario. Arne Cnossos acoperea flancul drept, iar Nanski, pe cel stâng. Erin asigura ariergarda.

Înaintară multă vreme printre ciupercile gigantice. De două ori schimbară direcția, ca să evite drumul. Acesta era simplu, de pământ bătătorit, străbătut de făgașuri. Shan d'Arg fluieră disprețuitor printre dinți.

— Și de ăștia se teme Federația...! mormăi el.

— S-au văzut de mai multe ori lumi care fac progrese rapide, replică Mario. Iar Federația nu-și asumă nici un risc.

— Mă așteptam să fi ajuns măcar la nivelul energiei atomice, să fi lansat primele nave în spațiu...

— Nu se judecă o civilizație după un drum desfundat. Și știi foarte bine că tehnologia lor e primitivă. Sau n-ai fost atent la informații?

— Încă nu m-a lăsat memoria, să știi, Arca fie lăudată, dar nu văd ce treabă putem avea noi aici.

— Nici nu căuta să înțelegi. Nu-i ăsta rolul nostru.

Ba da, se pregăti să protesteze Jorgenssen. Dacă nici noi n-am încerca să înțelegem, atunci cine s-o facă? Specialiștii? În nici un caz! S-ar putea ca noi să fim singurii capabili de a judeca rațional toate lucrurile în ansamblul lor, așa cum se prezintă, pentru că nu percepem realitatea printr-o prismă deformantă, ca specialiștii.

Totuși, tăcu. Discutaseră deja de sute de ori pe această temă.

Când traversară drumul pentru a doua oară, fură cât pe ce să dea nas în nas cu un indigen călare pe un animal local. Călărețul avea aspect uman. Era bătrân și gras, iar forma alingită a craniului său îi evidenția calvitia pronunțată. Purta un fel de tunică scurtă care-i lăsa libere picioarele ce se legănau pe lângă animal. Acesta avea capul plat, cu doi ochi triunghiulari, gât lung de saurian, o blană cu fire scurte, de un albastru foarte închis, și șase labe articulate curios. Era dificil de observat de la prima vedere dacă animalul era vivipar sau ovipar, sau dacă nu cumva dispunea de vreo metodă reproductivă la fel de originală ca înfățișarea lui. Indigenul, în ceea ce-l privea, era vizibil mamifer. Ar fi fost puțin probabil ca o evoluție independentă de cea terestră să dea un rezultat cu morfologie umană atât de netă. Nu încăpea nici o îndoială că civilizația de pe Ygone luase naștere în urma unui naufragiu spațial. Supraviețuitorii unei nave eșuate se înmulțiseră rapid, pe o lume atât de pașnică.

Cei șapte se culcară pe burtă, la adăpostul ciupercilor. Animalul își mișcă într-o parte și-n alta capul, dar nu se opri. Călărețul părea foarte încântat de el. Privea cerul cu o expresie de beatitudine și probabil că nu i-ar fi observat pe cei șapte nici chiar dacă traversau drumul prin fața lui. Emisarii viitorului putură constata că ochii animalului se mișcau independent unul de altul.

În sfârșit, călărețul indigen se îndepărtă, agale.

— Se duce la Dalaam, șopti Jorgenssen.

— Un negustor, fără îndoială, presupuse Livius.

— Pe Ygone nu se face comerț, îl corectă Mario.

— Așa zic informațiile, dar nu există planetă fără comerț.

— Ba uite că există: Ygone, nu se lăsă Mario.

— Aștept să văd cu ochii mei, ca să te cred, ripostă Livius. Ăia de la Informații cred că le știu pe toate, dar în jumătate din cazuri se înșală. Amintește-ți de povestea aia de lângă Mizar, unde decretaseră că tehnologia indigenilor nu depășea nivelul L– și când colo, era destul de aproape de un D+ în toată regula! Dar indigenii preferau să locuiască în colibe de chirpici, mai degrabă decât în barăci de beton armat, oțel, plastic și sticlă.

— Eroarea a fost corectată, spuse simplu Mario.

— Noi am corectat-o la limită!

Porniră mai departe. Ciupercile erau tot mai rare și mai mici. Curând, ajunseră să nu mai depășească un stat de om. Cei șapte începură să fie mai prudenți.

La orizont se vedea marginea platoului. Foarte departe, dincolo de falia gigantică, vârful unei faleze ieșea dintr-o ceață ușoară. Dalaam era jos, în fundul canionului, încă nevăzut.

Soarele coborâse până aproape de linia orizontului, când ajunseră pe marginea falezei. Ygone avea o mișcare de rotație cu durata de o sută nouăzeci și două de ore standard. Cei șapte trebuia să se deprindă cu zilele și nopțile lungi. Făcuseră un mare ocol pentru a evita drumul. Acum, terenul era complet descoperit. În spatele lor, o ceață roșatică plutea pe deasupra ciupercilor. Vântul o risipea leneș.

Atacul îi luă complet prin surprindere. Nici măcar nu avură timp să se trântească la pământ. Simțiră fulgerul portocaliu prăbușindu-se asupra lor, mai degrabă decât să-l vadă, și căldura toridă ca de cuptor care-i înconjura. Dar instrumentele lor erau mai rapide decât reflexele. Scuturile energetice se angajară înainte ca raza să fi atins o intensitate periculoasă. Antenele detectoarelor se depliară cu un țăcănit slab pe căști și începură să se rotească, în căutarea sursei de căldură.

Atacul nu durase nici o sutime de secundă.

Livius își scoase arma, cu o expresie fioroasă.

— Calmează-te! strigă Jorgenssen. Nici măcar nu știi unde sunt!

Aruncară cu toții o privire scurtă spre detectoare. Acele se învârteau încet, cu aceeași viteză ca a antenelor, dar nu se opreau spre nici o direcție. Or, o armă de forța celei folosite contra lor ar fi avut nevoie de un generator de mare putere, conținând mult metal, emițând radiații intense, foarte ușor de depistat.

Detectoarele rămâneau nehotărâte.

Nici măcar nu știau din care direcție venea pericolul. În principiu, scuturile energetice îi puteau proteja de aproape orice fel de descărcare, dar nu era deloc prudent să-și folosească rezervele încă înainte de luptă, și cu atât mai puțin să ispitească inamicul necunoscut să le dea o mare lovitură.

— Pot exista mai multe explicații, spuse Shan d'Arg, expertul în arme. N-am fost supuși nici unui atac, ci am avut doar o halucinație care timp de o sutime de secundă ne-a afectat și detectoarele. Sau, proiectorul folosit împotriva noastră se află la o distanță de vreo treizeci de kilometri, ceea ce e aproape de neconceput. Sau, adversarii noștri dispun de echipamente similare cu ale noastre, extrem de reduse și aproape imposibil de detectat. Ultima ipoteză e doar o idee mai puțin fantastică decât celelalte. În Federație, asemenea arme nu există decât într-un număr foarte mic de exemplare. Le sunt rezervate Echipelor și câtorva Patrule de Explorare Spațială – și, bineînțeles, pentru fabricarea lor e necesar un nivel tehnologic A+, cum nu se găsește decât în cele mai avansate lumi ale Federației.

— Să căutăm un adăpost, propuse Nanski.

Se vedea clar că se simțea stânjenit. Nanski era un om curajos, dar apariția razei îl tulburase. Era ultima dintre dificultățile la care se gândise când porniseră spre Ygone, și prima dintre armele folosite contra lor. Pe deasupra, nu împărtășea deloc marea încredere a celorlalți în superioritatea tehnică a Federației. Întâlnise uneori, în spațiu, mașinării de neînțeles, ale căror proveniență și vechime erau necunoscute, și care-i dăduseră de gând. Era sigur că undeva în spațiu existaseră, și poate chiar mai existau, civilizații cel puțin la fel de avansate tehnic ca Federația.

— La ce bun? întrebă Jorgenssen, privindu-l pe Livius, ale căruri impulsuri violente îl îngrijorau. Scuturile ne apără, iar inamicului nu-i va fi deloc greu să ne găsească, acolo unde mergem – pe când noi nu știm nici unde se află, nici cine e.

— Avem motive întemeiate de a presupune că aparține planetei și știe de ce am venit aici, spuse vorbind rar Arne Cnossos. Nimeni nu trage fără somație asupra unor străini, chiar dacă sunt echipați bizar. Și numai locuitorii acestei planete pot avea interes să ne distrugă.

Se așezară în cerc pe niște bolovani. Scuturile energetice formau în jurul lor halouri luminoase.

— Atunci, înseamnă că pe Altaïr există un trădător, hotărî Livius. Cineva care le-a vândut arme și informații despre misiunea noastră.

Mario izbucni în râs.

— După toți banditii cu care ai de-a face, nici nu mă mir că vezi lumea în stilul lor. La fel de bine se poate ca locuitorii de pe Ygone să fi fabricat ei înșiși armele astea.

— Iar ăia de la Informații s-au înșelat când le-au atribuit cota K+?

— Posibil. La fel de posibil e și ca Ygone să fi evoluat foarte repede. Cât de vechi sunt datele de la Informații, de cincizeci de ani? De o sută? Echipele de Explorare și Acțiune Temporală intervin doar la intervaluri de câteva decenii. Pentru anumite lumi, o asemenea diferență poate fi decisivă.

— Ceea ce spui tu poate însemna și altceva, Mario, murmură Nanski, cu buzele strânse și chipul dintr-o dată cenușiu, încordat. Poate însemna că și ei știu să se deplaseze în timp. Că se pot deplasa în timp pe propria lor planetă – și că așa au aflat de ce am venit.

Aproape toți începură să protesteze în același timp.

— Copilării, mormăi Erin.

Jorgenssen îi readuse la tăcere.

— Aveai ceva de spus, îi zise el lui Nanski, întorcându-se spre acesta.

Astronautul dădu din cap. Mâinile îi tremurau ușor. Trase adânc aer în piept, apoi întredeschise buzele, dar încă mai ezita să vorbească.

— O posibilitate... spuse el într-un târziu. Nimeni dintre noi nu pare s-o fi întrezărit până acum. Și anume, aceea ca adversarii noștri să nu vină de pe Altaïr, și să nu fie nici originari de pe Ygone. S-ar putea să reprezinte o altă civilizație interstelară.

— Impos... începu Livius.

În clipa următoare, cuvintele îi înghețară pe buze. Îl privi fix pe Nanski, apoi se uită pe rând și la ceilalți. Putea citi pe fețele lor scepticismul – și, imediat pe sub acesta, teama.

Era un lucru de neconceput – și totuși, această teroare le era cunoscută tuturor, de multă vreme, își spuse Jorgenssen. Și trebuise ca Nanski, omul spațiului, să fie acela care s-o exprime. Nici unul dintre ei nu putea recunoaște cu adevărat că în Galaxie exista o altă civilizație interstelară decât Federația Cuceritoare. Dar, cu ocazia fiecărei expediții, își puseseră

întrebarea: nu cumva, de data asta, îl vom întâlni pe inamicul suprem? Pe cel care ne va distruge și, dincolo de noi, va atinge Federația?

Un inamic venit din spațiu.

Sau din timp.

— Va trebui să definim o tactică, spuse Jorgenssen. În principiu, instrucțiunile noastre prevedeau că trebuie să distrugem un anumit număr de puncte cheie din Dalaam și să supunem un număr determinat de indigeni unui tratament psihologic adecvat. Dar această situație este cu totul nouă.

În calitate de Coordonator, lui Jorgenssen îi revenea responsabilitatea grupului. În perioade normale, fiecare membru al echipei știa ce avea de făcut, însă acum se aflau în plină criză.

Brusc, simți cât de izolați și pierduți erau, în pofida armelor și a puterii lor. Federația nu putea face nimic pentru ei. Trebuia să reușească de unii singuri să supraviețuiască.

Le dădu instrucțiunile, apoi își reluară mersul. Adoptară o formație nouă, desfășurați pe câteva sute de metri. Glasurile răsunau metalic în căști. Din când în când, măturau cu privirea pădurea de ciuperci care se întindea în spatele lor.

Ajunseră pe marginea platoului de lângă canionul al cărui fund șerpuia cu mai mult de o mie de metri mai jos, scufundat în ceturi ce urcau până la jumătatea înălțimii, ascunzând detaliile.

Se apropiară încet unii de alții, dispunându-se în formațiune de apărare. Antenele detectoarelor nu încetau să se învârtească în gol.

Jorgenssen se culcă pe sol, la marginea falezei, și privi în jos. Lângă el, Erin stătea în picioare, cu tălpile ancorate solid la un milimetru de hău.

Conform hărților, Dalaam se găsea sub ei, la baza peretelui.

Un moment, Jorgenssen căută din privire orașul, fără să-l găsească. Se așteptase să vadă construcții, străzi, vehicule, o anume animație. Nu vedea decât o pădure albastră cu portocaliu, presărată cu luminișuri. Copacii erau enormi. Unii dintre ei păreau să aibă peste o sută de metri înălțime.

Jorgenssen își reglă binoclul. Distanța păru să se șteargă. Dârele de ceață încetară să stânjenească vederea.

Jorgenssen avea impresia că plana pe deasupra copacilor. Ceva alb îi atrase atenția – un lucru aflat pe sol, între copaci. O construcție. Apoi reperă încă una. Și încă una. Puțin câte puțin, văzu conturându-se orașul.

Se confunda cu pădurea, dar nu se afla numai la adăpostul acesteia. Era amestecat cu pădurea, făcând parte din ea. Jorgenssen nu se îndoia că indigenii cultivaseră copacii în interiorul orașului. În rest, nu mai exista nici o altă suprafață împădurită în tot canionul. Cei de la Informații nu semnalaseră nimic în acest sens. Descriseseră un oraș normal, caracteristic pentru o societate de cultivatori și crescători de animale. Când se făcuseră releveurile, copacii nu existau.

De cât timp avea nevoie un copac pentru a atinge o sută de metri înălțime? se întrebă Jorgenssen. De cinci sute de ani? De o mie?

Își reglă din nou binoclul. Acum putea să vadă prin frunzișul des al pădurii. Plutea aproape de sol. Se găsea cu adevărat în oraș. Și făcu o descoperire surprinzătoare.

Orașul nu exista.

Se ridică și-i făcu semn lui Mario să se apropie.

— Ce părere ai?

Celălalt ridică din umeri, mestecând o tabletă nutritivă.

— Dacă n-aș vedea soarele ăsta, formele de relief și vegetația, care corespund informațiilor, aș zice că nu suntem pe Ygone, răspunse el. În rest, nu se potrivește aproape nimic.

— Iar orașul ăsta, adăugă Jorgenssen, se găsește într-adevăr pe locul indicat, dar... dar nu este cu adevărat un oraș.

— Și? replică Mario, sarcastic. Ce-i ăla, un oraș adevărat?

„Într-adevăr, ce e un oraș adevărat?“ se întrebă Jorgenssen, care se străduia să înțeleagă lipsa oricărei ordini printre micile clădiri albe răspândite la întâmplare sub copaci. „Un mod de a trăi în comun? Un ansamblu destul de important de construcții dispuse după un anumit plan și conținând monumente și clădiri publice?“

Văzuse orașe pe mai mult de o sută de planete. Orașe subterane, orașe dezvoltate pe verticală, care se înălțau pe zeci de niveluri, orașe submarine, chiar și orașe spațiale. Orașe primitive de lemn, orașe ultramoderne de oțel și sticlă. Și toate

aveau în comun cel puțin o caracteristică: rețeaua străzilor. Ca o plasă, ca un sistem de vase capilare.

În Dalaam nu existau străzi. Cel mult, se vedeau niște cărărui care mergeau alandala de la o clădire la alta, fără să ducă spre nici un centru. Nici circulație subterană nu avea – detectoarele ar fi indicat-o. Practic, nu exista circulație. Din când în când, puteau vedea câte un indigen străbătând cărările, pentru a dispărea în umbra mai densă din jurul trunchiului unui copac și a se ivi iar după un timp, sau fără să mai apară. În general, indigenii aveau mâinile goale. Scopul deplasării lor rămânea nelămurit.

în Dalaam nu erau nici monumente. Nimic care să semene cu un edificiu oficial, o casă comunală, o primărie. Nici cu o uzină, nici măcar cu un grajd. Și nu se vedeau drumuri care să permită transportul proviziilor alimentare și al produselor de orice fel, din exterior. Nici plantații nu se zăreau în jurul orașului, sau sub copaci.

Jorgenssen se întrebă câți locuitori putea adăposti pădurea. Instrumentele nu-i permiteau să vadă clar în interiorul caselor. Pereții acestora erau prea groși – sau, poate, înăuntru era prea întuneric. Făcu un calcul rapid. Chiar sub el, putea să numere cincizeci de construcții, adăpostind fiecare, probabil, câte cinci sau șase indigeeni. Pădurea avea o suprafață de câteva zeci de kilometri pătrați. Dalaam putea număra cinci sute de mii de suflete – poate chiar un milion.

Douăzeci și cinci de mii de locuitori, spuneau informațiile. Cel mai important oraș de pe Ygone. Douăzeci și cinci de mii de locuitori care se ocupau cu agricultura, cu creșterea animalelor și vânătoarea. Nu aveau comerț. Și nici copaci.

Informațiile erau greșite.

Jorgenssen se ridică. Cerul era complet pur. Soarele abia dacă se clintise. Ceea ce se întâmpla pe Ygone era absolut de necrezut – dar relitatea rămânea mai puternică decât informațiile.

Simțiră cu toții solul mișcându-se sub picioare cu un sfert de secundă după ce detectoarele îi avertizaseră. Se îndepărtară în grabă de marginea falezei. Vibrația se amplifica, zgâlțâindu-le neplăcut gleznele.

Jorgenssen înțelese ce urma, și le făcu semn celorlalți s-o ia la fugă. Cnossos, însă, se mișcă prea încet. Fisura se căscă în sol înainte de a fi avut timp să se îndepărteze suficient de prăpastie. Toată marginea falezei se răsturnă în gol.

— Infrasunete! urlă Mario, și toți îi putură auzi glasul în căști.

Cnossos se prăbuși o dată cu masa enormă de stâncă. Imediat ce atinse viteza prestabilită, antișuta degravitațională intră automat în funcțiune. Se pomeni planând pe deasupra canionului, în timp ce stâncile cădeau mai departe, în adâncuri. Dură mult până când sunetul să ajungă la urechile lor. Se rezări din nou la marginea falezei. Printr-un miracol, avalanșa cruțase pădurea.

Miracol, sau abilitate.

Cnossos plutea prin aer, la jumătatea adâncimii, ca un păianjen suspendat de un fir. Acționă comenzile aparatului și urcă încet, oprindu-se lângă camarazii săi. Zâmbea, dar era alb la față.

— Am scăpat și de data asta, șopti el.

Se felicitară cu toții în același timp. Al doilea atac fusese la fel de brutal și imprevizibil ca primul. Jorgenssen, cu inima strânsă de spaimă, se întrebă cât timp era necesar, câte astfel de agresiuni, ca să cedeze. Nici unul dintre ei nu era echipat moral pentru un asemenea război – decât poate Erin, cu tăcerea și cu nervii lui de oțel.

Brusc, își dădu seama că Mario spunea ceva ce părea să-i surprindă pe ceilalți. Încetă să mai contemple pădurea enigmatică pe care o adiere de vânt o făcea să freamăte, jos, și-l ascultă pe Mario.

— ...nici un pericol real, spunea acesta. Până acum, sistemele noastre de protecție s-au dovedit întru totul la înălțime. Dacă adversarii noștri ne cunosc într-adevăr scopurile și mijloacele, mă îndoiesc că încearcă să ne distrugă. Mai degrabă am impresia că e vorba de niște avertismente. Ceva în genul: părăsiți această planetă, sau vă vom face viața imposibilă. Cred că nu încearcă decât să ne sperie.

Glasul lui Mario era clar și precis, la fel ca persoana lui. Jorgenssen observă că avea efectul unui duș rece asupra

celorlalți. El însuși simți că spaima începea să-l părăsească. Nici unuia dintre ei nu-i fusese cu adevărat frică. Angoasa lor comună avea o altă cauză: se întâmplau lucruri pe care nu puteau să și le explice, lucruri care nu cadrau cu informațiile pe care le primiseră. Nu înțelegeau situația.

Pentru un trimis al atotputernicei Federații Cuceritoare, expediat pe o lume de ordinul al treizeci și șaselea, o asemenea impresie era foarte frustrantă.

Jorgenssen reîncepu să observe orașul. Anumite aspecte deveniseră puțin mai clare. Se părea că acele construcții scunde formau grupuri de câte opt până la douăsprezece locuințe, unite între ele prin cărări, iar grupurile comunicau prin drumuri mai mult sau mai puțin haotice. Structura îi amintea destul de vag de o sociogramă – sau mai degrabă, își spuse el, de organizarea celulelor vii.

Activitatea indigenilor rămânea imposibil de înțeles: în cea mai mare parte a timpului, se plimbau cu brațele legănându-li-se pe lângă trup, părând să nu aibă habar de ce anume e aceea muncă. Nu arătau ca și cum printre ei ar fi existat specialiști, nici măcar de nivel inferior – de fapt, în Dalaam nu părea să se practice nici o meserie.

Dar atunci, din ce trăiau? Cum se hrăneau? De unde aveau acele tunici mătăsoase?

Păreau complet liberi și fericiți, atâta cât putea Jorgenssen să deducă prin binoclu, de la o înălțime mai mare de un kilometru.

Ar putea, după toate astea, Ygone să fie cea mai paradisiacă planetă din galaxie? Justificarea invocată de birourile Arcăi pentru „redresarea istorică" a Ygonei era „tendința agresivă și belicoasă a locuitorilor săi". Aceasta nu se potrivea deloc cu ceea ce putea să vadă Jorgenssen din activitățile lor. Dar motivele declarate oficial de Arcă rareori erau cele adevărate. Principalul lor motiv era acela de a-i face pe membrii Echipelor să se simtă cu conștiința împăcată. În realitate, singura cauză pe care o cunoștea Arca era slujirea propriei sale puteri.

Principiile „redresărilor istorice" erau foarte simple. Într-o primă etapă, Echipele interveniseră mai mult pe plan material, distrugând fizic ființe și orașe, dacă nu chiar planete

întregi. De câteva secole, acțiunea lor devenise mai subtilă. Echipe acționau asupra „psihicului" colectiv al unei societăți. Injectau în subconștientul unui anumit număr de indivizi noțiuni, opinii, „arhetipuri", ca să reluăm vocabularul mitologic, care sfârșeau prin a penetra, după câteva decenii, în subconștientul colectiv. Atunci izbucneau războaie, sau civilizații anterior înfloritoare începeau să stagneze și intrau în declin, fără ca nimeni să știe de ce. Germenii propriei lor distrugeri le fuseseră inoculați cu zeci de ani în urmă, de către Echipele de Acțiune Temporală, dar nimeni nu știa acest lucru. Cel mai adesea, germenele nu era decât un lucru minuscul, un nou simbol care se dezvolta, dobândind amploare ca un fel de cancer social și dând uneori naștere câte unei religii sau unui mit care-și angaja credincioșii într-o cruciadă fanatică și ucigătoare.

Aceasta era arma supremă, nemiloasă, invizibilă și imparabilă folosită de Federație în îndelungatul război pe care-l purta contra concurenților ei din viitor.

Era o armă criminală, își spunea Jorgenssen, aplecat deasupra orașului Dalaam, privind viața liniștită și fericită a locuitorilor săi. Într-o cutie metalică, sigilată cu grijă, se găseau înregistrările hipnotice cu ajutorul cărora avea să implanteze, în spiritul unui anumit număr de dalaameni, noțiunile distrugătoare. Îi venea să ia cutia și s-o arunce cât mai departe, privind-o cum cădea spre copacii gigantici, dar nu se simțea în stare să săvârșească un asemenea gest. În fond, fusese condiționat mult timp, cu minuțiozitate, pentru a rămâne fidel Federației.

Se întrebă oare ce gândeau ceilalți: probabil că Mario era conștient de problemă, dar acesta nu-i adresă decât un surâs; Livius îndeplinea ordinele fără să le discute, nu era sensibil decât față de suferința imediată a altora; Cnossos rămânea un mister, cu trăsăturile sale pe care rareori se putea citi vreo undă de emoție. Iar pe ceilalți nu-i preocupa decât acțiunea; scopul acesteia le rămânea străin.

Mario îl atinse pe umăr.

— Ce facem?

— Asta mă întreb și eu, răspunse Jorgenssen.

Reflectă rapid. Exista o soluție care să rezolve pe moment toate problemele. Întrebarea era: oare și ceilalți aveau s-o accepte?

— Ne întoarcem, spuse el repede. Revenim pe Altaïr. Batem în retragere. În toată povestea astea sunt prea multe elemente noi. Nu sunt deloc sigur că planul care mi-a fost comunicat mai e aplicabil. Înregistrările hipnotice pot foarte bine să dea rezultate complet neașteptate asupra indigenilor. Vor face mai mult rău decât bine. E foarte posibil ca indigenii să fie chiar capabili să se apere contra sugestionării. Nu-mi pot asuma răspunderea unei misiuni soldate cu un eșec.

Știa că mințea, și că încerca să se mintă și pe sine însuși. Se întrebă dacă acest lucru i se putea citi pe față. Încercă să distingă, după trăsăturile zâmbitoare ale lui Mario, dacă acesta înțelegea problema care-l frământa.

— Înseamnă că indigenii au câștigat, pentru moment, răspunse Mario. Le lăsăm viitorul în pace. Au reușit să ne sădească în minte destule tulburări pentru a ezita să acționăm.

— Indigenii, sau altcineva, îi aminti cu blândețe Jorgenssen.

— Crezi în teoria lui Nanski?

— Nu știu, mărturisi Coordonatorul. Dacă e întemeiată...

Mario respiră adânc. În ciuda dezinvolturii sale aparente, și el era neliniștit.

— Înțeleg, spuse într-un târziu. Cred că decizia ta e absolut înțeleaptă. Din partea mea, am s-o sprijin. Să decidă cei de pe Altaïr.

Jorgenssen oftă. Măcar în acest sens, partida era câștigată. Pe moment.

* * *

Deasupra capetelor lor, cerul era gol și neted ca interiorul unei scoici. Pe Ygone nu existau păsări. Livius repetă pentru a treia oară, cu încăpățânare:

— Așa ceva nu s-a mai făcut niciodată. Nici o Echipă n-a bătut vreodată în retragere.

— Inexact, replică Jorgenssen cu răceală. Acum o sută douăzeci și șapte de ani, o echipă a revenit fără a-și fi dus

programul la îndeplinire, pentru că membrii ei deciseseră în unanimitate că probabilitatea de succes era nulă. Asta vă cer să faceți și eu vouă, astăzi.

Mario, Cnossos și Nanski erau de aceeași părere cu el. Livius protesta. Erin tăcea. Shan d'Arg, cu chipul pradă unui tic nervos, ezita între gustul său pentru risc și vechea fidelitate față de Jorgenssen.

— O s-ajungem de râsul Federației, mormăi Livius.

— Mai bine așa, decât s-o nenorocim.

Livius se răsuci pe călcâie.

— Mie nu mi-e frică, declară el. E nevoie de mai mult ca să mă sperie.

Nanski făcu o strâmbătură de furie.

— Mai taci, bombăni el cu glas surd. Am dovedit de-o sută de ori că nu suntem niște lași. Singura teamă care mă frământă e să nu fac vreo greșeală.

Shan d'Arg interveni la rândul lui:

— Și eu sunt un războinic, Livius. Niciodată nu fac calea-ntoarsă fără să-mi blestem zilele. Dar Jorgenssen are dreptate. Nu mai suntem doar noi în cauză. E vorba de Federație. Și de indigeni.

Trăsăturile lui Jorgenssen se destinseră. Încă un punct câștigat. Erin avea să treacă și el de partea majorității. Nu le mai rămânea să-l convingă decât pe Livius.

— Poți să rămâi aici, tranșă Jorgenssen. N-ai decât să-ți porți singur războiul, Livius. Sau poți să cedezi în fața majorității. Ai de ales.

Intui imediat că săvârșise o greșeală. I-o luase gura înainte, sub efectul neliniștii.

— O să ne întoarcem, Livius, se grăbi el să adauge. Nu mergem decât să cerem directive noi. Trebuie să informăm Federația despre prezența aici a unor adversari bine înarmați, și despre tot ceea ce s-a schimbat. Dar nu vom capitula. Toate la timpul lor – mai întâi retragerea, apoi victoria.

Livius își ținea capul în piept, jucându-se cu arma. Aruncă o privire spre Dalaam. Copacii continuau să mascheze o realitate insondabilă. Se gândea la toate expedițiile sale din trecut, la imperiul șopârlelor semiinteligente pe care le făcuse să

degenereze, pe Bania, planeta junglă; la cristalele-matematicieni pe care le făcuse să înnebunească, pe Lomire; la umanoizii de pe Usal. De fiecare dată, problema fusese simplă, concretă. Pe când aici, nimic nu era clar și sigur. Și-i displăcea să fugă din fața unui asemenea mister.

— Fie, ceda el într-un târziu. Plecăm.

Pe chip i se citea amărăciunea.

Sporii ciupercilor gigantice căzuți pe sol formau un covor gros de pulbere roșiatică. Oamenii mergeau în tăcere, cu antenele de pe căști rotindu-se, cu armele în mâini, cu ochii și urechile în alertă. În buzunarul lui Jorgenssen, cutiuța metalică atârna mai greu. Dalaam învinsese. Dar locuitorii săi păreau să nu aibă nici cea mai vagă idee.

— Am nimerit peste o societate în întregime originală, spunea Mario. Pare să nu aibă nici o formă de organizare, nici guvern, nici economie, nimic centralizat. În același timp, pare capabilă să se apere. Mă întreb ce ni s-ar fi întâmplat dacă încercam să distrugem pădurea.

— Cred că n-am fi reușit, murmură Jorgenssen, gânditor.

— Și eu cred. Orașul părea atât de calm, cu locuitorii neavând habar de prezența noastră. Dar, în același timp, din pădure emana un soi de forță. În tot timpul cât am privit-o, m-am simțit foarte neliniștit.

— Și eu, răspunseră mai multe glasuri, aproape în același timp. Și eu la fel.

Se priviră.

— Credeți că a încercat cineva să ne influențeze psihologic? întrebă Nanski.

— S-ar putea. Detectoarele n-au reacționat. În orice caz, suntem în principiu imunizați față de orice formă de sugestie subliminală. Nu, aveam mai degrabă impresia că pădurea conținea ceva extrem de prețios, viu și puternic, pe care n-aveam dreptul să-l distrugem. E doar o intuiție, nimic precis...

— Și eu am simțit-o, confirmă Jorgenssen.

— N-am mai întâlnit niciodată așa ceva, urmă Mario – decât, poate, când ascultam anumite simfonii. Impresia de a mă afla în pragul unei lumi noi și necunoscute în sânul căreia

nu pot să pătrund, din care nu voi face parte niciodată... Cred că nici furia lui Livius n-a avut alt motiv.

Livius mergea de unul singur, la o oarecare distanță de ceilalți. Un detector mugi brusc în căști, și toți încremeniră într-o clipă.

— Acolo, șopti Livius, arătând spre un punct aflat între două ciuperci gigantice.

În ceața roșie de spori se mișca o formă. Era o siluetă umană, dar neclară, ca și cum ar fi ascuns-o un scut energetic. O luară la fugă în tăcere, desfășurând formația și încercând să-l încercuiască pe individul necunoscut. Jorgenssen îi pierdu din vedere pe ceilalți. Dar, grație detectoarelor, știa cu precizie unde se aflau.

— Luăm altitudine? întrebă Livius, cu glasul tremurându-i de surescitare.

— Nu, nu... Rămâneți la sol.

Poate că era un indigen care-i spiona – dar această ipoteză nu explica tăcerea îndelungată a detectoarelor. Iar indigenul nu fusese surprins, își spuse Jorgenssen. Îi lăsase să-l surprindă, de bunăvoie.

Dacă era un indigen.

Prima sarcină le trecu pe deasupra capetelor, ca un fulger alb. Decapită o duzină de ciuperci, care sfârâiră sinistru. Câteva fuioare de fum purpuriu se înălțară spre cer. Scuturile se declanșară automat, protejând oamenii.

— Nu trageți! strigă Jorgenssen în microfon, chiar în clipa când pornea a doua rafală de energie.

Îl atinse pe Livius în plin. Scutul aventurierului se albi brutal, redevenind aproape imediat transparent, după ce-și jucase rolul protector.

Cei șapte nu-și încetiniră goana. Traversară două poieni, după care ciupercile deveniră mai rare, și ajunseră într-o zonă cu grohotișuri uriașe. În cea mai mare parte a timpului, își pierdeau prada din vedere, dar detectoarele continuau să le indice ferm direcția. Echipa câștiga teren.

— Altitudine? răcni Livius.

Jorgenssen ezită. Își puteau pune în funcțiune unitățile antigravitaționale, survolând labirintul pietros. Vulnerabilitatea

lor s-ar fi accentuat perceptibil, dar Jorgenssen era gata să parieze că necunoscutul nu avea o armă suficient de puternică pentru a-i pune în pericol. Pe de altă parte, ar fi devenit imediat vizibili, astfel încât adversarul le putea deduce tactica. Înțelepciunea dicta să-și mențină toate atuurile pentru ultima manșă.

— Haideți, acceptă în sfârșit Jorgenssen.

Aproape imediat, auzi strigătul de furie al lui Livius:

— Unitatea mea nu merge! Ia încercați-le pe ale voastre!

Instinctiv, Jorgenssen apăsă butonul minuscul al cutiei prinse la centură – dar, în loc de a se ridica pe verticală, rămase la sol. Îi căută pe ceilalți din priviri. Nimeni nu-și lua zborul.

— Câmp inhibitor! strigă Mario. Sunt într-adevăr foarte puternici!

În glas i se simțea o undă de satisfacție. Ca jucător, îi plăcea situația.

Trase aproape imediat. Sarcina energetică era moderată, suficientă doar ca să amețească un om. Își atinse ținta mobilă, dar necunoscutul nu se opri din fugă, și dispăru după o stâncă.

— Scuturile! urlă disperat Nanski.

Jorgenssen aruncă o privire spre Mario, care alerga în fața lui. Obișnuitul halou nu se mai zărea. Nu-și vedea nici propriul său câmp energetic, dar nu avu nevoie să se uite la cadranul de control purtat pe încheietura mâinii drepte pentru a ști că și el încetase să mai fie protejat.

Inamicul necunoscut se juca pervers cu ei, de-a pisica și șoarecele.

Totuși, nu încerca realmente să-i distrugă. Din moment ce putea anihila câmpurile care-i protejau – iar asta presupunea o tehnologie superioară și rezerve energetice practic nelimitate – i-ar fi putut spulbera încă de la început. Era clar că prefera să încerce să-i intimideze. Din sadism, poate? Avea de gând să-i distrugă într-un târziu, după ce le dovedea că nici una dintre armele lor, de care erau atât de mândri, n-avea șanse să-l neliniștească măcar?

— Încetați urmărirea, ordonă Jorgenssen.

— L-am prins, scrâșni glasul lui Mario în cască.

Și trase de două ori. Jorgenssen nu putea să-l vadă, dar auzi șuieratul ușor al focurilor de armă.

— L-am doborât, continuă Mario.

Imediat, însă, se auziră noi rafale, iar una dintre ele trecu atât de aproape de Jorgenssen, încât îl orbi pentru o fracțiune de secundă. Jorgenssen se trânti la sol, apoi se ridică și o luă la goană cu disperare în direcția unde dispăruse Mario. Puțin îi păsa de ceilalți. Escaladă un morman de stânci și descoperi o râpă. După ce se lăsă să alunece până în fundul ei, în jurul lui se lăsă tăcerea. Un moment, rămase ametit. Acele detectoarelor se învârteau ca scoase din minți, iar Jorgenssen știu ce însemna să fie pierdut. Își aminti brusc de o noapte de vară, pe Igor II, cu ani și ani în urmă, când era copil încă, și se rătăcise. Deși planeta era pașnică, iar el știa că nu-l amenința nici un pericol, zgomotele dobândiseră o intensitate înfricoșătoare. Mersese întruna, până la crăpatul zorilor. Tatăl lui îl găsise înaintând de-a lungul unui râu. Nu-și spuseseră nimic unul altuia. Se întorseseră acasă în tăcere.

Jorgenssen se smulse din amintiri și începu să se cațăre, cu mare chin, pe versantul opus al ravinei. Din nou stânci. Se cocoță pe cea mai înaltă. Ceilalți nu se vedeau, iar casca rămânea mută. Nu mai făcu nici o mișcare, ascultându-și vuietul sângelui prin vene.

„N-ai nici un motiv să-ți fie teamă. Dacă ar fi vrut să te distrugă..."

Dintr-o dată, îl zări pe Mario într-o crevasă. Îi făcu un semn, dar celălalt nu-l văzu. În tăcere, Jorgenssen se apropie de el. Pietrele se rostogoleau de sub picioarele lui. Simți brusc căldura soarelui. Combinezonul nu-l mai proteja.

Mario privea un lucru pe care Jorgenssen încă nu putea să-l vadă, ceva căzut la pământ, după o stâncă. Nu era nevoie să-l întrebe nimic ca să știe că se întâmplase un eveniment grav. I se alătură, dar camaradul său nu întoarse capul. Fu nevoit să-l dea la o parte pentru a vedea la rândul lui ce anume privea Mario cu o asemenea intensitate.

Semnificația a ceea ce se afla acolo nu-l frapă imediat. Pe sol, în spatele stâncii, zăcea un om. Sarcina îl ucisese. Nici un robot chirurg nu l-ar mai fi putut readuce vreodată la viață. Rafala îl tăiase practic în două.

Omul purta uniforma Echipelor. Dar asta încă nu însemna nimic.

Cel mai rău era că semăna ca două picături de apă cu Mario.

* * *

Pașii le erau tot mai grei.

— Ești sigur că mergem în direcția cea bună? întrebă Jorgenssen.

Erin dădu din cap. Detectoarele nu mai mergeau. Singura lor speranță era să regăsească baliza spațio-temporală. Mare noroc, dacă mai reușeau s-o activeze. Și așa aveau nevoie de mult noroc pentru a reveni pe urmele propriilor pași fără să se înșele. Își păstraseră armele, deși nu le mai erau de nici un folos. La fel de bine puteau să le arunce. Cădeau de pe picioare de oboseală, iar sudoarea le șiroia pe sub căști. Erau la fel de vulnerabili ca niște copii.

Lipsiți de apărare. Goi-goluți în fața dușmanului fără față și enorm de puternic. Tot atât de dezarmați pe cât păreau să fie locuitorii Dalaamului.

Dintr-o dată, ideea îl frapă pe Jorgenssen. O repetă în sinea lui: *Tot atât de dezarmați pe cât păreau să fie locuitorii Dalaamului.* Poate că aici se găsea una dintre căile enigmei, rezultatul pe care-l dorea inamicul invizibil. De-a lungul anilor îndelungați de misiuni diverse, înfruntaseră numai adversari care n-aveau nici o șansă să li se împotrivească. Acționaseră la adăpostul câmpurilor energetice, al căștilor, al combinezoanelor care distilau frigul și căldura conform voinței lor. Îi proteja mereu un fel de cocon format din aparate. Puteau să zboare pe deasupra continentelor și a mărilor, să comunice între ei peste munți, să știe permanent unde se găseau unii în raport cu ceilalți, sau față de baliză ori de vreo localitate, în orice punct determinat dinainte. Aveau încredere în ei înșiși și în armele lor. Erau ca niște zei.

Dar nu și aici. Nu și acum. Acum și aici, pe Ygone, erau goi și dezarmați. „Toată viața," își spunea Jorgenssen, și alături de el și-o spuneau și Erin și Nanski, și Amanda, și Livius, și Mario, „între tine și realitate s-au intercalat aparatele. Uneori,

ca să te distrezi, le-ai înlăturat, ai înfruntat realul, marea sau muntele, ori pe acel ucigaș redutabil care poate să fie un om. Dar întotdeauna simțeai aproape de tine mașinile, gata să te salveze, să te ajute, să te scutească de o suferință, de oboseală, o jenă pe care nu ți-ai fi dorit-o. Niciodată n-ai știut ce e o luptă adevărată. Mașinile se luptau în locul tău, de fapt, iar tu aveai doar impresia că le controlezi. Mașinile se luptau pentru federație, în timp ce tu aveai impresia de a exista cu prețul unui pericol iluzoriu.

Nu și acum, nu și aici.

„Locuitorii din Dalaam știu ce înseamnă o luptă reală", își spunea Jorgenssen, și o dată cu el și ceilalți, în tăcere, cu capetele plecate, înfruntând setea (sistemul de regenerare a apei nu mai funcționa), căldura și osteneala. „Locuitorii din Dalaam o știu, și se pregătesc să te învețe, vrei nu vrei. Dau poate au un anumit motiv de a te învăța, dar fără îndoială n-ai să-l afli niciodată. Poate că nu vor decât să cobori spre ei, spre orașul fals, și să trăiești împreună cu ei sub copaci, căutând lucrul acela misterios și neprețuit care trebuie să fie ascuns pe-acolo, pe undeva...?"

Lăsaseră trupul lui Mario numărul 2 în urmă. Îl vârâseră într-un sac inalterabil, după ce procedaseră la o examinare rapidă care nu lăsase nici urmă de îndoială. Era Mario. Chiar dacă Mario mergea în acel moment alături de ei. Era dublura exactă a lui Mario. Aceleași amprente digitale, aceleași cicatrice. Instrumentele care le-ar fi permis să-i examineze retina nu mai funcționau. Știau însă ce-ar fi descoperit.

O identitate perfectă.

Poate că un studiu extrem de minuțios ar fi depistat anumite diferențe la nivel celular sau, dacă era nevoie să ajungă până acolo, chiar la nivel molecular. Dar nu aveau nici un motiv. În univers nu există două obiecte absolut identice, dar într-un anumit loc și într-un anumit moment existaseră doi Mario identici. Până-n cele mai mici detalii. Unul dintre ei trăsese mai repede, și-l omorâse pe celălalt. Și totuși, nici una dintre cele două arme identice ale lor nu era reglată pentru doza mortală. Iar acum, cei doi Mario încetaseră să mai fie identici. Unul

dintre ei putrezea lent în sacul lui. Celălalt lupta cu setea și oboseala.

„Cu care dintre ei am plecat de pe Altaïr?“ se întreba Jorgenssen, evitând să se uite spre Mario. „Cu care din ei am vorbit lângă Dalaam? Oare cu cel care a murit, iar cel ce ne însoțește e un fals Mario, care a tras în noi, care l-a ucis pe unul de-ai noștri? Sau, poate, dimpotrivă, am înregistrat o victorie asupra adversarului? Am distrus o umbră pe care o trimisese ca să ne inducă în eroare?“

Problema era irezolvabilă. Din acest motiv nu vorbeau. Se putea ca acel Mario care-i însoțea să fie un dușman. Nu trebuia să-i furnizeze nici o informație pe care ar fi putut-o folosi. Mario nu discutase decizia lui Jorgenssen. Necesitatea ei era evidentă.

Aveau să hotărască inginerii Timpului, și mai ales Selectorii, pe Altaïr. Dacă Echipa reușea să ajungă înapoi pe Altaïr.

Jorgenssen se pomeni dorindu-și să nu mai ajungă. În minte îi încolțea o nouă idee. Poate că aventura lor pe Ygone nu fusese decât o înscenare destinată să faciliteze infiltrarea pe Altaïr, în citadela temporală a Federației, a unui agent inamic, a unui spion dornic să pătrundă secretele călătoriei în timp? Dar această explicație rămânea incertă. Dușmanul invizibil își dovedise puterea, iar Jorgenssen nu se îndoia că s-ar fi putut strecura într-un mod mai discret în oricare lume a Federației.

„Da,“ își spuse el, „dar poate că nu și în oricare an. Poate că inamicul invizibil încearcă să ajungă la sursa intervențiilor noastre în timp, pentru a acționa la rândul lui asupra viitorului Federației?“

Nimic nu era sigur – și, mai ales, direcția în care se îndreptau.

— Nu recunosc peisajul, spuse Jorgenssen. La venire, am văzut buchetul ăsta de ciuperci în stânga. Acum, ar trebui să fie în dreapta.

Erin clătină din cap, îndărătnic.

— Mai avem o oră, spuse el. Poate, două. Mergem în direcția cea bună. Priviți munții.

Erau nevoiți să se bazeze pe obiceiul lui de a călători la munte. Dacă treceau pe lângă baliză fără s-o observe, puteau

trece și zece ani până s-o mai găsească. Sporii ciupercilor aveau să le acopere în curând urmele.

O oră întreagă de gândire neîntreruptă, reflectă Jorgenssen. Încercă să mediteze la sculpturile lui Aran, reamintindu-și cât mai exact contururile subtile pe care le văzuse modelate de prietenul lui. Erau făurite după chipul și asemănarea timpului, după chipul destinului lor și asemănarea Ygonei.

O apăsare de deget, din exterior, era de ajuns ca să le transforme.

III

Erin ridică o mână, iar Jorgenssen recunoscu locul. Noaptea era aproape. Avea să dureze nouăzeci și șase de ore. Pe Ygone, nopțile erau egale cu zilele, iar o noapte atât de lungă antrena o coborâre semnificativă a temperaturii. Generatoarele lor de energie nu mai funcționau. Combinezoanele nu mai erau climatizate. Puteau să moară de frig, dacă nu reușeau să ajungă înapoi pe Altaïr.

Luminișul de la sosise se afla chiar în fața lor. Livius și Cnossos încercară s-o ia la fugă, în ciuda epuizării. Shan d'Arg continuă să meargă cu pașii săi alungiți și elastici.

— Stați! strigă Jorgenssen.

Se opriră.

Jorgenssen își trecu o mână peste frunte. Nu-i plăcea ceea ce trebuia să facă.

— Mario, spuse el pe un ton care încerca să sune cât mai dur, aruncă arma. Scoate-ți și centura. Casca poți s-o păstrezi.

Mario se răsuci încet pe călcâie. Rămase nemișcat ca o statuie și, după o clipă, surâse. Chipul său era cenușiu de praf. Avea cearcăne la ochi.

— Te înțeleg, spuse el. Îți sunt suspect. Nu ești sigur dacă nu cumva sunt dușman.

— Nu-mi pot asuma riscul.

Jorgenssen se îndreptă de spate, atingând ușor cu mâna dreaptă patul armei inerte. Lumina asfințitului îi scălda chipul în luciri roșii. Cu un gest obosit, Mario își lăsă arma să cadă la picioare. Desfăcu catarama magnetică a centurii. O privi cum aluneca până pe sol. O dată cu ea, își pierdea toate simbolurile puterii sale din trecut – generatorul de energie, unitatea antigravitațională, grenadele nucleare, complexul simbiotic.

Nimic din toate acestea nu mai funcționa. Centura nu era decât o greutate moartă. Dar mai era și semnul puterii fără limite a emisarilor Federației. Sau, mai bine zis, o putere care tocmai își cunoscuse limita pe Ygone, se corectă în sinea sa Jorgenssen. Înțelegea ce simțea Mario, *dacă încă mai era unul de-ai lor.*

— Livius, îl chemă el.

— Da, răspunse aventurierul, cu o ușoară strâmbătură și fruntea năclăită de sudoare.

— Ai pumnalul la tine?

Era o întrebare inutilă. Livius nu se despărțea niciodată de cuțit. Era singurul dintre membrii Echipei care știa să se servească de o armă atât de primitivă. Nici chiar Shan d'Arg n-ar fi îndrăznit să-l sfideze cu pumnalul. Îl arunca la fel de precis pe cât îl și mânuia.

— Sigur, răspunse Livius.

— Îl vei supraveghea pe Mario, ordonă Jorgenssen, evitând să-l privească pe oricare dintre ei. La cel mai mic gest suspect, îl omori. Dacă ai înțeles, repetă.

Privirea lui Livius se îndreptă spre Mario, apoi către Jorgenssen, după care reveni la Mario.

— La cel mai mic gest suspect, îl omor, rosti el cu glas sec.

Ceilalți ascultau în tăcere. Aveau cizmele înroșite de pulberea sporilor.

— Vom încerca să ne întoarcem pe Altaïr, spuse Jorgenssen. Baliza e chiar în fața noastră. Vă dați seama că nu vreau să ne asumăm nici un risc. Dacă adevăratul Mario a murit, și cel care este cu noi nu e decât o copie, iar arma lui reintră în funcțiune tocmai în momentul când activez baliza, dacă ne ucide și se duce singur pe Altaïr, atunci...

Nu mai continuă.

— Înțeleg, spuse Mario. Și eu aș fi procedat la fel în locul vostru. N-am nici un mijloc de a vă dovedi cine sunt.

„Nimeni dintre noi nu poate dovedi cu adevărat cine e", își spuse dintr-o dată Jorgenssen. Fruntea i se îmbrobonă de sudoare. Rece. „Nimeni dintre noi. Pe parcursul urmăririi, fiecare s-a găsit izolat, în câte un moment sau altul. S-ar putea ca, printre stâncile de-acolo, să zacă un cadavru al lui Livius, și un altul al lui Cnossos, și unul al lui Nanski, și al lui... Nu mai pot avea încredere în nimeni. Numai despre mine însumi știu cine sunt.

Sau... nu cumva mă înșel? Chiar și în legătură cu mine însumi?"

Își păstră aceste gânduri pentru sine, înghițindu-și cu greu saliva.

— Pornește primul, Mario, spuse el.

Mario se întoarse și o luă din loc, cu mișcări mecanice. Livius îi culese de jos arma și centura, apoi îl urmă. Ceilalți porniră și ei, încet. Cerul, în stânga lor, se înroșea ca un incendiu infernal. Numai crestele munților mai scânteiau încă.

Baliza spațio-temporală, camuflată în chip de stâncă, îi aștepta în mijlocul poienii. Un val de ușurare îl cuprinse pe Jorgenssen, care simți brusc același imbold ca Livius și Cnossos, și fu cât pe ce s-o ia la fugă. Se temuse că n-aveau să mai regăsească niciodată luminișul, sau că avea să-i aștepte gol.

Înaintă spre stânca falsă. Își trecu mâinile peste suprafața zgrunțuroasă și simți un șoc electric slab. Cizmele nu-l mai izolau de sol decât imperfect. Căută cu vârfurile degetelor o adâncitură unde putea să apese un contactor ascuns. Dar nimic nu cedă sub apăsarea lui. Furnicăturile electrice pe care le simțise încetară brusc.

Frenetic, scormoni cu degetele în scobitura minusculă.

— Livius, spuse el, străduindu-se să-și stăpânească panica din glas, dă-mi arma lui Mario.

Prinse din zbor obiectul aruncat de Livius. Îl apucă de țeavă și lovi cu patul stânca, în punctul de contact. Poate că se întepenise ceva...

Arma ricoșă, sunând a gol. Jorgenssen izbi și mai tare. Îl dureau mușchii. Își dorea să audă glasul dur și clar al omului de pe Altaïr.

Piatra cedă. Un fragment mărunt și tăios zbură prin aer. Cuprins de furie, Jorgenssen începu s-o bombardeze cu lovituri înnebunite. În toate direcțiile zăreau scântei. Și aschii.

Neputincios, Jorgenssen se întoarse spre oamenii lui. Nu era nevoie să le spună nimic. Baliza era tot acolo, într-un fel. Dar n-aveau să mai ajungă niciodată pe Altaïr. Din cine știe ce motiv de neînțeles, baliza camuflată sub formă de stâncă devenise o stâncă.

Probabil Mario înțelese, căci izbucni într-un râs isteric. Fuseseră jucați pe degete de la un capăt la altul. Încercaseră să ascundă baliza de privirile altora, iar inamicul necunoscut, cu

un umor infernal, le tăiase orice retragere făcându-le o figură și mai grozavă – transformând cu adevărat baliza în stâncă.

Erau prizonierii planetei Ygone. În curând, aveau să fie și prizonierii nopții. Iar dușmanul, poate, se infiltrase în rândurile lor.

* * *

Trunchiurile ciupercilor ardeau cu flăcări puternice. Livius reușise să aprindă focul lovind cu patul armei lui Mario într-o piatră. De douăzeci de ori, scânteile se pierduseră în zadar. În cele din urmă, grămăjoara de spori uscați se îndurase să ia foc.

Cei șapte contemplau flăcările cu un soi de stupoare. În afară de Livius și Erin, nici unul dintre ei nu mai văzuse vreodată un foc adevărat.

Instinctiv, se așezaseră în cerc în jurul vetrei improvizate, încălzindu-și membrele obosite. Livius se juca alene cu pumnalul, supraveghindu-l pe Mario, în timp ce fredona o arie de pe planeta sa natală.

„Iată-ne proiectați cu o mie de ani în trecut", își spunea Jorgenssen, „în epoca focului. Pentru prima oară, facem cu adevărat o călătorie în timp. Cu o mie de ani? Nu. Cu zece mii, sau cu o sută de mii de ani. Înainte ca prima rachetă să fi decolat de pe Terra. Pe vremea când omul lupta cu mâinile goale contra animalelor fioroase din erele preistorice. Sau contra altor oameni."

Trosnind, trunchiurile ciupercilor ardeau. Pentru cei șapte, acesta era un sunet nou. Numai Livius părea la largul lui. Masca lui Erin era de nepătruns. Mario privea flăcările fără să clipească, parcă aiurit.

Încă nouăzeci de ore de noapte, își spuse Jorgenssen, cu gâtlejul uscat. Băuseră apa din complexele simbiotice. Dacă mai apucau zorii, trebuia să caute o sursă – care, cine știe, poate nu se găsea decât în canion, pe undeva prin apropierea Dalaamului...

Pe lângă foc și dezgolirea personală, mai era un lucru care-i apropia de strămoșii lor îndepărtați, medită Jorgenssen.

Suspiciunea. Acum se temeau unii de alții. Nu mai știau cine se putea ascunde sub chipul unui prieten alături de care luptaseră odinioară. Probabil că la fel se priviseră și vânătorii de pe vremuri, de-a lungul nopților terifiante, așteptându-se în orice clipă să vadă arma vecinului luându-și zborul spre propria teastă. Cooperarea și încrederea fuseseră opera unor secole fără număr.

O operă fragilă. Bazată pe o impresie, poate o iluzie, aceea de a-ți cunoaște aproapele, aceea de a-i putea prevedea faptele, violența ca și loialitatea. Și o operă limitată, în același timp. Încrederea nu domnea între civilizații diferite, nici chiar în secolul XXXII. Și nici între secole diferite.

„Suspiciunea e cauza prezenței noastre aici", își spuse pe neașteptate Jorgenssen, iar această idee păru să lumineze noaptea în inima căreia era dezbătută. „Pentru că Federația se teme de viitorul altor lumi, de aceea acționăm noi. Cel mai puternic sau cel mai inteligent dintre vânătorii primitivi încerca să-și ucidă vecinii, de teamă să nu e unească împotriva lui pentru a-l doborî. Nici Federația nu face altceva. Federația, ansamblul cel mai puternic și cel mai civilizat din toate lumile pe care le numără galaxia, nu gândește altfel și nu se comportă altfel decât un vânător primitiv."

Iar teama care plutea acum între cei șapte ca o umbră morbidă, bănuiala care apăsa asupra lui Mario mai greu decât niște lanțuri, nu era altceva decât reflexul aceleiași suspiciuni de care dădea dovadă Federația în raport cu alte civilizații. Se temeau ca Mario să nu fie un străin, un dușman, pentru că nu puteau să conceapă că un străin ar fi fost altceva decât un dușman, pentru că veniseră pe Ygone ca dușmani ascuși, ca niște hoți, și în adâncul sufletului se așteptau să fie tratați într-adevăr ca niște tâlhari.

Și iată că asta li se și întâmplase.

Pe toate terenurile, locuitorii Ygonei, poate indigenii din Dalaam sau, în orice caz, misterioșii adversari care-i aduseseră în această situație critică, oricine ar fi fost ei, le-o plătiseră cu aceeași monedă. Cei șapte veniseră cu gândul că dalaamanii nu puteau face nimic împotriva lor; iar acum, ei înșiși fuseseră reduși la neputință. Purtau în suflet suspiciunea și angoasa,

precum și ura Federației, și iată că toate acestea se întorseseră împotriva lor.

„Până acum, Ygone n-a fost pentru noi decât o oglindă", își spunea Jorgenssen. „Ceea ce am văzut, atât de înfricoșător, nu era decât propria noastră înfățișare. Dacă am fi venit cu mâinile goale, cu inima plină de prietenie și încredere, ca să-i întrebăm pe locuitorii Dalaamului ce știu ei despre viață, și dacă, în schimb, le-am fi oferit... Ce-am fi putut să le oferim?

Puterea noastră?

A lor o strivește pe a noastră.

Dacă am fi venit numai cu probleme noastre, cu viețile noastre, cu viitorurile noastre, în ideea de a ne înțelege, nu de a distruge, ce s-ar fi întâmplat?

Nici un răspuns. Și n-avem să-l primim niciodată, decât dacă ne ducem să-i întrebăm pe locuitorii orașului-pădure. În fond, n-au încercat să ne ucidă, cum am fi făcut noi în locul lor. Ne-au amenințat cu propriile noastre arme, ne-au doborât folosindu-se de propria noastră teamă. Și vor continua, nu încape nici o îndoială. Nu ne constrâng să facem nimic. Se mulțumesc să întoarcă armele noastre proprii contra noastră, să ne adâncească în propriile noastre probleme."

Nu exista decât o singură soluție. Era limpede ca lumina focului, arzătoare ca focul, înspăimântătoare ca focul. La fel de decisiv ca focul, tranșa noaptea care-i înconjura.

Jorgenssen se hotărî să vorbească. Fu nevoit să facă un efort. Fălcile i se crispaseră în timp ce medita, iar mușchii îi stăteau strânși ca un bulgăre dureros, sub bărbie. Înghiți în sec și începu să vorbească. Avea să fie primul pas spre a-și regăsi încrederea în sine. Locuitorii Dalaamului aveau să înțeleagă, poate, dacă în acel moment îi ascultau.

— Bagă pumnalul la loc, Livius, spuse el. Iar tu, Mario, uită ceea ce-am putut să spun. M-am înșelat. Cred că ești cel adevărat. Cred că celălalt Mario, cel de-acolo, nu era decât un simulacru destinat să ne rătăcească... nu, nu chiar să ne înșele, mai degrabă să ne arate o nouă direcție. Până acum, am mers pe un drum greșit.

— Ești nebun, spuse Livius. Vrei să ne masacreze pe toți. Avem o șansă infimă de scăpare, dacă suntem prudenți.

Privirea lui Shan d'Arg se întoarse dinspre foc.

— Eu nu sunt la fel de impulsiv ca Livius, spuse el, dar nici eu nu te înțeleg. De ce ți-ai schimbat așa atitudinea?

— Am înțeles anumite lucruri, răspunse Jorgenssen. S-ar putea să mă înșel, dar îmi asum acest risc. Vă cer să vi-l asumați și voi o dată cu mine. Merită efortul.

— Care risc?

Nanski vorbise scurt, încordat. Jorgenssen îi ocoli întrebarea.

— Voi pleca spre Dalaam. Am să cobor în oraș. Vreau să încerc să intru în contact cu indigenii. Trebuie să înțeleg ce se întâmplă. Răspunsul se găsește în Dalaam, sunt sigur.

— Nu se poate, răspunse Cnossos. Regulamentul interzice să intrăm în contact cu indigenii. Altaïr...

Jorgenssen aruncă un trunchi de ciupercă în foc. O jerbă de scântei se înălță spre cer, la mare înălțime.

— Altaïr, i-o reteză el. Care dintre voi mi-o poate arăta pe Altaïr, pe cer? În care secol al istoriei lui Altaïr ne aflăm? Avem măcar o șansă de a reveni pe Altaïr și în epoca noastră? Oamenii de pe Altaïr își mai fac griji pentru noi?

Se ridică în picioare. Umbra dansa în spatele lui. „Frumoasă țintă mai sunt", își spuse el. „Aș vrea să fie și mai mare, aș vrea ca locuitorii Dalaamului, dacă ne pândesc din întuneric, să știe că nu mă tem de ei, că știu că n-am nici un motiv de teamă."

— Altaïr și regulile sale, Federația și regulamentul ei, nu sunt pentru noi decât simple cuvinte, reluă el. Mult mai aproape de noi se găsește această lume, se găsește Dalaamul. Trebuie să mă duc acolo ca să înțeleg ce se întâmplă.

— Să-i spionezi pe indigeni, remarcă Livius, sceptic.

— Nu. Nu să-i spionez. Voi merge fără a încerca să mă ascund. Am niște întrebări să le pun.

— Dar, începu Cnossos, o Echipă...

— Știu. Însă nu s-a mai întâmplat niciodată ca o Echipă să rămână prizonieră într-o lume. Trebuia să se ajungă și la asta. Într-un sens, mă bucur că ni s-a întâmplat nouă, și nu altora.

— De ce?

Jorgenssen ezită.

— Nu știu. N-aș putea să vă spun. Nu încă. Dar sunt convins că am dreptate. Mai târziu, poate că veți înțelege și voi.

Nu le putea explica nimic. Cu câteva momente în urmă, intuise că răspunsul se găsea în Dalaam – o intuiție spontană, fragilă. Și trebuia să plece înainte ca efectele ei să dispară complet, înainte de a se răzgândi, constrâns de îndoieli. Trebuia ca și ei să parcurgă același drum ca el. Erau mai puțin pregătiți, și de aceea Jorgenssen percepuse înaintea lor adevărata natură aa situației. Sau poate că Mario înțelesese primul, motiv pentru care acea moarte dublă...

Îl străbătu un fior, la gândul tuturor posibilităților abisale care se deschideau în fața lui. Nu îndrăznea să le sondeze, încă nu avea curajul să încerce. Dintr-o dată, i se făcu frică.

— Ești bolnav, observă Cnossos. Tremuri.

Jorgenssen clătină din cap.

— Niciodată n-am fost mai lucid ca acum.

— Ai să mori. Indigenii te vor masacra.

— La fel de bine ar putea s-o facă și aici. Înțelegeți, cred, că nu mai suntem în viață decât cu acordul lor. Adineaori, înainte să ajungem în poiană, i-am ordonat lui Livius să-l supravegheze pe Mario, de teamă să nu ne omoare pentru a se întoarce pe Altaïr singur, ducând războiul până acolo. Dar a fost o prostie. Dacă voiau să ne ucidă, ar fi putut-o face în orice moment. De departe, fără ca nici unul dintre ei să riște. În clipa aleasă de ei, v-ar fi putut ucide și înlocui cu dubluri la fel de perfecte ca a lui Mario, dar vii, pentru a le trimite pe Altaïr. Nu ne mai proteja nimic.

— Și, în schimb, ne-au tăiat orice retragere.

— Pentru că vor să coborîm în oraș. Pentru că doresc să ne întâlnească. Nu cred că ne urăsc. Poate că sunt doar curioși. Ar fi trebuit s-o înțeleg de la început, când le-am văzut orașul, dar nu mă gândeam decât la misiunea noastră, nu mă gândeam decât să-i distrugem.

— Și acum? întrebă Cnossos.

— Acum, vreau să-i întâlnesc.

— Uiți de Federație. Ești gata să le spui de ce am venit, să le divulgi secretele Federației, să le predai armele, poate și să le dezvălui tot ceea ce știi despre călătoria în timp?

— Poate. În plus, nu mai există secrete. Nici arme. Și nici călătorie în timp. Nu mai existăm decât noi și ei.

— N-am să te las s-o faci. E spre binele tău, Jorgenssen. Un Coordonator poate fi demis din funcție, dacă împrejurările o impun. Binele Federației e pe primul plan. Abia apoi urmează salvarea Echipei. Ideile personale ale Coordonatorului au mult mai puțină importanță.

— Te înșeli, Cnossos, te înșeli amarnic. Nu-ți dai seama, așadar, că nu mai există arme, nici aparate, și deci nici echipă. Nu înțelegi că ceea ce forma coeziunea și forța unei echipe era tehnica, formidabila ei putere tehnică. Iar din asta n-a mai rămas nimic – n-au mai rămas decât oamenii, și fiecare trebuie să privească realitatea în față, să rezolve problema, singur. Cnossos, nu complica și mai mult situația. Îți dau cuvântul meu că știu ce fac.

— Nu cred, spuse Cnossos. Nu știu ce ți s-a întâmplat, dar acum am ajuns să mă tem mai mult de tine decât de Mario.

Se ridică dintr-o mișcare, sări pe deasupra focului și, ca un fulger, căzu asupra lui Jorgenssen. Își ținea arma de țeavă, iar lovitura pe care i-o dădu l-ar fi ametit, dacă Jorgenssen n-o vedea sosind și nu se ferea. Patul armei îi atinse razant obrazul, lovindu-l violent în umăr. Jorgenssen se strâmbă de durere. Sări înapoi și luă poziția de luptă. Regreta că-și scosese casca. Instinctiv, se șterse pe bărbie; zgârietura de pe obraz îi sângera. Se îndoi de mijloc, pentru a amortiza lovitura de picior a lui Cnossos. Totuși, o primi în stomac, și-l cuprinse o greață puternică. Făcu un efort pentru a respira, repezindu-se înainte. Pumnul lui drept izbi pieptul lui Cnossos cu un sunet înfundat. Cu latul mâinii, încercă să-l atingă la gât, dar Cnossos eschivă la timp lovitura, iar mâna lui Jorgenssen nimeri în gol. Pierzându-și echilibrul se împletici înainte, căzu, se dădu peste cap și ajunse din nou în picioare. Reflexele luptei corp la corp, cultivate de mii de ori, se reactivau unul câte unul, cu repeziciune. Trupul său lupta pentru el. Spiritul, în chip curios, îi rămânea detașat. Reflecta: „Acum ne batem cu adevărat ca niște vânători primitivi – cu mâinile, cu ghearele, asemenea animalelor."

Auzea respirația gâfâită a celuilalt și sunetul loviturilor. Cnossos se împiedică. Jorgenssen sări, cu picioarele unite, pe

mâna care ținea arma. Degetele lui Cnossos fură strivite pe țeavă. Dintr-o lovitură de picior, Jorgenssen aruncă arma la distanță.

Cnossos îi încercui trupul cu brațele, strigând spre ceilalți:

— Ajutor, ajutați-mă! Țineți-l!

Dar oamenii nu se mișcară. Priveau lupta cu chipurile încremenite. Cnossos și Jorgenssen se rostogoliră unul peste altul, lângă foc. Mâinile lui Cnossos se încleștară în jurul beregății Coordonatorului. Jorgenssen știa că partenerul său lupta pe viață și pe moarte. Nu încercă să-i desclești menghina degetelor. În schimb, se încordă și, destinzându-se înapoi, îl catapultă pe Cnossos pe deasupra. Cnossos îi dădu drumul, zburând ca o umbră peste el.

Jorgenssen deschise ochii. Nici o greutate nu-i mai zdrobea pieptul. Acum putea să respire normal. Se ridică încet. Îl durea tot trupul. Apoi auzi un sunet înfricoșător, inuman, și avu impresia că-l auzise dintodeauna, dar nu înțelegea de unde răsuna.

Cnossos urla. Cnossos căzuse în foc. Cnossos ardea. Iar ceilalți nu se mișcau nici acum.

„Am învins", își spuse Jorgenssen, ștergându-și bărbia. „Sunt un mare vânător." Și, în același timp, se întoarse și se repezi spre foc. Îl apucă pe Cnossos de un braț și-l smulse din rug. După ce-l lăsă să zacă la pământ, puțin mai departe, se așeză și el, respirând greu, lent, ascultând gemetele întretăiate ale celui ars. Îl văzu pe Shan d'Arg ridicându-se în sfârșit și pornind spre Cnossos. Fără o vorbă, scoase de la centură o fiolă de sticlă și, sfâșiind hainele lui Cnossos cu pumnalul lui Livius, începu să-i ungă arsurile cu substanța din fiolă.

Jorgenssen se ridică în picioare, cu genunchii moi. Își privi umbra imensă care se întindea în direcția falezei nevăzute, în direcția orașului. Îl privi pe Cnossos, și văzu că fața acestuia fusese protejată de cască. Îi văzu și mâna strivită, inertă, pe care degetele abile ale lui Shan d'Arg o palpau ușor. Începu să vomite, zgâlțâit de spasme.

— O nimica toată, constată Shan d'Arg. Nu e prea grav rănit.

— De ce n-ați intervenit? întrebă Jorgenssen.

— Era lupta voastră. Fiecare trebuie să-și rezolve singur problemele, chiar tu ai spus așa. Ai câștigat. Dacă nu te ataca el, te-aș fi sfidat eu.

Jorgenssen rămase mult timp tăcut, trăgându-și răsuflarea. Pradă unui impuls, își azvârli centura împănată cu detectori și cadrane, cât putu de departe. Ridică pumnalul lui Jorgenssen și începu să-și sfâșie îmbrăcămintea.

— Și acum? întrebă el.

Fără să ridice capul, Shan d'Arg răspunse:

— Ești liber să te duci la Dalaam. Ai învins. Nu mă pot lupta cu tine, după efortul pe care l-ai făcut.

— Forța a învins, nu eu, spuse Jorgenssen pe un ton sarcastic și deznădăjduit, cu gura plină de sânge.

— Nu forța, îl contrazise Shan d'Arg. A fost o luptă bărbătească. Ai câștigat-o. Atâta tot.

Jorgenssen îl privi gânditor. Abia dacă reușea să-l înțeleagă. Shan d'Arg știa mai multe decât el despre ceea ce însemnau luptele, victoriile și înfrângerile. Cu siguranță, exista un grăunte de adevăr în ceea ce spunea, dar Jorgenssen abia dacă reușea să-l întrezărească. Întrebarea, pentru Shan d'Arg, nu era dacă dreptatea fusese de partea lui Jorgenssen sau a lui Cnossos. Problema era aceea că punctul de vedere al lui Jorgenssen contravenea principiilor Echipei. Trebuia ca unul dintre ei să-l provoace pe Jorgenssen la luptă, purtând, într-un fel, culorile Echipei. Dar, din moment ce Jorgenssen învinsese, concepția onoarei pe care o nutrea Shan d'Arg îl împiedica pe acesta să pună în discuție miza și deznodământul confruntării. Nu ataca un om epuizat. Ar fi fost o mare infamie din partea lui. Biruindu-l pe Cnossos, Jorgenssen cucerise, în ochii lui Shan d'Arg, dreptul de a supraviețui confrom propriilor sale legi.

Aceasta era o viziune foarte veche asupra realității, își spuse Jorgenssen. O concepție mai veche, poate, chiar și decât focul. În spiritul lui Shan d'Arg, rămăsese intactă, dar subzista, latentă, în fiecare dintre ei. Aceeași concepție îl determinase și să-l salveze din foc pe Cnossos, în loc de a fugi. Constituia în sine un răspuns la întrebarea pe care și-o pusese în legătură cu

vânătorii primitivi și suspiciunile lor reciproce. Din luptă putea lua naștere și o formă de încredere.

— Plec, spuse el. Am să-mi găsesc singur drumul. Mă pot orienta după stele.

— Fie, se învoi Shan d'Arg, dar așteaptă o clipă.

Deschise una dintre cutiile prinse la centură și scoase o punguță de plastic, plină pe jumătate cu apă. I-o întinse lui Jorgenssen. Era tot ce mai rămăsese din provizia complexului său simbiotic.

— Ia-o. Vei avea nevoie. Ai pierdut sânge. Rana ta nu e gravă, dar pansează-ți-o totuși. Mie mi-a rămas destulă apă pentru Cnossos.

— Și voi?

— Vom coborî și noi în vale, mâine. Vom găsi un izvor. Trebuie să găsim unul.

— Îți mulțumesc, spuse simplu Jorgenssen.

Nu putea să-l refuze. Mai privi o dată focul și pe ceilalți patru, care păreau să se trezească încet dintr-un coșmar, lunecând ca niște umbre spre Cnossos și Shan d'Arg. Apoi se întoarse și făcu câțiva pași în direcția falezei.

— Vin și eu cu tine! strigă Mario.

— Nu, răspunse Jorgenssen, fără să se întoarcă. Mai târziu, dacă ții neapărat, vei veni. Acum, însă, trebuie să mă duc singur.

Ideea i se învârtea în cap. „Am luptat singur. Trebuie să mă duc singur. Trebuie să descopere, fiecare pentru sine, motivele de a ajunge în Dalaam..."

Își strecură în mâneca stângă pumnalul lui Livius. Avea să-l folosească mai mult ca pe o unealtă decât ca pe o armă.

— La revedere, îi salută el cu un glas atât de slab, încât era sigur că nu-l auzeau.

Lungi pasul și se pierdu în noaptea elastică, lipsită de orice lumină. Numai stelele licăreau pe cer. După un timp, cerul se întunecă și mai mult, și stropi mari de ploaie începură să-i răcorească trupul. Frigul era mai puțin pătrunzător decât se temuse.

* * *

Când se trezi, Jorgenssen fu surprins să vadă că era tot noapte. Apoi se uită la ceas. Dormise cincisprezece ore. Noaptea mai avea de trăit încă aproape șaisprezece ore.

Tăie cu cuțitul lui Livius legăturile care-i țineau atașate de combinezon cizmele pline de aparate, arme și provizii. Apoi începu să-și taie și hainele, Materialul sintetic din care erau confecționate se încăpățâna să rezista, dar Jorgenssen nu se lăsă. Voia să coboare spre oraș îmbrăcat ca indigenii, fără arme și fără instrumente. Hotărî să-și păstreze ceasul, deși părea să nu mai funcționeze decât haotic.

Cu brațele și picioarele dezgolite, se simțea mai bine, mai eliberat. Își trecu mâna peste față, iar degetele sale alunecară pe suprafața aspră a sângelui închegat și pe țepii bărbii care începuse să-i crească.

Își lăsă pe loc echipamentele heteroclite, aranjându-le cu grijă într-o grămadă ordonată. Poate că aveau să le ia indigenii. Le abandona în voia lor. Își luă lampa. Nu era mai mare decât un deget. Cândva, putuse lumina până la o distanță mai lungă de un kilometru. Acum abia dacă mai răspândea tot atâta lumină ca o lumânare. Se întrebă de ce mai ardea. Poate câmpul inhibitor care le dereglase aparatele nu acționa complet și asupra mecanismului ei. Sau poate misteriosul lor adversar hotărâse să le lase o șansă în noaptea de nepătruns. Era prea devreme ca să decidă.

Coborârea falezei spre Dalaam îi inspira teamă. Până la urmă, se hotărî să urmeze drumul.

Îl găsi în timp ce se îndrepta spre faleză, de care nu se îndepărtase prea mult. Observă că era mărginit de pietre ce răspândeau o lumină slabă. Atâta îi era de ajuns să se orienteze fără riscul de a se abate de pe drum. Probabil că și dalaamanii îl parcurgeau uneori noaptea.

Drumul trecea printr-un defileu îngust. Doar câteva stele se mai vedeau deasupra capului lui Jorgenssen. Panta cobora accentuat, așa că fu nevoit să meargă mai încet. În dreapta, peretele încetă dintr-o dată să mai existe. Jorgenssen ghici prăpastia al cărei contur era punctat de luminițe fosforescente. Domnea un întuneric la fel de adânc ca și cel de pe cer, dar

mult mai neliniștitor: nici o lumină, nici o stea nu căuta să-l străpungă.

Jorgenssen merse un timp, ascultând pietricelele care se rostogoleau sub pașii lui. Drumul era ușor. Se simțea bine, înaintând astfel în noaptea aproape caldă, de-a lungul unei faleze verticale a cărei creastă nu se vedea. Prăpastia în sine nu era cu nimic ostilă, prezentând numai atracția necunoscutului.

Apropiindu-se de marginea drumului, Jorgenssen văzu că în adâncuri se profila o lucire foarte palidă, întinsă ca un nor de opal ce plutea peste fundul canionului. Pe măsură ce înainta, marginile norului deveneau tot mai precise. Conținea zone de luminozitate variabilă, și regiuni mai întunecate, care formau o plasă cu ochiuri largi. În curând recunoscu norul: era însuși orașul, Dalaam noaptea.

Dar lumina nu avea nimic artificial. Nu emana din nici un punct precis. Chiar și de la altitudinea unde încă se mai găsea, Jorgenssen putea să vadă cu ușurință că razele nu porneau de sub copaci. Se confundau cu pădurea. Provenea chiar de la copaci. Făcu de îndată asocierea cu pietrele luminoase de pe marginea drumului. Probabil că în subsolul planetei existau cantități importante de materii fosforescente, iar arborii erau capabili să le extragă și să le concentreze în trunchiurile și frunzișurile lor, astfel încât pădurea lumina orașului.

Era un aspect nou al simbiozei strânse ce părea să existe între pădure și oraș. Jorgenssen se întrebă dacă luminozitatea copacilor era naturală, sau dacă indigenii creaseră o specie aparte. În acest din urmă caz, însemna că stăpâneau în proporție surprinzătoare secretele geneticii. Un mister în plus de adăugat la dosarul Ygonei.

Văzută mai de aproape, pădurea era o mare luminoasă unde un vânt ușor isca unduiri lente. Trama întunecată corespundea cu spațiile unde densitatea copacilor era mai redusă, sau cu punctele de contact între coroanele mai multor arbori giganți.

Jorgenssen intră în norul luminos. Frunzele imense, rotunde, formau o boltă deasupra capului său. Fără nici o tranziție, drumul deveni și el luminos. Jorgenssen nu înțelese motivul decât după câțiva metri, când observă că pășea pe lemn.

Drumul continua de-a lungul unei ramuri enorme, căreia îi urma zinuozitățile. După două, trei cotituri, ajunse la o deschizătură mare practicată într-un trunchi uriaș.

Jorgenssen ezită. Deschizătura era una dintre porțile orașului. Nici un paznic nu se vedea, nici un dispozitiv de securitate. Singurul zgomot pe care-l auzea era sunetul vântului printre frunze. Indigenii dormeau, sau își vedeau de activitățile lor de neînțeles. După un moment de gândire, Jorgenssen intră în tunel. La urma urmei, venise ca să intre în oraș cu capul sus și mâinile goale. Această hotărâre presupunea să accepte și unele riscuri.

Tunelul cotea și cobora în interiorul copacului. Lumina care emana din pereți, din planșeu și din plafonul rotunjit era peste tot omogenă. De-abea se puteau distinge nervurile mai întunecate ale lemnului perfect șlefuit și, pe jos, câteva urme de pași. La două sute de metri distanță, tunelul ieșea din copac. Drumul o lua din nou pe o creangă groasă, înclinată spre sol, și mai mare decât prima. Copacul care creștea atât de aproape de faleză părea să fie cel mai mare din pădure. Solul încă nu se vedea. Adâncurile pădurii erau vizibil mai întunecoase decât acoperișul luminos al coroanelor întrepătrunse. Noaptea, în Dalaam, cerul apropiat nu înceta să lumineze.

Drumul se bifurca. La răspântie, una dintre ramuri, cea mai mică, începea să urce din nou. Cealaltă cobora. Jorgenssen o alese pe aceasta din urmă. Se grăbea să ajungă jos și să descopere orașul. Încercă să-și estimeze poziția în raport cu faleza. Părea să se fi îndepărtat de ea cu aproape o jumătate de kilometru. Lungimea crengilor copacului era impresionantă. Avea să descopere mai târziu că, în mai multe locuri, se rezemau pe arbori mai mici, sau mai bine zis că pădurea nu era alcătuită decât dintr-un număr mic de „familii" de copaci uniți între ei, iar aceste familii corespundeau cu zonele, sau „cartierele", orașului. Dar, pe moment, nu contenea să se minuneze.

Atinse solul aproape fără să-și dea seama. Urmă câțiva metri drumul care încetase să mai fie luminos, șerpuind printre ierburi slab fosforescente. Apoi, drumul dispăru.

Interzis, Jorgenssen se opri. Vreo jumătate de duzină de cărări strâmte porneau din capătul drumului în toate direcțiile,

pierzându-se printre trunchiurile ciclopice. Nu știa pe care dintre ele s-o apuce. În cele din urmă, alese cărarea din stânga, care se îndepărta cel mai mult de faleză. Înaintă un timp, atent, și sfârși prin a descoperi o locuință: o clădire joasă, fără etaj, construită din pietre mari, cu acoperișul aproape plat. Deschizăturile din pereți erau mici și strâmte, iar înăuntru părea să fie întuneric. O ușă din lemn luminos închidea accesul pe o prispă, chiar în fața potecii.

Nici cel mai mic semn de viață. Nici un zgomot, nici un fuior de fum. Nici urme de oameni și nici de animale. Părăsind cărarea, Jorgenssen ocoli construcția, de la o distanță respectuoasă. Traversă altă cărare, care ducea la o a doua casă căreia nu-i putea zări decât o porțiune de zid, printre tunchiuri. Topografia locurilor corespundea cu ceea ce văzuse din înaltul falezei, prin binoclul său cu raze orzdiene.

Reveni la punctul de pornire, unde ezită. Potea să se ducă până la ușă și să ciocănească. Dacă în casă era cineva, avea să se străduiască să-i dea explicații în limba ygoniană, pe care mnemoticienii i-o imprimaseră în creier înaintea plecării de pe Altaïr. Dacă nu era nimeni, putea să exploreze locuința și să se odihnească.

Dar se temea ca înfățișarea lui să nu-i sperie pe locuitori. Știa prea puține lucruri despre comportamentul dalaamanilor. Se culcă pe sol, la adăpostul unui copac, în iarba înaltă, devenind aproape invizibil de pe drum ca și din casă, și rămase în așteptare, cu privirea spre ușă.

Așteptă atât de mult, încât pierdu noțiunea timpului. Probail chiar adormi de două sau trei ori, pentru câteva minute. De fiecare dată, regăsea aceeași priveliște neschimbată a clădirii mereu cufundate în tăcere.

Începea să-l chinuiască setea. Băuse pe drum toată apa primită de la Shan d'Arg. Supse câteva drajeuri cu substanțe nutritive concentrate, care-i alungară starea de epuizare. Fața nu-l mai durea, dar continua să simtă pe tot trupul efectele loviturilor primite.

Îl trezi scârțâitul slab al ușii. O siluetă se strecură afară. Clipi din ochi, ca s-o vadă mai bine. Era o femeie, o femeie foarte tânără, fată chiar, fără îndoială. Atât cât își putea da seama de

la distanța aceea, era complet umană. Părul ei deschis la culoare era tuns scurt. Purta tunica ușoară a dalaamanilor. Era zveltă și bine făcută. Putea trece chiar drept frumoasă, dar de o frumusețe naturală, aproape sălbatică și totuși calmă, liniștită, deosebit de îndepărtată de frumusețea insolită și sofisticată a femeilor din Federație.

Purta un soi de ulcior cioplit din lemnul luminos. Porni cu pas sigur pe cărare, trecând chiar pe lângă Jorgenssen, fără să-l vadă. O privi cum se îndepărta, apoi se ridică dintr-un salt și porni după ea.

Avusese impresia că era desculță, dar văzu în praf urmele unor sandale. La o cotitură a drumului, o pierdu brusc din vedere, după un trunchi. Grăbi pasul, sperând s-o revadă în depărtare, dar când ajunse la răscruce, fata nu mai era nicăieri. Reveni încet pe cărare, cercetându-i marginile. Abia atunci observă o potecă abia vizibilă, care părăsea cărarea principală, îndreptându-se spre un trunchi enorm. Ridică ochii, dar privirea îi fu oprită la treizeci de metri înălțime de bolta luminoasă a frunzișului susținut de ramurile gigantice.

Jorgenssen porni hotărât spre trunchi. Cărarea îl ocolea. Ierburile fuseseră răscolite recent, și nu se mai îndoi că regăsise urma tinerei femei.

Fu cât pe ce să treacă pe lângă scorbură fără s-o vadă. Mișcarea tunicii, înăuntru, fu aceea care-i captă atenția. Riscă să arunce o privire. Tânăra făcea o treabă de neînțeles, fredonând. Când termină, își umplu ulciorul și se întoarse.

Jorgenssen făcu un salt într-o parte, crezând că-l văzuse. Ocoli trunchiul și se culcă în iarbă. Dar o văzu îndepărtându-se încet, cu ulciorul plin în mână, spre casa cea scundă.

Mai rămase culcat în iarbă un sfert de oră. Apoi se ridică și porni prudent spre deschizătura din trunchiul copacului. Interiorul era luminos, așa cum se și așteptase. Dar, lucru surprinzător, cavitatea nu părea să fi fost scobită în masa lemnoasă. Nu se vedea nici urmă de tăietură, nici de cicatrice în țesuturile superficiale ale trunchiului. Iar copacul nu era găunos,

ca un arbore mort. Părea să fi crescut în mod natural împrejurul acelei cavități.

Jorgenssen intră prin deschizătura rotundă. Încăperea era mult mai spațioasă decât se așteptase, și era goală. Un moment, crezuse că putea servi drept locuință sau refugiu pentru dalaamani, dar nici vorbă de așa ceva. Singurul lucru deosebit care se vedea era un șir de adâncituri ca niște buncăre circulare, formate din cute ale lemnului. Dintr-o asemenea adâncitură se scurgea un lichid incolor. Alta era plină cu cu soi de pastă asemănătoare smântânii. Dar cea care-l frapă cel mai tare pe Jorgenssen fu a treia. În ea creșteau niște plante – plante sau, mai bine zis, fructe.

Scobitura din trunchi era un adăpost natural pentru fructele copacului. Florile și roadele acelei specii de plante nu creșteau pe ramuri. Probabil că acest lucru complica problemele fecundării, ale maturizării și, ulterior, ale însămânțării, dar evoluția plantelor din Dalaam trebuia să le fi rezolvat în funcție de condițiile mediului ambiant. Lui Jorgenssen îi veni ideea că acel sistem de reproducere vegetală îi putuse fi impus copacului chiar de către indigeni. Poate creaseră în întregime o specie convenabilă pentru necesitățile lor, astfel încât să recolteze cât mai ușor produsele arborelui. Pe de altă parte, buncărele duceau cu gândul la niște culturi hidroponice. Probabil că fiecare dintre aceste ipoteze era, în parte, adevărată.

Jorgenssen își înmuie un deget în lichidul incolor. Îl ridică la buze. Nu avea gust. Era apă. Apă proaspătă. Își umplu căușul palmelor și bău. Își stropi și fața, și se simți mai bine. Nivelul apei din cuvă nu părea să scadă.

Gustă pasta. Era dulceagă și cu gust de migdale. Nu îndrăzni să mănânce din ea. Ignora prea multe aspecte ale florei de pe Ygone. Își asumse deja un risc suficient de mare, bând din apa aceea.

Îl cuprinse un soi de euforie. Descoperise de ce dalaamanii nu cultivau pământul și nu făceau comerț. Copacii le furnizau hrana de care aveau nevoie.

Până și îmbrăcămintea. Chiar lângă ultimul buncăr, lemnul părea cojit, dar aceasta nu era decât o iluzie. O folie de țesut

vegetal era în curs de a se despărți e trunchi. Jorgenssen o pipăi. Avea suplețea unei piei foarte fine.

Prin aer plutea un parfum de vanilie. Inspiră adânc. În interiorul copacului, se simțea în siguranță. Dintr-o dată, starea de epuizare îi reveni. Se culcă pe jos, hotărât să adoarmă.

Somnul îl fură aproape într-o clipă. Nu știu niciodată în ce moment începuseră visele.

IV

În vis, mergea prin mijlocul unei mulțimi, dar oamenii nu-l vedeau. Pentru ei, era lipsit de realitate. Nu reușea nici el să-i distingă cu precizie. Mergea prea repede. Din când în când, încerca să încetinească pasul, dar zadarnic. Mulțimea umplea străzile unui oraș. Se îndrepta spre străzi tot mai strâmte, care coborau. În curând, deși era ziuă, se cufundă în penumbră, atât de înalți și apropiați erau pereții. Încerca să ridice capul spre cer, dar mușchii nu-l ascultau. Era foarte contrariat.

Dintr-o dată, ieși într-o imensă piață pustie, înconjurată de scări, și coborî spre centrul acelei arene circulare. Simțea că și locul acela era plin de oameni, dar acum nu mai putea să-i vadă deloc. Îi era din ce în ce mai greu să-și croiască drum, deși nu vedea pe nimeni.

Zări brusc în mijlocul pieței o sculptură pe care la început n-o observase. Era o sferă, așezată pe un soclu mare. Poate că reprezenta un simbol al timpului, își spuse el. Dar, în același timp, sfera mai avea și o altă semnificație, pe care o cunoscuse însă nu mai reușea să și-o amintească. Nu era o sferă de culoare uni. Pe partea din fața lui avea schițat un chip. își aminti că mai văzuse cândva acele trăsături, dar nu le putea asocia nici un nume. Porni spre sferă, cu gândul s-o examineze mai de aproape.

Din spatele sferei se repezi o siluetă, de o luminozitate atât de violentă încât nu-i putea distinge detaliile. Era un om înalt, îmbrăcat într-o uniformă ciudată. Țeasta lui strălucea, părând complet rasă. În vis, Jorgenssen știu că noul-sosit avea să-l împiedice să ajungă la sferă, încercând chiar să-l distrugă. Vru să fugă, să se ascundă, dar nu mai putea nici să dea înapoi. Mulțimea îi tăia orice retragere. Îl împingea înainte, spre sferă.

O luă la goană, sperând să se îndepărteze de dușman. Piața devenise o arenă, dar spațiul liber se contracta întruna. Atunci îi veni în minte că, dacă reușea să atingă sfera, era salvat.

Alerga cât îl țineau picioarele, cu sufletul la gură. Dar nu avea nici cea mai mică șansă. Inamicul se ridică brusc între el și sferă, destul de aproape ca să-l poată atinge, și îndreptă spre el o armă.

Jorgenssen își privi în față adversarul al cărui chip, până atunci neclar, se defini brusc. Și-l recunoscu până în cele mai mici amănunte.

Nu era o imagine în oglindă. Era el însuși. Și știu că avea să moară, la fel ca Mario, ucis de mâna dublului său.

* * *

Se mișcă în somn. Visul se întrerupse. Apoi se reluă. Și, de fiecare dată, știa că se găsise deja într-o situație identică, dar nu-și amintea nici unde și nici când anume; totuși, amintirea aceea neclară părea fabulos de veche. Iar visul se termina mereu la fel. Ori de câte ori îl visa, își dorea și mai mult să afle ce-avea să se întâmple dacă era ucis, dacă situația ajungea la o finalitate – dar de fiecare dată visul se oprea în ultimul moment, iar el se trezea pe jumătate. În fiecare reluare a visului, era tot mai epuizat; scena devenea tot mai limpede și mai îngrozitoare. Știa că, în cele din urmă, avea să fie cu adevărat ucis.

Îl scuturau niște mâini. Refuză să se trezească. Simți că era ridicat și dus...

* * *

O senzație de răcoare. Jorgenssen deschise ochii. Era întuneric. Totuși, lumina zilei intra printr-o fereastră strâmtă, căzând lângă el, pe pardoseala lemnoasă de o singură culoare. Auzi o voce, care vorbea în limba dalaamană. O voce de femeie, foarte tânără, puțin cam înfundată.

— Revii de departe, spunea vocea. Ce idee, să adormi într-un copac. Așa cum ești, ai fi putut să mori, dacă nu te găseam.

Jorgenssen avea gura uscată. La început, nu reuși să scoată decât un horcăit. Își înghiți saliva. Îl durea capul. Se rezemă în coate și o recunoscu. Era fata pe care o urmărise. În ajun... În ajun să fi fost? Era ziuă. Prin urmare, de-atunci trecuseră cel puțin paisprezece ore. Dormise în tot acel timp? Ce se întâmplase cu ceilalți?

Descoperi că era complet gol, sub o cuvertură suplă, probabil de aceeași origine cu tunicile. Se întrebă ce făcuseră dalaamanii cu hainele lui.

— Mi-e sete... reuși el să bâiguie.

Fata îi aduse o cupă de lemn plină cu apă. Jorgenssen băcu cu poftă.

— Mă numesc Anema, spuse ea.

— Jorgenssen... Vin... vin de foarte departe.

— Știu, răspunse Anema. Nu ești născut pe această lume, pare-se. Stai liniștit. Nu mai are importanță.

— De unde știi?

Nu așa își imaginase prima întâlnire cu o dalaamană.

— Crezi că un locuitor al acestui oraș ar ajunge în halul ăsta? Uită-te la dumneata cum arăți.

Îi întinse o oglindă metalică. La vederea propriei lui imagini, Jorgenssen avu un gest instinctiv de recul. Chipul din oglindă îi sugera o amintire ștearsă pe care nu reușea s-o conștientizeze complet. Părea îngrozitor de slăbit, cu fața trasă și suptă. Arăta ca masca unui om care a văzut un lucru înfricoșător, mai înspăimântăător chiar decât moartea.

Anema puse oglinda pe o măsuță joasă, ce părea să iasă direct din pardoseală. Jorgenssen o examină. Într-adevăr, ieșea din dușumea. Făcea parte din ea. Era un fel de excrescență a copacului. Se întrebă de ce dalaamanii nu locuiau în case „produse" în întregime de către copaci. O vreme, această problemă i se învârti prin minte, în gol. Apoi în minte îi încolți un răspuns. Copacii aveau nevoie să respire. Probabil că-și umpleau atmosfera cavităților interne cu tot felul de otrăvuri. Dalaamanii nu stăteau niciodată mult timp înăuntru, iar el zăcuse ore întregi. Ipoteza părea plauzibilă. Încercă să i-o explice fetei.

— Am fost otrăvit, spuse el. Asfixiat.

Anema clătină din cap.

— Nu, răspunse ea, arborii nu pot face nici un rău. Nu te-ar fi otrăvit.

— Totuși, copacii nu au voință...

Era un concept dificil de exprimat în dalaamană. Limba de pe Ygone putea fi deosebit de imprecisă în anumite privințe.

Alteori, era prea precisă. Termenii ei nu coincideau cu cei ai limbii galactice.

— Nu, reluă Anema, nu e tocmai așa.

Păru să cadă pe gânduri.

— Și totuși, adăugă ea, s-ar putea spune că da; într-un anumit fel, copacii vor lucrurile pe care le fac. Acceptă să ne dea ceea ce ne dau. Dar eu nu sunt prea știutoare. Ar trebui să-l întrebi pe al treilea tată al meu. El e foarte învățat în privința asta. A studiat mult relațiile dintre noi și arbori. Spune că nu știe foarte bine dacă mai suntem făpturi diferite de copaci.

Jorgenssen reținu în sinea lui expresia: „al treilea tată al meu". Nu exista în limba ygoniană pe care o învățase de la mnemoticieni. Până și limbajul părea să fi evoluat pe Ygone. Nu înțelegea un anumit număr de cuvinte folosite de Anema decât revenind la rădăcinile lor, descompunându-le terminologic. Limba ygoniană transpunea o concepție despre lume extrem de diferită de cea a Federației. Cât de diferită, era încă prea devreme ca să decidă.

Anema ridică dintr-un gest rapid și firesc cuvertura. Jorgenssen se înroși la față. Societatea civilizată a Federației avea alte obiceiuri. Se stăpâni, păstrând un aer de detașare suverană, când fata luă o alifie și începu să-i maseze tot trupul.

— Când ai fost adus aici, urmă ea, aveai mușchii tari ca lemnul. Niciodată n-am mai văzut un trup atât de contractat. Ți s-ar fi putut chiar rupe oasele, dacă erau mai fragile. Am fost convinsă că aveai să rămâi paralizat. Dar acum îți merge mult mai bine.

Jorgenssen nu era de aceeași părere. Avea impresia că tot trupul îi fusese potopit cu lovituri. La marginea conștiinței îi stăruia o amintire neplăcută.

— Dar ce anume m-a îmbolnăvit atât de grav, întrebă el, dacă arborii nu-mi pot face nici un rău?

Răspunsul nu întârzie – și era înspăimântător:

— Dumneata însuți. Pesemne te detești teribil, dacă ai ajuns până aici. Era cât pe ce să te omori. Răul era în interiorul dumitale.

„Vorbește ca o psihanalistă", își spuse el. „Să fie o coincidență oare? Pare să considere că sunt nevrozat până-n măduva oaselor." Respinse ideea; nu-i plăcea. Pentru Federația Galactică, putea trece drept un om relativ normal. Dar standardele se schimbau de la o societate la alta și, de când descoperise orașul Dalaam, privindu-l de pe culmea falezei, nu înceta să se comporte într-un mod complet aberant, după propria lui părere.

— Acum trebuie să dormi, spuse Anema.

Auzind-o, simți că i se strângea inima. Fata îi puse mâna pe frunte.

— Vei dormi.

— Mi-e frică, răspunse Jorgenssen. Nu vreau să mor.

Anema miji ochii.

— Îți mai amintești visul...?

— Visul... Care vis?

— Păcat. Dacă-ți aminteai visul, ai fi fost aproape vindecat. Într-o bună zi, va trebui să te întorci în copac, ca să regăsești visul. Arborii nu pot trata într-o singură sesiune un om atât de grav bolnav ca dumneata. Și ai primit o doză masivă. Prima dată, ar fi trebuit să fie de ajuns câteva minute.

Nu înțelegea nici o pătrime din ce voia să spună.

— Am fost bolnav...? Arborii pot vindeca...? Ce înseamnă toate astea?

Dintr-o dată, expresia Anemei deveni gravă.

— Sunt lucruri care se știu încă din copilărie, spuse ea. Copacii ne ajută să ne înțelegem pe noi înșine. Într-adevăr, uitasem că ești străin.

— Explică-mi.

— Nu știu dacă ar fi bine. S-ar putea să-ți facă rău. Ai suferit un șoc foarte puternic. Ajunseseși la un pas de a descoperi cine ești cu adevărat. Iar eu nu am decât niște noțiuni rudimentare. Al treilea tată al meu știe aproape tot ce e de știut.

— Încearcă...! o imploră el.

Fata închise ochii, concentrându-se. Apoi începu să vorbească rar, monoton, folosind cuvinte cât mai simple.

— Orice ființă omenească, spuse ea, are în sine mai multe făpturi. Nu sunt cu adevărat ființe, ci mai degrabă porțiuni din personalitatea sa. Când ființa e foarte tânără, părțile ei componente se ignoră între ele, mai mult sau mai puțin. Mai târziu, pot să se lupte sau să coopereze. Una dintre aceste părți

are contacte directe cu exteriorul. Celelalte, mai puțin, sau chiar deloc. Există și unele care parcă ar fi oarbe și surde, și lipsite de orice voință și logică. Uneori, la fel ca în cazul dumitale, acestea sunt ținute captive de celelalte. Și încearcă să scape. Fac eforturi enorme pentru a se elibera, pentru a reuși să le domine pe celelalte. Iar celelalte consumă multă energie ca să le stăpânească. Dacă lupta e prea atroce, personalitatea poate exploda ca o piatră care crapă din cauza gerului. Și atunci, omul înnebunește.

— Înțeleg, murmură Jorgenssen, chibzuind în sinea lui: „conștientul și subconștientul... Conștientul care refulează anumite elemente ale subconștientului, iar acestea pot urca totuși la suprafață, pe căi ocolite, începând să exercite presiuni asupra conștientului. Dacă presiunea e constantă, se produce o nevroză. Dacă face să cedeze conștientul fragil, survine psihoza, nebunia, delirul...“

— Mai contează și mediul, continuă Anema, relațiile cu oamenii. Nu-i poți accepta cu adevărat decât dacă ești sănătos la minte, dacă te accepți și pe tine însuți, complet. Copacii ne ajută în acest sens. Ei pot pune în relație unele cu altele diferitele porțiuni ale personalității. Îi lăsăm pe copii în fiecare zi, pentru un timp, în copaci, ca să învețe să fie cu adevărat ei înșiși. Al treilea tată al meu spune că arborii joacă un rol foarte important în civilizația noastră. El susține că mulțumită lor Ygone e o lume privilegiată în galaxie. Și mai spune că suntem aproape singurii care cunosc fericirea.

Nu folosise termenul „galaxie“, ci un altul, mai vag, care însemna „ansamblul lumilor“. În rădăcina cuvântului se mai găsea și noțiunea de comunitate, și aceea de oraș. Exact ca și cum ar fi considerat că fiecare dintre lumile galaxiei era echivalentul unuia din propriile lor cartiere. Sensul cuvântului rămânea obscur pentru Jorgenssen. Prefera să-l traducă prin „galaxie“, dar nu îndrăznea să-i aprofundeze semnificațiile.

— Nu știu cum fac copacii, spunea Anema, dar ei ne cauzează vise. Când îți amintești visele, înseamnă că ești un adult echilibrat. Eu îmi amintesc foarte bine propriile mele vise. Al treilea tată al meu spune că sunt remarcabil de echilibrată pentru o fată de vârsta mea.

Părea foarte mulțumită de ea însăși, dar în voce nu i se simțea nici urmă de îngâmfare. „Vanitatea,“ își spuse Jorgenssen, „e un sentiment nevrotic, care se bazează pe o impresie de superioritate și, în ultimă instanță, de refuz la adresa restului lumii.

„Federația crapă de vanitate. Federația este profund nevrozată.“ Se corectă numaidecât: „În raport cu Ygone.“ Se simțea mai bine, mai odihnit. Își spuse că putea dormi în liniște.

— Copacii aparțin tuturor, continuă Anema. Cred că fac să comunice între ele visele diferitelor persoane, poate ale întregii lumi. Tatăl meu spune că sunt mult mai puțin diferențiați, mult mai puțin individualizați ca noi – dar mai spune și că numai partea superficială a personalității noastre ne diferențiază unii de alții. Spune că, în profunzime, cu toții avem multe lucruri în comun, și că aceasta provine din societatea în care trăim, precum și de la copaci. Dar tot el spune că lucrurile profunde diferă mult de la o societate la alta, poate chiar mai mult decât între ființele din aceeași societate, la nivel superficial. Însă, și mai în profunzime, există lucruri comune tuturor societăților – sau, cel puțin tuturor societăților omenești. Și că s-ar putea ca, într-o bună zi, să reușim să le unificăm, cu ajutorul copacilor.

Acum vorbea ca un socioanalist, își spuse Jorgenssen, în timp ce adormea încetișor. Vocea ei se auzea tot mai slab. În nici nu caz nu împlinise douăzeci de ani, și totuși vorbea cu deplină autoritate, folosind un vocabular simplu, despre problemele pe care încercau să le rezolve, mai mult sau mai puțin clandestin, căci activitățile lor erau văzute cu ochi răi de Arcă, unul dintre cele mai subtile spirite ale Federației. La început, avusese tendința s-o suspecteze de misticism, întrucât credea în demonii interiori ai omului – capabili să-l îmbolnăvească sau să-i ia mințile – și în intervenția copacilor, pentru a-i alunga.

Dar, în pragul somnului, Jorgenssen simțea că existau mari adevăruri în spusele ei, și poate chiar răspunsul la întrebările lui chinuitoare și străvechi despre sensul Federației și al propriei sale vieți. Niciodată nu-și mai simțise mintea atât de limpede. Se scufunda treptat în adâncurile propriului său trup. În pofida durerii difuze pe care continua s-o perceapă, se sim-

ţea bine. Îi mai rămânea doar să afle cum acţionau copacii. Poate emanau totuşi substanţe chimice în aer? Sau, poate, ar fi trebuit să caute o explicaţie mai fantastică? Poate că între oameni şi copaci funcţiona un soi de telepatie? Era posibil să-l fi ameninţat memoria difuză a copacilor, plină de urme din toate visele pe care le văzuse născându-se şi derulându-se în sânul lor? Recunoştea că încă mai refuza să recunoiască posibilitatea de a fi dorit să se autodistrugă, iar în clipa următoare îl fură un somn adânc şi calm ca abisurile mării.

* * *

Când se trezi din nou, al treilea tată era la căpătâiul lui. Alături stătea Anema. La vederea acelui om, Jorgenssen se întrebă dacă indigenii de pe Ygone erau într-adevăr de origine umană. Nimic din înfăţişarea lui nu era cu adevărat extraordinar, dar ansamblul dădea o impresie de stranietate. Avea capul enorm şi ochii foarte depărtaţi, sugerând o atenţie ciudată şi, în acelaşi timp, un calm amuzat. Poziţia în care stătea evoca o suplete şi o forţă neobişnuite. Îşi controla perfect trupul, dar se vedea limpede că acest lucru nu-l costa nici cel mai mic efort.

În gesturile sale se recunoştea armonia unor mişcări animalice, excluzând teama şi agresivitatea. Pe lângă el, Jorgenssen, în pofida antrenamentului său, se simţea dintr-o dată stângaci. Îi citi în ochi că aceeaşi distanţă îi despărţea şi pe plan intelectual.

Remarcă brusc anumite caracteristici ale Anemei pe care prima dată nu le observase. Era *prea* suplă, *prea* vivace, fără a părea totuşi nervoasă. Ochii ei aveau acelaşi calm aproape inuman care se regăsea şi într-ai tatălui său. Aceeaşi lucire amuzată era singura care le tempera scăpărările de pietre preţioase.

Poate că pe Ygone se produsese o mutaţie genetică? Din întâmplare? Sau, poate, locuitorii din Dalaam erau rezultatul unei experienţe genetice, asemenea copacilor? Jorgenssen era tot mai convins că exista şi o altă faţă a lucrurilor, că Ygone nu reprezenta decât o căsuţă pe un eşichier colosal, acela al universului, că locuitorii din oraşul copacilor, cu obiceiurile lor

ciudate, erau doar nişte pioni manevraţi de alte fiinţe, mai puternice, şi rămase până atunci ascunse.

Şi nici el însuşi nu era altceva decât un pion al Federaţiei.

Stânjenit, evită privirea bărbatului. I se părea imposibil ca acel om să fie numai un pion. Nimeni, niciodată, nu întruchipase mai clar pentru Jorgenssen libertatea, o libertate lipsită de orice angoase. Nimeni – decât, poate, Anema.

— Te simţi mai bine, spuse al treilea tată. Ce vei face acum?

Întrebarea îl luă pe Jorgenssen pe nepregătite. Glasul dalaamanului era grav, răspicat, fără constrângeri.

— Nu ştiu... îngăimă el. Mă gândeam să rămân un timp în oraşul ăsta.

— Eşti liber. Poţi sta oricât doreşti. Dar nu ştiu dacă o să-ţi placă. În fine, vei hotărî singur.

Jorgenssen vru să protesteze: n-avea nici o obiecţie faţă de modul de viaţă al dalaamanilor. Dar se abţinu la timp, înţelegând ce voise să spună tatăl Anemei. Nu voise să-l sperie, nici să insinueze că ar fi fost rău primit, ci doar să-l prevină că ar fi putut să-i displacă să locuiască într-un oraş unde ştia mai puţine chiar şi decât un copil mic despre lume şi despre el însuşi. Ar fi însemnat să se găsească într-o poziţie de inferioritate inacceptabilă. Jorgenssen îl privi cu o expresie care arăta că-l înţelegea.

— Eu sunt Daalquin, se prezentă omul. Este un nume şi în acelaşi timp o funcţie. Cred că micuţa a început să-ţi explice anumite lucruri. Nu ştiu dacă a făcut bine sau rău. A hotărât singură, în funcţie de situaţia dumitale. Îmi poţi pune întrebări dacă vrei, dar presupun că vei înţelege mai bine cum trăim, privindu-ne. Ştiu că eşti foarte curios.

Făcu o pauză, după care adăugă cu uşoară ironie:

— Aici, nimic nu e ascuns. Dar lucrurile nu sunt întotdeauna uşor de înţeles, atunci când nu eşti obişnuit cu ele.

— Păreţi atât de fericiţi, atât de destinşi...! declară Jorgenssen, pradă unui impuls.

Îşi trecu mâna peste ţeastă. Începuse să-i crească părul. Firele încă nu aveau mai mult de câţiva milimetri. Dintr-o dată,

simți că invidia podoaba capilară bogată a dalaamanului. Obiceiul de a se rade mereu în cap îi părea pe neașteptate absurd.

— Avem și noi problemele noastre, spuse Daalquin, dar sunt adevărate probleme.

Jorgenssen își mușcă buzele. Dădu cuvertura la o parte.

— Pot să mă ridic...?

Era o afirmație și o întrebare în același timp. Daalquin dădu din cap.

— Dacă dorești...

Rămânând așezat pe marginea patului, Jorgenssen își lăsă cu prudență picioarele pe podea. Se ridică. Descoperi că se simțea mult mai întremat decât se așteptase. Dădu ocol camerei, aruncând o privire printr-o fereastră îngustă, pentru a vedea o cărare care dispărea între copacii uriași. Abia atunci își dădu seama că era complet gol.

— Aș dori niște haine... începu el, deși înțelegea că pudoarea lui era absolut ridicolă pentru Anema și Daalquin.

— O să-ți dau eu, răspunse fata.

Scoase dintr-un cufăr o tunică și diverse accesorii. Cu ajutorul ei, Jorgenssen se îmbrăcă. În acel timp, bărbatul pusese pe masă câteva cupe. Jorgenssen bău și se mai învioră.

— Aș dori să vă pun o întrebare mai deosebită, spuse el, ezitând. Sper să nu vă jignească. Oricum, Anema mi-a vorbit destul de des despre al treilea tată al ei. Cred că dumneata ești. M-am întrebat ce înseamnă expresia aceasta. Din punct de vedere biologic...

Daalquin izbucni în râs, iar Anema râse și ea. Jorgenssen zâmbi politicos, fără să înțeleagă.

— Societatea noastră e puțin mai aparte, spuse Daalquin, cel puțin în raport cu felul cum mi-o pot reprezenta pe a voastră. Evident, e clar că fac și unele erori. Dar societatea voastră mi se pare încă puternic marcată de moștenirea strămoșilor voștri, vânători și războinici. Combină individualismul și sclavia. A rezolvat acest conflict anume cu ajutorul specializării. Este o soluție aberantă, care nu poate fi menținută mult timp fără a întâmpina anumite pericole.

Jorgenssen ridică ochii dinspre vas. Daalquin vorbea fără nici cel mai mic respect față de puterea enormă a Federației. Deși nu era decât un indigen de pe o planetă fără importanță, pe care flotele Federației ar fi putut-o face praf și pulbere în mai puțin de un minut, expunea problemele Federației ca și cum n-ar fi fost vorba decât de un furnicar. Dar, oricât de neplăcut ar fi fost, diagnosticul era departe de a fi inexact. În câteva fraze, făcuse o apreciere care dădea sens vechilor frământări ale lui Jorgenssen.

— Individul ține cu strășnie la libertatea lui, continuă Daalquin, dar în același timp, unitatea nu poate fi menținută decât prin forță. Rezultă că tot ceea ce nu e totuna cu individul este considerat de acesta ca fiind mai mult sau mai puțin ostil. Îi e foarte dificil să depășească această barieră a ostilității și să intre în contact real cu un alt individ. Iar acest lucru are rezonanțe în plan intim.

Se aplecă spre Jorgenssen, iar acesta avu impresia că citea un soi de milă în ochii lui.

— Credeți că universul întreg vă invidiază pentru puterea voastră, urmă dalaamanul. Dar, în fond, ne e mai degrabă milă de voi. Sunteți un popor de solitari. Consecința logică este aceea că ați devenit în teorie monogami, pe plan familial, iar în practică, poligami. Aș putea merge până la a vă spune că, pentru noi, lucrurile stau tocmai invers, dar mi-ai interpreta greșit cuvintele.

Reflectă câteva momente, cu privirea în gol. Degetele sale pianotau pe suprafața mesei. Era primul semn de nervozitate pe care Jorgenssen îl remarca din partea lui. Anema, culcată pe jos, rezemată în coate, se uita alternaiv de la unul la celălalt.

— Ființa omenească, reluă în sfârșit Dalaam, este un lucru foarte complex din punct de vedere afectiv. Depinde enorm, mai ales la începutul vieții, dar și în continuare, de cei care o înconjoară. Nu poate fi complet ea-însăși decât mulțumită lor. Evident, nu poate avea legături afective foarte strânse, în actuala stare de fapt, cu o prea mare mulțime de persoane – dar poate foarte bine să iubască, simultan și în egală măsură, mai multe. Astfel, se îmbogățește mai mult decât dacă ar alege una singură – și, făcând acest lucru, îi îmbogățește și pe ceilalți.

Jorgenssen începea să întrezărească adevărul, dincolo de eforturile vizibile pe care le depunea Daalquin ca să nu-l șo-

cheze. Se simțea ca un copil căruia i se explică prudent, pentru prima oară, misterele vieții.

— Familiile noastre sunt niște ansambluri complexe și mobile, continuă Daalquin. În general, grupează cam șase sau șapte persoane la un loc, rareori mai mult de o duzină. Există un soi de rețea de legături între bărbați și femei, între părinți și copii. Ca să mă exprim în limbajul vostru, eu am, într-un anumit sens, mai multe soții, dar și ele, la rândul lor, au fiecare mai mulți soți. Sistemele nu sunt închise. Fiecare e liber să se retragă după cum dorește, sau să intre într-un ansamblu unde își găsește o parteneră sau un partener. Pe de altă parte, există relații afective foarte intime între diferitele ansambluri. Anumite persoane trec cu ușurință de la unul la altul. Însă ansamblul familiilor e extrem de stabil, mult mai stabil decât cuplurile voastre. Iar cei sau cele pe care le-ați considera „instabile" joacă un rol social extrem de important. Sper că mă înțelegi.

— Înțeleg, răspunse Jorgenssen.

Într-un fel, își spuse el, rețeaua de drumuri pe care o zărise de pe culmea falezei reprezenta acest echilibru subtil al „familiilor", aceste relații în același timp multiple, stabile și schimbătoare. Societatea dalaamanilor se baza în mare parte pe iubire – în sens atât fizic, cât și moral. Un vechi vis al omenirii. Era firesc ca organizarea socială de pe Ygone să nu se fundamenteze pe forța coercitivă.

— Și gelozia? întrebă el, după ce fu nevoit să caute un timp, pentru a găsi cuvântul corespunzător în vocabularul ygonian. Rostit de el, suna desuet. Daalquin îl repetă de două ori, ca pentru a-i înțelege sensul.

— Gelozia... gelozia... este un semn al neputinței, nu-i așa? O tratează copacii.

Se ridică de pe scaun și porni spre Anema. Așezându-se pe pat, lângă ea, îi mângâie părul cu mâna dreaptă. Comportamentul lui nu avea nimic ambiguu. Nutrea pentru Anema o afecțiune vizibil și pe deplin paternă.

— Copiii, spuse el, sunt crescuți de toți „părinții". Categoric, nu duc lipsă de afecțiune. Cu timpul, îi vor alege pe acei membri de familie pe care-i preferă. Aceștia nu sunt neapărat părinții lor biologici. Eu nu sunt primul tată al Anemei, ci al

treilea, în sensul că am ajutat-o să depășească vârsta adolescenței. Primul ei tată a ajutat-o să-și înceapă viața, iar al doilea, să străbată copilăria. Înțelegeți?

Jorgenssen dădu din cap. Încurajat, Daalquin conchise:

— Va fi și mai frumoasă decât mama ei. Uneori, regret că nu sunt tatăl său biologic. Aceasta este una dintre marile probleme ale societății noastre. Teoretic, diviziunea speciei umane în două sexe permite toate schimburile genetice posibile. Însă s-ar câștiga un timp considerabil dacă un copil ar putea să combine trăsăturile mai multora dintre părinții săi, de exemplu ale unei mame și ale mai multor tați, fără să rețină decât elementele favorabile. Este o problemă pe care s-ar putea s-o rezolvăm, într-o bună zi.

„Iată una dintre adevăratele probleme pe care spune că Federația le ignoră", își zise Jorgenssen. „E o idee biologică, eugenică, de savant dornic să regenereze natura." Dar tonul cald și entuziast al lui Daalquin era incompatibil cu această viziune asupra lucrurilor. În laboratoarele lor secrete, savanții Federației puteau zămisli idei monstruoase, săvârșind crime contra vieții. Nu însă și acest om. Acest om iubea prea mult viața. Sub toate formele ei. Nu căuta decât căi de a o face și mai vie, de a o face să cânte și mai tare, și mai puternic. Societatea dalaamană, hotărî Jorgenssen, nu era o societate utopică, un paradis stabil, încremenit în perfecțiunea sa. Era o lume în continuă schimbare, în drum spre progres. Problemele sale erau cele ale viitorului, nu doar singura și unica poroblemă de a menține împietrit de-a pururi un prezent croit după chipul și asemănarea trecutului.

Dintr-o dată, intui cu brutalitate de ce se putea teme Federația de o lume ca Ygone. Pentru Federație, o femeie asemenea Anemei reprezenta un pericol. Un pericol de moarte. Putea intra în orice locuință orgolioasă a patricienilor Arcăi, eclipsând de îndată cele mai frumoase trupuri din Federație. Nu era doar mai desăvârșită – dar avea și mai multă realitate. Exista.

Jorgenssen simțea cum se redeschideau în el cicatrice vechi. Ceea ce spusese Daalquin era adevărat. Făcea parte dintr-un popor de solitari obișnuiți să înfrunte universul întreg

în tăcere și, finalmente, în tristețe. Nu îndrăznea să susțină privirea directă a Anemei. Simți că i se înroșeau obrajii.

Nici măcar nu știa ce să spună. Avea în urma lui cultura a mii și mii de lumi, și tot rafinamentul unei galaxii întregi. Și rămânea mut ca un pește, în fața acelei fete cu păr de aur.

— Mai dorești să-mi pui și alte întrebări? se interesă Daalquin, smulgându-l din gânduri.

— Nu, răspunse Jorgenssen, rezemându-și mâinile grele pe genunchii pe care tunica îi lăsa descoperiți. Nu, pentru moment, nu. Aș dori să meditez.

— Bine, spuse Daalquin. Vom reveni mai târziu. Trebuie să mă duc să mă sfătuiesc cu copacii. Învăț lucruri deosebite de la ei.

Pe buze îi apăru un surâs malițios. Dintr-o singură mișcare, ajunse la ușă, o deschise și ieși. Jorgenssen, cu mintea goală de orice gânduri, pradă unei vagi angoase, o privea pe Anema.

* * *

Timp de patru zile ygoniene Jorgenssen vizită orașul Dalaam, circulând fie singur, fie împreună cu Anema. La adăpostul pădurii, orașul se desfășura asemănător aproape mereu cu el însuși. Și totuși, nu inspira nici o monotonie. Indigenii îi dădeau putină atenție lui Jorgenssen, dar se arătau amabili și ospitalieri. Nu-i puneau nici un fel de întrebări. Unii cel puțin, însă, păreau să-i ghicească originea și să știe mai multe despre Federație decât știa el despre Ygone. Cu toate acestea, nu vedea nicăieri instrumente capabile să capteze mesajele Federației. Tehnologia părea inexistentă pe Ygone. Doar dacă nu cumva exista o față ascunsă a lucrurilor și o întreagă realitate care lui îi scăpa.

Existența locuitorilor era simplă. Păreau să obțină de la copaci cam tot ceea ce le era necesar ca să trăiască. Își petreceau timpul plimbându-se, discutând interminabil, reflectând și practicând diverse forme de artă, mult mai simple, de altfel, decât cele din Federație. O dată, Jorgenssen avu impresia că găsise ceva cu totul diferit. Văzu un om așezat în pragul ușii,

desenând niște semne pe o foaie vegetală. Fără îndoială, erau simboluri matematice, dar Jorgenssen nu recunoștea nici unul. Îi dădeau impresia unei simplități extreme, însă știa că în acest domeniu nu trebuia să se încreadă în aparențe. O simplitate atât de mare putea rezulta dintr-un înalt nivel de abstracție, dezvăluindu-se în realitate de o dificultate considerabilă.

Omul părea absorbit de ceea ce făcea. Ridică însă brusc capul și-l privi pe Jorgenssen zâmbind. Jenat, Jorgenssen încetă să se mai uite peste umărul lui și se îndepărtă. Simțea că descoperise ceva. Încercă s-o interpeleze pe Anema în acest sens, dar înțelese curând că problema n-o interesa, și nu știa mai nimic despre acel lucru. Totuși, căută să-i spună că omul acela încerca să descrie modul cum evolua societatea dalaamană pornind de la interacțiunile inconștiente dintre familii, dar această explicație nu-l lămuri cu nimic. Pasiunea Anemei era biologia și, în măsura în care Jorgenssen putu înțelege ceva din descrierile ei, genetica. Se ocupa, după câte avea impresia, de experiențe uluitoare „în colaborarea cu copacii", după cum spunea ea. Însă Jorgenssen n-o vedea niciodată folosind instrumente de laborator. Trebuia să existe, la urma urmei, și alte mijloace de explorare a realului decât metodele mecanice și brutale ținute la mare cinste de savanții Federației.

Civilizația dalaamanilor părea orientată aproape exclusiv spre științele vieții. Aveau și în domeniul fizicii concepții aparent aprofundate, dar această disciplină nu-i pasiona deloc – și nu era greu să se observe motivul. Însăși structura societății lor interzicea o dezvoltare prea avansată a fizicii, care necesită o întreagă tehnologie și, deci, o specializare avansată. Preferaseră libertatea în locul cunoașterii – sau, mai degrabă, aleseseră alte căi de a cunoaște. Cu deliberare. Federația evoluase, într-un sens, sub imperiul unei necesități istorice. Dalaam însă părea să se dezvolte și să trăiască după cum voiau locuitorii săi. Civilizația sa era produsul unui efort conștient, nu al strădaniilor orbești, limitate și mute ale unui furnicar uman care se îndreaptă spre un țel necunoscut.

Orașul nu avea nici o formă de organizare. Totuși, anumiți locuitori îndeplineau unele funcții de interes general, pe care și le aleseseră din proprie inițiativă și le schimbau, din

timp în timp. Această lipsă a organizării colective se regăsea în topografia Dalaamului, după cum observase Jorgenssen de pe faleză. Nu existau decât două sau trei locuri care păreau să dateze dintr-o perioadă anterioară a istoriei ygoniene și a căror origine rămânea incertă, chiar și pentru dalaamani: la întrebările lui Jorgenssen, nu dădeau decât răspunsuri vagi. Totuși, acele locuri păreau să aibă pentru ei o mare importanță. Conțineau niște fântâni cu apă curgătoare, iar dalaamanii se adunau acolo la anumite ore și beau, cu un soi de respect, acea apă care provenea din pământ, în loc să fie distilată de copaci. Dalaamanii adorau apa. În toate locuințele lor curgea apă caldă sau rece, în cuvele unde le plăcea să se îmbăieze, la orice oră din zi și din noapte. Jorgenssen nu reușea să înțeleagă cum erau astfel alimentate casele, nici cum se încălzea apa. Explicațiile Anemei recurgeau la un vocabular pe care el îl ignora aproape complet. Era nevoit să se mulțumească doar cu supoziția că și aici era vorba tot de o intervenție a copacilor.

Întâlni primul asemenea loc din întâmplare și avu un șoc nemaipomenit. Forma circulară a fântânii, suprafața placată cu dale și ușor adâncită în sol, la nivelul căreia se cobora pe trei trepte care înconjurau toată circumferința, îi aminteau de ceva, fără a putea preciza de ce anume. Fântâna era dominată de un soclu luminat direct de razele soarelui. Pe soclu era așezată o statuie – un bust stilizat, ale cărui trăsături, nu întru totul omenești, aminteau de fețele dalaamanilor. Văzând acel chip, Jorgenssen se opri stupefiat. Îl reunoștea. Îl mai văzuse pe Altaïr, în Federație, și pe multe alte planete. Dar nu reușea să-și amintească exact în ce împrejurări, nici numele modelului. Avea doar impresia că regăsea, în această lume insolită, un element familiar.

Se întoarse spre Anema.

— Cine e? o întrebă el.

Fata rămase visătoare.

— Omul, spuse ea, primul.

Semnificația acestor cuvinte nu era clară. Puteau însemna că era vorba de un simbol al primului om, sau de omul cel mai important pentru dalaamani. În mentalitatea lor, cele două

concepte, timpul și importanța, erau legate intim. Jorgenssen nu mai reuși să afle nimic de la ea.

De la o zi la alta, constata tot mai mult cât de departe se afla, în pofida tuturor aparențelor, de Anema și de dalaamani: nu împărtășea aceeași viziune cu ei asupra lumii, și știa incomparabil mai puțin decât ei atât despre om, cât și despre societatea omenească în general. Cu o ocazie, Anema i-o și spuse, într-un mod care-l măguli la început, dar imediat după aceea îl descurajă.

— Te găsesc fascinant.

Îl privea mult mai serioasă decât de obicei, deși obișnuita luminiță amuzată din ochii ei nu dispăruse. Jorgenssen se miră. Nu se așteptase la un asemenea succes.

— De cele mai multe ori, nu te înțeleg, continuă ea. Nu știu ce gândești. Oamenii din Dalaam, chiar dacă nu-i cunosc, au gânduri care nu-mi sunt străine, știu ce le place, știu cine sunt – pe când, în privința dumitale, nici vorbă. Ești un străin. E miraculos.

Tot entuziasmul lui Jorgenssen se dezumflă dintr-o dată: *Ești un străin și de aceea mă interesezi.* „Pentru ea, nu voi fi niciodată altceva decât un străin, un motiv de curiozitate. Vrea să știe cum gândesc și de aceea nu se desparte de mine."

Anema simți că-l șocase ceva, căci reluă imediat:

— Trebuie să mă grăbesc să te înțeleg, căci în curând vei fi ca noi. Copacii te vor ajuta. Ai să vezi. Dacă dorești, vei duce aceeași viață ca a noastră. Mai există încă tot felul de lucruri pasionante pe care nu le-ai descoperit.

Jorgenssen se revoltă.

— Nu, nici nu discut, protestă el. Am să plec în curând.

— Ești liber să pleci oricând dorești – dar de ce ții neapărat?

— Trebuie să mă întorc acolo de unde am venit, înclină din cap Jorgenssen. Trebuie să-mi regăsesc prietenii. Aici n-am să fiu niciodată altceva decât un străin.

— Și e chiar atât de neplăcut?

Îi evită privirea.

— Continui să detești atât de multe lucruri, remarcă ea. Copacii n-au făcut aproape nimic pentru dumneata. Nu vrei cu

adevărat să pleci, dar încerci să-ți faci singur rău, gândindu-te la plecare. Chiar nu poți să vezi lucrurile așa cum sunt?

Se apropie de el și-i luă fața între mâini, silindu-l cu blândețe s-o privească.

— Ești un copil, spuse ea. De ce trebuie să-ți spun toate lucrurile astea? Între noi nu poate fi nimic, în acest moment. Mai târziu... poate, nu știu. Dar nu-ți dai seama că, având în dumneata atâta angoasă, toată această ură, e ca și cum ai face parte dintr-o altă specie...?

— Ca și cum aș fi un animal, i-o reteză el; ideea îi trecuse deja prin minte.

— Ești prost. Nu din vina dumitale. Societatea voastră... copacii...

Jorgenssen făcu un pas înapoi, respingând-o încet. O clipă, se lăsase descoperit. Ar fi putut chiar să izbucnească în plâns. Dar momentul trecuse. Se simțea din nou dur și tăios ca un obiect din metal. Oxidat de angoase, îngreunat de un nod interior, marcat de o fisură care-i reducea rezistența...

— Am să plec, spuse el.

— Cum dorești.

Nu mai discutară niciodată despre asta. I se întâmpla uneori să meargă pe lângă ea și s-o ia de braț. I se întâmplă chiar și s-o sărute, înainte de plecare, dar Anema nu mai reveni asupra celor întâmplate în ziua aceea. Iar Jorgenssen știa că avea dreptate. Pe toată linia. Se detesta singur.

Iar chipul, pe soclul său, era o enigmă în plus, o distanță suplimentară care-l despărțea de Anema. Să fi fost oare un soi de Adam, sau un fel de zeu – sau și una, și alta? se întrebă el. Dar acest lucru nu corespundea cu nimic din ceea ce știa despre gândirea dalaamanilor. Și nu reușea să scape de impresia aceea iritantă de déjà vu.

Trăsăturile statuii erau destul de masive și greoaie, dar exprimau inteligență; nu defineau un om abstract. Sculptorul uitat care, pe vremea când Dalaam era încă un oraș clasic, de piatră, cioplise acel bust, avusese în vedere, fără nici cea mai mică îndoială, un anumit om.

Pradă unui impuls, Jorgenssen se apropie de Anema. Era mai înalt cu un cap decât ea. Se aplecă ușor, inspirându-i

mirosul. Voia să distrugă acea distanță care-i despărțea. Dar nu putea face nimic. În lumea lui, zarurile erau aruncate încă din prima clipă a existenței. Jocurile erau făcute. Distanțele erau condamnate să persiste.

Chiar dacă se apropia temporar de Anema. Chiar dacă-i putea simți mirosul pielii și al părului, un miros pe care-l descoperise recent și care la început îl surprinsese, pentru că femeile din fibre și-l ștergeau sau și-l sufocau sub povara parfumurilor sofisticate. Un miros de viață, de ființă caldă și vie, nu de obiect dichisit și împopoțonat.

Văzu un copil de șapte sau opt ani, un băiat, țâșnind de pe o cărare și traversând în fugă piațeta, în timp ce împingea în fața lui o minge – o minge simplă, de lemn. O dirija foarte abil cu picioarele, iar Jorgenssen își aminti de fiica lui Aran, care se juca și ea cu o minge. Dar deosebirea dintre jucăria fetiței lui Aran și cea a băiatului de pe Ygone corespundea cu diferența dintre cele două lumi ale lor. Valoarea mingei fiicei lui Aran ținea de complexitatea acesteia, de mecanismele din interior. Valoara sferei de lemn era nulă – sau, mai bine zis, se găsea întru totul în persoana băiatului. Acesta alegea să-i confere orice semnificație dorea.

O sferă. Privirea lui Jorgenssen se îndreptă dinspre mingea care sălta pe trepte către bustul înălțat deasupra fântânii. Între cele două forme exista, undeva, o legătură. Dacă o găsea, avea să fie liber, nu se îndoia.

Iar restul urma să fie doar un câștig suplimentar. Își puse mâinile pe umerii Anemei.

Dar nu putea să găsească legătura. N-avea nici o șansă s-o găsească.

— Să mergem, spuse el.

* * *

Vorbiseră ore întregi. Jorgenssen, Daalquin, Anema și Daalna, mama Anemei, și Burquin, și Loordin, și Sineva, care făceau cu toții parte din „familia" Anemei. Vorbiseră despre Federație, despre Ygone, despre problemele omului și despre viitorul său. În multe privințe, Jorgenssen rămăsese tăcut. În si-

nea lui, o regreta, căci păreau să fie mai deschiși față de el. Dar nu putea renunța complet la vechea sa fidelitate față de Federație. Încă nu putea să-și renege trecutul. Și nu îndrăznise să le spună nici cu ce motiv venise pe Ygone. Vorbise, vag, despre explorări, despre studii...

Iar acum, plecaseră cu toții. În încăperea întunecată nu mai rămăseseră decât Daalquin și cu el. Beau cu sorbituri mici o licoare euforizantă pe care Daalquin o turnase în cupe de lemn negru, șlefuit. Era o adevărată plăcere să mângâie suprafața netedă și lucioasă a lemnului și să privească reflexele irizate ale alcoolului.

— Prin urmare, spuse Daalquin, aplecându-se spre el peste masă. Ce părere ai despre Dalaam? Crezi că reprezentăm un atât de mare pericol pentru Federație?

Întrebarea îl luă pe Jorgenssen cu totul pe nepregătite. Era pentru prima oară când îl interogau atât de fățiș. Până atunci, discreția dalaamanilor îi permisese să rămână evaziv.

Nu dădu un răspuns direct.

— Dalaam e o oază de fericire în galaxie, spuse el. Și cred că societatea voastră e cu totul diferită de aceea a Federației.

— Ți-am pus o întrebare, insistă Daalquin. Ești liber să răspunzi sau nu. Când ai venit aici, aveai sufletul plin de teamă, de ură și de angoasă. Erai intoxicat. De altfel, nici n-ai încetat cu adevărat să fii astfel. Dar, în legătură cu noi, cel puțin, te-ai mai liniștit?

— Nu știu, răspunse Jorgenssen. Vă înțeleg atât de puțin...

Își coborâse garda. Până atunci, relativa lui mutenie putuse trece drept siguranță de sine. Acum, apărea în fața lui Daalquin așa cum era cu adevărat – abia puțin mai răsărit decât un copil. Și nu putea nici măcar să se consoleze cu gândul că, pe Altaïr, Daalquin s-ar fi simțit la fel de pierdut ca el pe Ygone. Nimic nu era mai nesigur decât asta.

— Prietenii dumitale, în orice caz, spuse Dalaam, par să nu fi încetat să se teamă de noi. Un timp, au rătăcit prin vale, în jurul orașului, iar acum și-au făcut tabăra lângă poarta exterioară, la cotul drumului care coboară spre fluviu. Nu înțeleg prea bine ce-și propun să facă – poate vor încerca o incursiune

în oraș pentru a te „elibera", căci își închipuie, cred, că te ținem prizonier aici.

Lui Jorgenssen i se tăie din nou răsuflarea. Primise răspunsul la o întrebare pe care nu îndrăznise s-o pună de când se afla în Dalaam. Credea, mai mult sau mai puțin, că ceilalți șase membri ai Echipei rămăseseră neobservați.

— Vă temeți de ceva? întrebă el. Vreți să mă întorc la ei, să-i liniștesc și să le cer să revină cu mine aici?

— Nu te vor urma, răspunse categoric Daalquin. Par să aibă o opinie aparte despre noi. Nu cred că ne pot face foarte mult rău, așa cum stau lucrurile acum, dar au în vedere distrugerea noastră cu cel mai deplin sânge rece.

Vorbea calm, ca despre un lucru obișnuit, de parcă n-ar fi fost vorba de destinul orașului și de cei mai înverșunați dușmani ai semenilor lui.

— Cred că s-ar impune să-i considerăm nebuni, adăugă el, după un moment de gândire.

„Atunci, ar trebui să considerăm bolnavă mintal aproape toată populația Federației", fu cât pe ce să replice Jorgenssen, dar se abținu.

— Le-ați dat dovezi de mare putere, spuse el. E firesc să se teamă de voi.

Glasul lui Daalquin deveni mai dur.

— N-am dat nici o dovadă de putere. V-am lăsat să faceți tot ce-ați vrut, fără să intervenim. Totuși, știm că misiunea voastră aici consta numai și numai în a ne distruge civilizația. Dar nu am încercat nicicum să ne apărăm, în primul rând pentru că nu credem că puteți pune cu adevărat în pericol echilibrul societății noastre, și în al doilea rând fiindcă nu dispunem de nici o armă cu care să le putem înfrunta pe ale voastre. Cel puțin, pe acelea cu care ați venit pe Ygone.

— Le-ați scos din funcțiune, ripostă Jorgenssen fără nici o intonație. Nu v-o reproșez, dar ne-ați atacat de mai multe ori, se pare că l-ați omorât pe unul de-ai noștri, sau cel puțin ați lăsat în fața noastră un cadavru care-i seamănă întru totul, ne-ați dereglat instrumentele și, ca să le puneți capac la toate, ne-ați împiedicat să ne întoarcem pe lumea noastră, distrugând obiectul care făcea legătura cu ea.

Daalquin îl privi cu un aer foarte surprins.

— Dar nici vorbă să fi făcut așa ceva! Poți să nu mă crezi, însă te asigur că noi n-am făcut în nici un caz asemenea lucruri.

— Atunci, cine? întebă Jorgenssen. Există și o altă civilizație pe Ygone? O altă putere decât a voastră?

— Nu, răspunse Daalquin, dar a existat. Și, poate, va mai exista.

— În timp?

— În trecut și poate și în viitor. Ți-am spus că nu ne prea interesează fizica. Voi știți mult mai multe lucruri decât noi despre natura intimă a timpului, chiar dacă n-ai găsit de cuviință să ne vorbești despre asta, adăugă el, zâmbind strâmb. Ceea ce știm noi despre timp, am dedus din cunoștințele pe care le avem despre ființe și despre societatea noastră. În interiorul ființelor există relații constante între trecut și prezent. La un anumit nivel de maturitate și de organizare mintală, prezentul și chiar și imaginea viitorului reacționează asupra trecutului, încercând să-l controleze, să-l disciplineze. În schimb, trecutul proiectează ființa către revenirea unor anumite situații.

Făcu o scurtă pauză.

— Cred că la fel se întâmplă, într-un anumit stadiu, și cu societățile. Încep să-și controleze mai mult sau mai puțin evoluția. Din câte știu eu, Federația voastră a atins acest stadiu, dar s-a angajat într-o direcție nevrotică.

— Știți... știți că ne deplasăm în timp? murmură Jorgenssen, lăsând să-i scape cupa, care se rostgoli pe jos, vărsându-se. Podeaua păru să absoarbă imediat lichidul.

— Da, răspunse Daalquin. De fapt, o știam cu mult timp înainte de a veni voi aici. Așteptam de mult această criză. Tradiția noastră conținea previziunea unui asemenea eveniment.

— O profeție, remarcă Jorgenssen.

— Da, dacă poți numi profeții previziunile unuia dintre astronomii voștri. Nu știu cum faceți pentru a călători în timp, dar știu că Federația controlează sistematic trecutul pentru a-și asigura stăpânirea necontestată a propriului ei viitor. S-ar putea ca și civilizația noastră să fi făcut același lucru în trecut, sau să ajungă să-l facă în viitor, și ca adversarii voștri misterioși

să nu facă nici ei parte din prezent mai mult decât voi. În orice caz, nu cred că au acționat față de voi la fel cum ar fi făcut și Federația în asemenea împrejurări.

— Nu ești sigur? întrebă Jorgenssen.

— În nici un caz. Ba chiar, întrezăresc și o altă posibilitate – dar n-o să-ți placă.

— Spune.

— Fie, acceptă Daalquin, gânditor. În momentul de față, nu există decât două puteri în lume. A noastră și a voastră. Adversarii voștri pot aparține trecutului ori viitorului uneia sau al celeilalte. S-ar putea ca stranii voștri inamici să nu fi fost alții decât voi înșivă.

Jorgenssen se ridică, pradă unei furii violente.

— Imposibil!

— Am zis că *s-ar putea,* precizează Daalquin. Dar această posibilitate mi se pare mai verosimilă decât cealaltă. Amintește-ți cât de mult te urai pe dumneata însuți când ai sosit aici, cum ai fost la un pas de a te autodistruge, în interiorul acelui copac.

— Minți! Fusesem asfixiat, otrăvit!

— Ești liber să crezi orice dorești. Se poate ca posibilitatea pe care ți-am propus-o să nu corespundă realității. Un lucru, însă, e sigur: Federația nu are nici un dușman mai mare decât ea însăși. Nici dumneata nu ai un dușman mai înverșunat decât dumneata însuți. Împacă-te cu eul dumitale, și vei putea trăi în liniște, aici sau în oricare alt loc din univers. Alt secret nu avem.

Se ridică și porni spre ușă. O deschise și, cu regret parcă, spuse înainte de a ieși:

— Cu bine.

Dar Jorgenssen nu răspunse. Nici măcar nu-l auzi plecând. Așezat, cu coatele rezemate de masă și capul prins între mâini, lupta contra unei întrebări monstruoase, o umbră neagră care se ridica din adâncurile ființei lui.

După câteva momente, începu să se plimbe încoace și-ncolo prin încăpere. În sfârșit, nemairezistând, se repezi afară.

Era noapte. Retrăi cu precizie scena sosirii. Trebuia să afle mai mult. Conversația lui cu Daalquin crease mai multe probleme decât rezolvase.

Porni pe cărarea care șerpuia printre copaci. Trunchiurile și plafonul de frunze luminiscente răspândeau o lucire blândă. Ansamblul arborilor forma un orizont circular luminos, apropiat și îndepărtat în același timp. „O pădure este o circumferință cu marginile în continuă mișcare și centrul aflat peste tot", reflectă el, parafrazând o formulă folosită în antichitatea îndepărtată pentru a descrie divnitatea – și, mult timp mai târziu, universul însuși.

Ajunse la căsuța lui Daalquin, unde bătu încet în ușă. Dinăuntru i se răspunse, și intră. Daalquin era acasă, împreună cu Sineva. Lumina palidă care se ridica din podea scotea și mai mult în evidență frumusețea femeii și contrastul dintre pielea ei albă și părul lung, negru. Probabil că Daalquin și Sineva lucrau la o operă de artă, căci Jorgenssen văzu mai multe schițe răspândite pe masă. Câteva file căzuseră pe jos. Erau acoperite de simboluri, și de niște linii de o extremă puritate. Pentru dalaamani, între artă și cunoaștere nu exista nici o deosebire.

— Regret cele întâmplate adineauri, se scuză Jorgenssen.

— Nu are nici o importanță, răspunse Daalquin, cu o licărire în ochi.

— Voiam să-ți mai pun încă o întrebare. Una singură. Sper c-ai să-mi răspunzi. După aceea, voi pleca.

— Te ascult, replică Daalquin, rezemându-se de masă, cu capul dat puțin pe spate.

— Iată. Aș dori să știu de unde veniți, cum a apărut civilizația voastră pe Ygone. Nu pot să cred că s-a dezvoltat spontan. Iar orașul nou nu are nici el origini prea vechi. Înaintea lui a existat un alt oraș, care nu trăia în simbioză cu copacii. Un oraș obișnuit. Și, în vremurile acelea, pământul era cultivat pe Ygone. Se practica și comerțul, poate chiar și industria. Cel puțin, într-o anumită măsură. Cum ați ajuns în punctul de față? Care este istoria voastră?

Daalquin se întoarse spre soția lui.

— Dar iată că progresează! remarcă el. Devine tot mai inteligent. Începe să perceapă că nu se pot înțelege lucrurile fără a reveni la originile lor. Cred că avem șanse să facem câte ceva cu el.

Sineva râse, ajutând să se destindă atmosfera. Râsul ei nu avea nimic batjocoritor, ironic, crud, la adresa lui Jorgenssen. Era un râs vesel și sincer. Jorgenssen se întrebă cam ce vârstă putea să aibă femeia. În anumite momente, nu părea mult mai bătrână decât Anema. Și totuși, făcea parte din generația părinților fetei.

— Am să-ți răspund franc, spuse Daalquin. Dacă aveai curajul să pui mai devreme întrebările care te intrigă, ți-am fi răspuns cât puteam de bine – dar n-ai vrut. Erai convins că am fi încercat să te amăgim – exact așa cum ar fi făcut și Federația cu niște străini.

— Într-adevăr, recunoscu Jorgenssen, fără ranchiună.

— Te voi dezamăgi, continuă Daalquin. În legătură cu originile noastre, nu știm aproape nimic. Aceasta este una dintre principalele noastre probleme. Nu avem o istorie scrisă, cel puțin pentru perioadele mai vechi de câteva zeci de ani. Nici documente nu avem. Parcă ar fi fost șterse toate. Iar tradițiile nu ne pun la dispoziție decât foarte puține elemente.

— Și în ce constă aceste tradiții? se interesă Jorgenssen.

— În ansamblul a tot ceea ce știm la nivel colectiv. În esență, tradițiile datează dintr-o perioadă cu siguranță anterioară creării acestui oraș. Conțin cam tot ce știm despre universul fizic, despre celelalte lumi din galaxie, despre Federație, despre timp și despre multe alte lucruri asupra cărora nu ne-am putut informa, din motive practice, în mod direct. Ne ajută să ne situăm în univers și să prevenim crizele. A, nu e vorba de nici o formă de revelație religioasă, sau de vreun ansamblu de texte obscure, cu multiple sensuri. Este o expunere a faptelor absolut științifică. Face apel la rațiune, nu la credință, cu excepția unui mic număr de axiome pe care, de altfel, avem toate motivele să le considerăm întemeiate – de exemplu, existența unei Federații Cuceritoare, conchise el, zâmbind.

— Înțeleg, răspunse Jorgenssen. E ca și cum predecesorii voștri ar fi hotărât să-și însumeze toate cunoștințele, o

dată pentru totdeaiuna, și să se dedea altor cercetări și unui alt mod de viață. Tradiția servește la reechilibrarea societății voastre care este orientată exclusiv spre lucrurile ce țin de domeniul vieții.

— Exact, confirmă Daalquin, care dintr-o dată devenise cam îngrijorat.

— Există însă și un risc, continuă rece Jorgenssen, stând cu picioarele bine proptite pe podea și cu brațele încrucișate pe piept; tocmai întrezărise o fisură care se deschiea în edificiul atât de perfect al societății dalaamane. Această tradiție este un ansamblu încremenit, oprit o dată pentru totdeauna, în vreme ce realitatea se schimbă continuu. Nu vă puteți transmite la nesfârșit o sumă de cunoștințee abstracte. Iar tradiția în nici un caz nu explică toată realitatea. Vă condamnați singuri, cel puțin în anumite domenii, la încetarea oricărui progres.

Fruntea lui Daalquin fu brăzdată de două cute.

— Ar fi așa cum spui dumneata, murmură el după un moment, dacă tradiția era imuabilă. Totuși, nu este. Se transformă. Aproape nimeni din Dalaam nu-și dă seama de acest lucru, dar eu îl știu, și Sineva de asemenea. Și e un lucru de neînțeles. În tradiție pătrund cunoștințe noi, care le înlocuiesc pe cele vechi.

— Dar e imposibil! Nu faceți nici un fel de cercetări în aceste domenii. Nu aveți instrumente. Nu vă părăsiți propria lume. Nu întrețineți relații cu alte plamete.

— La fel spun și eu, mărturisi Daalquin. Am dobândit însă certitudinea că tradiția se schimbă. A, aproape imperceptibil, desigur. Vezi dumneata, copiii o învață pe două căi, mai întâi prin ceea ce le spun adulții și din cărțile noastre, iar apoi prin învățătura primită de la copaci, care este pe jumătate hipnotică. Toate acestea fac parte din educația lor. Am convingerea că, de la o generație la alta, tradiția predată evoluează. Astfel, societatea noastră rămâne stabilă. Nu facem nici un efort pentru a cuceri vreun domeniu al cunoașterii, și totuși le asimilăm pe toate, iar tradiția se actualizează cu regularitate. Aceasta înseamnă că societatea noastră nu este atât de închisă pe cât credeam. Comunică și cu exteriorul, dar nu știm cum

anume. Iar acest lucru mă neliniștește. Întotdeauna e periculos să depinzi de o sursă necunoscută.

— La fel de necunoscută ca inamicul nostru, comentă Jorgenssen.

— Am făcut deja această asociere – și nu mă liniștește deloc.

— Și continui să susții ceea ce mi-ai spus adineauri?

— Ca pe o posibilă ipoteză, da. Realitatea e foarte complexă. Poate să conțină elemente în aparență opuse.

— Cred că ai o teorie și în legătură cu această putere necunoscută, remarcă lent Jorgenssen. O teorie care să țină seama de ansamblul tuturor faptelor.

— Am mai multe, dar nici una nu e pe deplin mulțumitoare.

— Te ascult.

Situația se răsturnase fulgerător, își spuse Jorgenssen cu satisfacție. Siguranța de sine a dalaamanilor ascundea așadar întrebări la fel de profunde ca ale lui. Nu-și cunoșteau originile, și nu știau nici ce putere le prezida destinul.

— Prima posibilitate corespunde cel mai bine modului nostru de gândire, începu Daalquin. Implică existența unui soi de entitate colectivă, inconștientă, pe care au făcut-o să apară societatea noastră aparte și acțiunea copacilor, și care ar fi capabilă să cunoască realitatea fără a recurge la intermedierea conștiințelor noastre. Până într-un anumit punct, în fiecare ființă omenească există funcții de acest ordin. S-ar putea să fi reușit involuntar să le reunim la un nivel colectiv. În asemenea condiții, întregul Dalaam ar putea fi considerat o singură ființă vie, un soi de supraviață din care fiecare reprezentăm câte o celulă, nu numai în sens social, ci și pe plan organic. Nu pot nici măcar să-mi imaginez posibilitățile unei asemenea supraviețuiri, dar cred că n-ar avea nici un motiv să se teamă chiar și de o organizație atât de puternică și extinsă ca Federația.

A doua posibilitate îmi convine incomparabil mai puțin. Se bazează pe ideea că am depinde de o putere exterioară care găsește soluții pentru a ne furniza, mai mult sau mai puțin fără știrea noastră, materialele intelectuale de care avem nevoie, și pentru a ne proteja, astfel încât să ne putem continua cer-

cetările. O putem considera mai fantastică decât prima variantă – sau mai puțin fantastică, în funcție de punctul de vedere.

— O putere care putem presupune că a creat Dalaamul, continuă Jorgenssen, ambalându-se, a șters urmele trecutului, le-a furnizat dalaamanilor mijloacele de a-și construi o societate originală, a plantat copaci, a fondat modul vostru de viață, v-a stabilit programul de cercetări... O putere străină și de Dalaam, și de Federație – și, până acum, rămasă necunoscută.

— Chiar așa, încuviință Daalquin. Prefer prima ipoteză, dar n-o pot respinge complet nici pe a doua. De altfel, nu se exclud în totalitate.

Jorgenssen își acoperi fața cu mâinile. Nu înaintase cu nici un pas. Continua să-l învăluie întunericul cel mai adânc. Problema pe care sperase s-o rezolve explorând Dalaamul rămânea la fel de nepătrunsă.

— Plec, spuse el dintr-o dată. Trebuie să mă întorc la prietenii mei înainte de a încerca să facă cine știe ce. Vreau să apăr acest oraș.

— Contra cui? îl întrebă Daalquin. Contra Federației?

Pentru prima oară, Jorgenssen îi simți în glas o undă de duritate.

— Lasă-l să plece, Daalquin, spuse Sineva, cu vocea ei caldă. În ziua când se va accepta pe el însuși, va reveni. A găsit aici un lucru pe care nu-l mai spera. Ai să te întorci, Jorgenssen, iar copacii de vor ajuta să găsești drumul care duce la Anema.

— Cu bine, îi salută Jorgenssen, amintindu-și de ieșirea lui Daalquin.

O dată ajuns afară, nu-i fu greu deloc să se orienteze. Știa în sfârșit unde să se ducă – dar nu avea idee ce urma să facă în continuare. Porni în jos, pe drumul care cobora spre fluviu. La cotitura văii, avea să regăsească Echipa. După aceea, urmau să vadă împreună ce era de făcut.

V

Văzu mai întâi silueta lui Mario, care se profila la orizont, pe cerul senin. Deși stătea de gardă, nu făcea nici o încercare de a se camufla, dar era foarte atent. Încă înainte ca Jorgenssen să fi ieșit din ierburile care-l ascundeau, Mario se întoarse spre el. Jorgenssen ridică mâna, în semn de recunoaștere.

— Salut, spuse simplu Mario.

Abia atunci văzu Jorgenssen umbra masivă a lui Erin apropiindu-se cu repeziciune.

— E cineva? întrebă acesta.

— A venit Jorgenssen, răspunse Mario.

Jorgenssen se așteptase la o primire mai călduroasă. La urma urmei, dispăruse pentru aperoape patru sute de ore, echivalentul a șaisprezece zile universale.

— Ceilalți dorm? întrebă el, cu glas înăbușit.

— Da, spuse Mario. Să-i trezesc?

Jorgenssen făcu un gest vag.

— Nu. Mai lasă-i, un timp. Mai întâi, povestiți-mi ce vi s-a mai întâmplat.

Văzu că, la adăpostul penumbrei, Mario îl privea cu curiozitate. Fără îndoială, se aștepta la o descriere a orașului Dalaam, dar trebuia să mai aștepte. Jorgenssen nu se simțea gata să le prezinte un expozeu despre orașul copacilor luminoși. Tot ceea ce văzuse și auzise i se învălmășea în minte.

— Am hoinărit, o vreme, începu Mario. Până la urmă, am găsit un izvor. Altfel, am fi riscat să bem apă din fluviu. Ne-am învârtit în jurul orașului, dar n-am îndrăznit să te urmăm. Am descoperit și ceva despre care am să-ți vorbesc mai târziu. Ceva foarte important. Dar trebuie să-ți spun imediat că atmosfera din Echipă s-a schimbat. Oamenii au devenit taciturni, neliniștiți. E timpul să găsim un mijloc de a ieși din impasul ăsta.

— N-am nici o soluție, răspunse Jorgenssen, dar imediat îi veni ceva în minte și întrebă: Cnossos cum o duce? Îmi mai poartă ranchiună?

— S-a vindecat, spuse Mario. Nu cred că te dușmănește. La drept vorbind, nici nu știu. Fiecare își ține gândurile pentru

sine, deocamdată. Numai Erin nu pare deloc afectat de cele întâmplate. Niciodată n-a fost prea vorbăreț.

— Se suspectează între ei?

— Nu tocmai. Își pun întrebări.

Tonul lui Mario părea aproape satisfăcut.

— Înțeleg, zise Jorgenssen. Simțea că trebuia să le vorbească despre Dalaam, despre Daalquin și Anema, dar își aminti la timp de primele cuvinte ale lui Mario. Și zici că ați găsit ceva? îl întrebă el.

— O să-ți arăt.

Mario porni spre oamenii care dormeau. Jorgenssen îl văzu cum se apleca să ridice un obiect, după care reveni.

— Centura ta, spuse el, întinzându-i-o lui Jorgenssen.

— Nu mai am nevoie de ea.

— Uită-te la detectoare.

Jorgenssen se aplecă asupra cadranelor minuscule. Indicatorii erau vag luminoși, abia lizibili, dar văzu imediat că unul dintre ei părea blocat într-o poziție anormală. Bătu cu degetul în aparat, sperând să miște acul. Acesta oscilă, apoi reveni la poziția dinainte.

— E dereglat, spuse el.

— Practic, nu mai funcționează, preciză Mario. Totuși, arată ceva. Știi ce înseamnă asta.

Jorgenssen se ridică.

— Dar e imposibil. Nu poate exista nici o poartă spațio-temporală în apropiere.

— Așa ne gândeam și noi. Cu toate astea, am căutat – și am găsit-o. Există într-adevăr o poartă. La șase, șapte kilometri de-aici. Într-un soi de morenă.

— N-ați încercat să vedeți...

Lui Jorgenssen îi tremura glasul.

— ...ce se găsește în cealaltă parte?

— N-am avut curaj. Voiam mai întâi să te regăsim.

„Așadar," își spuse Jorgenssen, „există totuși o relație între Ygone și exterior, și e o relație stabilă." Pas cu pas, piesele jocului de puzzle își găseau locurile. Își încheie centura și se așeză pe pământ. Stelele străluceau pe cerul senin al Ygonei. În stânga, orașul se distingea ca o ceață luminoasă.

— Va trebui s-o străbatem, Mario, spuse el. Trebuie să ne asumăm riscul ăsta. Trebuie să aflăm unde duce. Și altă șansă de a părăsi planeta asta nu avem. Acum, îți voi spune ce-am văzut în Dalaam.

Relatarea dură mai multe ore. În patru sau cinci rânduri, Mario îi întinse plosca, ascultându-l în tăcere. La sfârșit, epuizat, Jorgenssen tăcu. Rămase mut o vreme, ascultând sunetele nopții, apoi se culcă și, fără să-și dea seama, adormi. Abia atunci, îngândurat, Mario se duse să-l trezească pe Shan d'Arg, care urma să-l schimbe în gardă.

* * *

— Trebuie să distrugem Dalaamul, spuse cu fermitate Livius.

— A, da, sigur, replică Jorgenssen. Și cu ce anume?

— Nu știu. Dar nu se poate să nu găsim un mijloc. Mi-ai spus că nu au arme, și că nu ei ne-au atacat.

— Voiam să mă asigur.

Mario interveni:

— Chiar dacă am mai avea mijloace, nu e deloc sigur că ne vor lăsa să distrugem orașul. Ceea ce trebuie să încercăm mai întâi e să descoperim cine îl protejează, cine ne-a făcut să eșuăm.

— Exact, spuse Jorgenssen. Și există nouă șanse din zece ca răspunsul să se găsească dincolo de poarta aceea.

În tăcere, priviră dreptunghiul negru care se detașa deasupra solului de culoare ocru. Din toate părțile, grămezile de pietre ale morenei limitau vederea. În sfârșit, se luminase de ziuă. Cerul era senin. Un vânt puternic le tăia răsuflarea.

— Nu-mi place ideea de a mă aventura acolo, spuse Shan d'Arg. Seamănă prea mult cu o capcană. Nu mai avem nimic – nici arme, nici câmpuri de protecție. Și ne-am putea pomeni față-n față cu niște dușmani, sau chiar pe o lume mortală pentru noi. E de ajuns o urmă de otravă în atmosferă, sau o temperatură prea înaltă ori prea joasă, ori niște radiații prea intense ale soarelui.

— Trebuie să ne asumăm riscul, insistă Jorgenssen. Altfel, nu avem nici cea mai mică șansă de a pleca de pe Ygone. Și mai trebuie și să aflăm cine trage sforile.

— Zi mai bine: trebuie să *aflu,* aruncă Livius. Unde vrei să ajungi? ce te aștepți să găsești?

Jorgenssen ridică din umeri, fără să scape din privire dreptunghiul negru. Nici urmă de aparate, doar dacă nu cumva erau camuflate în împrejurimi. Prin urmare, generatorul trebuia să se afle de cealaltă parte a porții.

— Nu știu, recunoscu el. Nici măcar nu țin neapărat să mă întorc pe Altaïr. Nu vreau decât să înțeleg lumea asta. Vreau să știu cine a creat Dalaamul.

— În legătură cu asta, am altă idee, Jorgenssen, spuse Livius. M-am gândit mult la tot ce ne-ai spus. Te temi că, dacă rămânem pe Ygone, îți vom pune viața în pericol, nu? Vrei să părăsim cât mai repede lumea asta. Ai întors armele. Nici nu te mai gândești să aperi Federația. Gata cu nobila noastră muncă în Echipă, gata cu redresarea istorică și toate alea, chiar și de-ar fi s-o facem cu unghiile. Adio! Ai făcut o plimbare prin oraș și te-ai întors vorbind despre sălbaticii ăia de parc-ar fi niște genii sau nu știu ce semi-zei!

— Nu știu... răspunse foarte încet Jorgenssen. Cândva, am crezut în Federație, am crezut în rolul Echipelor. Cred că m-am înșelat. Aveam unele îndoieli. Acum, sunt sigur. Nu mai cred că Federația are dreptul să facă ceea ce face. Consider că suntem niște criminali.

— Te-ai lăsat tras pe sfoară! i-o reteză Livius. M-am plimbat și eu puțin prin univers, cam peste tot, și n-am întâlnit decât o singură lege: forța. Federația este probabil în curs de a întâlni cel mai redutabil inamic din toată istoria ei, iar tu nu te gândești decât să rămâi cu mâinile curate, să-ți rezolvi mica ta problemă personală.

— Mai taci, Livius, șuieră Shan d'Arg printre dinți. Eu am încredere în Jorgenssen. Știe mai bine ca tine ce face. Am să trec cu el prin poartă.

— Credeam că urăști Federația, Livius, spuse și Mario. Acum, văd că o aperi.

Livius făcu o strâmbătură de furie.

— Când sunt în Federație, o urăsc. E dreptul meu. Uitați-vă la mine, toți. Și voi o urâți, dar vă e frică să recunoașteți. O detestați fiindcă sunteți altfel, fiindcă ceilalți, specialiștii, nu vă acceptă total printre ei. De ce iubește Cnossos marea, iar Erin munții, iar Nanski spațiul, iar Shan d'Arg războiul, și tu, Mario, muzica și copiii palizi? De ce-l rod pe Jorgenssen întrebări pe care le ține secrete, dar i se pot citi pe mutră? Federația v-a respins pe toți. Pe mine m-a tratat ca pe un șobolan, până când am reușit să am destulă putere ca să-i smulg ceea ce doream. Da, când sunt în Federație, îi doresc pieirea. Dar imediat ce ies, în spațiu sau în timp, devin omul Federației. Ea mă face să fiu ceea ce sunt. Îmi dă putere. Între zidurile ei, sunt un lup. În afara lor, sunt câine de pază.

„Daalquin avea dreptate," își spuse Jorgenssen. „Ura și suspiciunea. Nevroza."

— Rămâi aici, Livius, spuse el pe un ton resemnat. Stai aici. Nu e nevoie să trecem cu toții prin poartă. Îți cer doar să nu încerci să faci nimic împotriva orașului până nu mă întorc.

„De astă dată", reflectă el, „Echipa s-a destrămat. O mică falie într-o piesă minusculă. După care, încet, inexorabil, tot mecanismul se va deregla, se va bloca, și în cele din urmă se va dezmembra. Și totul va fi început pe Ygone, o planetă obscură. Ba nu... totul a început pe Altaïr. A început în ajunul plecării noastre. Cine eram? Ce făceam? La ce ne gândeam? De două secole și jumătate, deja, problema e rezolvată – căci ne găsim în trecutul nostru."

— Vin și eu cu tine, spuse Mario.

Jorgenssen își aminti de apelul acestuia, când plecase spre Dalaam. Zâmbi.

— Bine, răspunse el. Altcineva?

— Eu, spuseră în același timp Erin și Shan d'Arg.

— Fie. Ceilalți să rămână aici. Livius va fi Coordonator. Veți aștepta în apropiere de Dalaam. Dacă aveți nevoie de provizii, nu ezitați să le cereți dalaamanilor. Succes!

Livius rămase indiferent.

— Succes.

Nanski și Cnossos evitau privirea lui Jorgenssen.

— În oraș e un om care se numește Daalquin, Livius, continuă acesta. Dacă nu ne întoarcem, du-te să-i spui că am încercat să sondez trecutul Ygonei. O să înțeleagă.

Livius nu răspunse.

Cei patru se întoarseră spre dreptunghiul negru. Intrară în întuneric, plutind o clipă prin neant. O căldură grea și cu miros puternic îi învălui, ca respirația unei fiare.

Trecuseră prin poartă. Se găseau într-o junglă.

* * *

În aer plutea un miros intens și picant. Jungla era o adevărată explozie vegetală, un hățiș de liane ținând captivă umezeala, un amestec de trunchiuri și frunzișuri. Solul era îmbibat de apă. În penumbră, flori gigantice oscilau pe tulpini groase ca niște frânghii. Instinctiv, cei patru oameni se apropiară unii de alții.

Luminișul era net delimitat, ca și cum toată vegetația ar fi fost defrișată cu briciul. Un covor de mușchi acoperea solul, mai puțin în locul unde se afla dreptunghiul negru. Din nou, nici urmă de aparate. Jungla încercuia poiana ca un zid.

„A doua etapă," își spuse Jorgenssen, ridicând capul. Prin norii groși se infiltra cu mare greutate lumina unui soare enorm, probabil albastru.

— În nici un caz nu mai suntem pe Ygone, spuse Jorgenssen. Conform Principiilor, ne-am deplasat atât în timp, cât și în spațiu. Întrebarea este: unde ne aflăm, și în ce an?

Părea aproape imposibil de răspuns. Chiar dacă ar fi putut vedea cerul, exista doar o șansă la un milion de a reuși să identifice constelațiile. În ceea ce privea data, probabil că nu mai avea nici un sens. Universul nu are un prezent propriu-zis. Orice dată, an, oră, se poate defini doar în raport cu o lume. Imaginile care provin din zona unor stele îndepărtate aparțin trecutului. Prezentul unei lumi nu este decât vârful ascuțit al lăncii timpului care se înfige tot mai adânc în trecut, pe măsură ce acesta e privit de la o distanță tot mai mare în spațiu.

„A doua etapă," repetă în sinea lui Jorgenssen. „Și suntem și mai pierduți, și mai departe de Altaïr și de Federație, și mai aproape de noi-înșine, abandonați nouă-înșine, singuri,

constrânși să decidem." Oare chiar era a doua etapă? Falsa moarte a lui Mario nu fusese prima, iar dispariția armelor, a doua, și vizita în Dalaam, a treia? Poate că existaseră și etape intermediare, care lor le scăpaseră? Toate acestea formau un fel de labirint în care cineva voise să-i atragă anume, Jorgenssen era sigur. De aceea se aventurase cu atâta încredere prin poartă. Voia să ajungă la capătul labirintului, chiar dacă-i era sortit să-și petreacă toată viața încercând acest lucru. Pentru că în capătul labirintului se găsea soluția tuturor problemelor.

Își examinară toți în același timp detectoatele. Funcționau la fel de rău ca pe Ygone. Forța inhibitoare acționa și în această lume.

Și totuși, detectoarele indicau ceva. Slab, dar net, ca și cum s-ar fi dorit să li se lase un indiciu, un mijloc de a urma pista. Detectoarele arătau prezența unei balize spațio-temporale, într-o direcție bine definită. Distanța rămânea imposibil de apreciat. Cu siguranță, era mai mare de douăzeci de kilometri, și probail mai mică de șapte sute de kilometri. Marja se înscria între aceste două limite.

Calm, Shan d'Arg remarcă acest lucru.

— În orice caz, răspunse Mario, nu putem rămâne aici. Mai bine să pornim.

Aveau din nou încredere în ei înșiși, constată Jorgenssen. Asta conta. Acest lucru era mai important decât toate armele lor moarte. Doreau să meargă până la capăt, să caute, să găsească... Formau din nou o Echipă, redusă, dar coerentă. Însă scopul Echipei se schimbase. Fără îndoială, aceasta fusese și intenția misterioșilor lor adversari.

— N-o să ne fie ușor, spuse Erin, privind jungla. Din depărtare se auzeau diverse zgomote.

Porniră spre peretele verde, în ordine. De aproape, continuitatea aparentă a vegetației dispărea. Se puteau strecura prin interstiții, puteau străbate despărțiturile vegetației.

— Ne-ar prinde bine niște securi, oftă Jorgenssen.

În mod normal, și-ar fi croit drum prin junglă cu ajutorul razelor. Trunchiurile pline de apă ar fi fost calcinate pe loc. Scuturile energetice i-ar fi apărat de orice agresiune. Acum însă, nu le mai rămânea decât să înfrunte jungla. Trebuia să-și asume riscul.

Jorgenssen mergea în frunte. Era un marș epuizant. Fără încetare, trebuia să se întoarcă, să încerce câte un alt drum, să descopere că și acesta dădea într-un desiș prea compact ca să-l poată traversa, să revină, să-și continue drumul târâș, să se cațăre, să evite orice contact cu insectele mari cât mâna, care puteau fi veninoase...

După două ore, aspectul junglei începu să se schimbe. Terenul era mai usat. Copacii deveneau mai scunzi și mai rari. La nivelul solului, rădăcinile lor enorme se înlănțuiau. Oamenii înaintau printr-un întuneric aproape total. Se uitau adesea la acele ezitante ale indicatoarelor, de teamă să nu piardă direcția spre baliză.

Îi apăsa o zăpușeală grea, aproape sufocantă. Cu un prilej, fură nevoiți să facă un ocol de aproape un kilometru, pentru a evita un fluviu de insecte care șerpuia printre rădăcinile copacilor. Oare erau cu adevărat insecte? Nu întârziară să rezolve problema.

— Viața, comentă Jorgenssen. Viața în stare brută. O concurență constantă, nemiloasă. Copacii cei mai mari absorb lumina și căldura soarelui. Ciupercile devorează copacii. Insectele atacă deopotrivă copacii și ciupercile.

— Unei nave-pionier a Federației i-ar fi de ajuns câteva zile ca să mărture lumea asta, și să facă din ea o grădină, remarcă Shan d'Arg. Asta înseamnă civilizație.

— Civilizația noastră, precizâ Mario, ștergându-și de pe frunte broboanele mari de sudoare care amenințau să-i intre în ochi. Ce părere ar avea dalaamanii?

— Nu cred că pot să conceapă o asemenea junglă, răspunse Jorgenssen. Niciodată n-au cunoscut altă lume decât cea pe măsura lor – disciplinată, umană.

— Poate... murmură Mario, nehotărât.

O falie sinuoasă despărțea jungla în două. Crezură că era un drum, dar când înaintă pe suprafața netedă și verde, Jorgenssen se scufundă până la umeri în apă și noroi. Scoase un strigăt. Ceilalți îl traseră înapoi. Prin hățișul dens al copacilor se distingea un cer acoperit de nori grei pe care apusul soarelui îi colora într-un verde de smarald.

Jorgenssen, șiroind de apă, se scutură. Își trecu o mână peste față. Degetele sale lăsară dâre groase de mâzgă.

— Noroc c-am căzut înăuntru, spuse el.

Ceilalți îl priviră fără să înțeleagă.

— Vom coborî în apă și ne vom continua drumul înot, sau mergând pe fund. Vom câștiga kilometri întregi.

— Râul ăsta poate fi plin de jivine veninoase, replică Mario.

Jorgenssen ridică din umeri.

— Un risc în plus. Ce mai contează?

Avea chipul crispat.

— Să mergem.

Sări primul în mâl. După câteva momente de ezitare, ceilalți îl urmară, rămânând cât mai aproape posibil de mal. Apa și mocirla le ajungeau până la brâu și se mișcau cu dificultate, dar înaintau.

— Vom merge până se înnoptează complet, spuse Jorgenssen.

Dar noaptea nu se lăsă cu totul; pe cer urcară două luni enorme, portocalii. Lumina lor mângâia suprafața clisoasă a râului. Din timp în timp, prin hățișurile dese se auzea zgomot de frunze smulse de un animal mare. Pe măsură ce înaintau, apa râului devenea tot mai limpede. Fundul mâlos era înlocuit de nisip. Acum avansau mai ușor, dar trebuia să înfrunte un curent slab. Când și când, se opreau ca să-și tragă respirația.

— Și când mă gândesc, spuse Shan d'Arg în timpul unuia dintre aceste popasuri, că în mod normal ar fi trebuit să survolăm jungla asta la două sute de metri altitudine, liniștiți, fără nici cel mai mic risc, ca niște seniori ai creațiunii – și când colo, ne târâm prin măruntaiele planeteui.

Sub masca sa de noroi, Jorgenssen zâmbi larg.

— Nu mai avem nevoie de mașini. Ne putem descurca la fel de bine și fără ele. Suntem mai puternici decât credeam.

— Ce distanță am parcurs?

— Nu știu. Zece, doisprezece kilometri...

— Eu aveam impresia c-au fost vreo cincizeci, spuse Mario.

Frânt de oboseală, Jorgenssen se simțea mai calm și mai lucid ca oricând. Curând, le ajunse la urechi un zgomot surd, îndepărtat. După alte câteva sute de metri, îl recunoscură. Era sunetul unei cascade.

— Drumul nostru se oprește aici, spuse Mario.

Râul se lățea sub forma unui bazin mărginit într-o parte de o faleză semicirculară peste care se revărsa torentul, iar în cealaltă, de zidul vegetal al junglei. La baza falezei, aproape sub cascadă, se vedea o lumină. Nu era un foc. Doar o lumină fixă, rece, electrică.

Porniră înot de-a curmezișul râului. În cealaltă parte a lacului, simțiră niște pietre alunecoase sub picioare și se urcară cu mare caznă pe mal. Cele două luni străluceau pașnic pe cerul în sfârșit senin.

Se desfășurară fără o vorbă în formația cunoscută, încercuind lumina. Apoi, în tăcere, ca niște umbre, strânseră cercul. Aproape imediat, descoperiră baliza și cabana.

Baliza spațio-temporală era de tip vechi, cum nu mai văzuseră niciodată, însă le-ar fi fost imposibil s-o confunde. Nu era camuflată în nici un fel. Doar trecerea timpului o făcuse să se afunde pe jumătate în nisip. În vârful ei strălucea farul a cărui lumină îi atrăsese. Putea să ardă astfel de-o veșnicie. Suprafața vizibilă a balizei nu indica nici o dată. Comenzile erau intacte, dar indicațiile cadranelor rămâneau de neînțeles, constând în simboluri necunoscute de Jorgenssen și oamenii lui.

Se întoarseră spre cabană. Era un adăpost de metal, după câte se vedea foarte vechi. Ușa stătea întredeschisă. Se repeziră într-acolo. Singura cameră dinăuntru era pustie și aproape goală. Pe jos se adunase un strat de praf până la jumătatea gambei. Pe masa de oțel, în lumina nesigură a lanternelor slabe, văzură o medalie metalică, prinsă de un lanț din oțel, o medalie foarte asemănătoare cu ale lor, gravate cu numele, lumea de origine și data nașterii, și făcute dintr-un metal aproape indestructibil.

Jorgenssen întoarse medalia. În întuneric apărură niște litere vag luminoase, formând un nume.

ARCIMBOLDO URZEIT

* * *

Un nume incredibil. Un nume mitic. Numele savantului care făcuse posibilă, în trecutul îndepărtat al Federației, călătoria în timp.

Lângă medalie, aproape acoperită de praf, zăcea o carte cu legături de bronz. Jorgenssen o luă imediat și o deschise. Paginile tremurară, rămânând o clipă ca suspendate în aer. Apoi, asemenea unei cenușe fine, se fărâmițară în particule care-și luară zborul și căzută încet în jur ca o ninsoare fragilă. Pe fața interioară a legăturii de bronz, o mână stângace scrijelise cu un cuțit numele legendar; Arcimboldo Urzeit.

Dar însemnările savantului dispăruseră pentru totdeauna.

* * *

Cercul se închidea. Peregrinările lor temporale îi aduceau înapoi la inițiatorul călătoriilor în timp.

— Incredibil... lăsă să-i scape Mario. Urzeit a ajuns aici înaintea noastră.

— Fără nici o îndoială, răspunse Jorgenssen.

Vedea piesele jocului de puzzle organizându-se. Urzeit trecuse pe Ygone. Acolo, încercase o experiență. Poate chiar el se afla la originea Dalaamului, a noului Dalaam. Amplasase în continuum un anumit număr de porți care-i permiteau să călătorească prin timp și spațiu și să supravegheze, de la distanță, desfășurarea experienței. Dar de ce, două sute cincizeci de ani mai târziu – sau, câți ani, se întrebă Jorgenssen, căci în ce secolse aflau? Îi era imposibil să spună – în arhivele Federației nu se păstrase nici o urmă a experienței lui Urzeit?

Întrebarea îi trecu prin minte ca o dâră de foc. De ce personalitatea lui Urzeit era atât de vagă, atât de imprecisă? De ce se știau atât e puține lucruri în legătură cu el? Luate la un loc, cinci secole nu constituiau o distanță prea mare în timp.

Viețile unor persoane cu mult mai vechi erau cunoscute până-n cele mai mici detalii, dar despre cea a lui Arcimboldo Urzeit nu mai rămăseseră decât niște anecdote probabil inexacte, potrivite doar să ilustreze o legendă, și câteva lucrări monumentale. Poate că asta fusese chiar dorința lui Urzeit? Poate că intenționat își șterse urmele? Sau exista un anumit aspect al lucrărilor lui care fusese sistematic escamotat și trecut sub tăcere de Arcă? Urzeit însuși întrezărise oare pericolul acestei puteri colosale, proprii călătoriei în timp, pusă la dispoziția Federației? Nu cumva fusese lichidat de Arcă? Iar

Echipa nu fusese trimisă pe Ygone tocmai pentru a distruge urmele experienței lui Urzeit?

În acest sens, Federația eșuase. Dacă Urzeit era într-adevăr fondatorul noului Dalaam, înzestrase orașul cu mijloace de apărare suficiente pentru a rezista acțiunii Echipelor. Dar dalaamanii susțineau că nu știau nimic despre aceste mijloace defensive. Sau mințeau... sau...

Jorgenssen se sili să-și ducă gândul până la capăt.

Sau Dalaamul era apărat de Urzeit însuși, ori de unii dintre discipolii lui. Împotriva Federației. Împotriva invadatorilor din timp.

Jorgenssen își trecu o mână peste frunte. Începu să tremure. Dacă supoziția lui era adevărată, în realitate Federația lupta contra ei înșăși. Prezentul Federației îi refuza trecutul. Într-un anumit moment din istorie, se diferențiaseră două posibilități, și deși forțele puteau să pară enorm de inegale, cea mai slabă dintre cele două posibilități îi cauzase un prim eșec celei mai puternice.

Planeta-junglă nu era ultimul refugiu al lui Urzeit. Baliza indica acest lucru. Trebuia să permită deplasarea într-o altă lume. Indiferent ce lume. Poate chiar Altaïr. Și, după lumea aceea, putea exista o a treia, și o a patra, și așa mai departe, aproape la infinit. Geniul lui Urzeit era de-a dreptul vertiginos. Dar nimeni, își spuse Jorgenssen, nimeni în toată Federația, cu excepția lor, nu știa exact cât de imens era.

Se priviră toți patru. Nici măcar nu aveau nevoie să-și vrbească. Porniră în același timp spre baliza scufundată în nisip. Farul strălucea ca ochiul unui ciclop. Lumina nu numai în spațiu, ci și în timp. Sfida realitatea imediată, perceptibilă. Era dovada palpabilă a existenței unei alte fețe a lucrurilor, a unei trame subiacente ale cărei spațiu, prezent, trecut și viitor nu erau decât niște proiecții aproape ireale.

Toți patru, își spuse Jorgenssen, apucând cu toată mâna maneta balizei, erau pe cale să descopere adevărata față a realității. Nu s-o înțeleagă, căci era mult prea complexă, nici măcar s-o vadă în totalitatea ei, fiind prea vastă. S-o întrezărească numai, ca pe o posibilitate, ca pe o potențialitate pe care toți o mobilau cu existențele lor.

Apăsă pe manetă. Fulgerul întunecat îi prinse și-i mătură. Și, de astă dată, se pomeniră în plin deșert.

* * *

Nici un nor pe cer. O întindere de nisip imensă. Recunoscură imediat soarele. Enorm. Albastru. Foarte jos, la orizont, cele două luni gigantice pluteau ca niște baloane.

— Aceeași planetă, șopti Shan d'Arg, abia auzit. Nu s-a mai văzut așa ceva. Ne-am deplasat în timp, dar nu și în spațiu.

— Ce an? se întrebă Mario.

— Imposibil de aflat, răspunse Jorgenssen. Dacă instrumentele noastre funcționau, poate am fi reușit să stabilim studiind soarele albastru, sau compoziția solului. Acum însă, nu putem nici măcar să știm dacă ne aflăm înainte sau după epoca junglei prin care am trecut.

Erau atât de surescitați, încât nu-și dădură seama imediat în ce situație disperată se aflau. Deșertul se întindea cât vedeai cu ochii. Baliza nu-i însoțise în deplasarea lor temporală. Nu se mai puteau întoarce în junglă, și cu atât mai puțin la Dalaam.

— De data asta, spuse Mario, cred c-am ajuns la capătul frânghiei.

Își potrivi detectorul. Nici urmă de poartă spațio-temporală. Nici cel mai mic semn al prezenței vreunei balize. Instrumentele erau inerte.

— Poate că nu! exclamă Erin, cu un soi de exaltare care-l surprinse chiar și pe el însuși. Priviți! Nu recunoașteți nimic?

Își îndreptară privirile în direcția indicată de el. Și observară în depărtare, la o distanță greu de definit, abia vizibilă, o faleză semicirculară, care se înălța din nisip ca un corn stâncos.

— Relieful nu s-a schimbat, continuă Erin. Acolo se găsea cascada.

— Sau se va găsi, îl corectă Jorgenssen.

Ambele variante erau la fel de posibile. Cât timp fusese necesar pentru ca jungla să cedeze locul acestei pustietăți depline, sau pentru ca deșertul să fie populat cu viața forfotitoare a junglei?

Zece milioane de ani? Un milion de ani? Sau doar o mie de ani? În lipsa oricărei intervenții din afară, ar fi fost necesare ere geologice întregi. Dar „cineva" transformase trama cauzală, structura realității. Cine, așadar? Arcimboldo Urzeit?

Poate că, la baza falezei, cabana încă mai exista. Poate că și baliza era acolo, acoperită de nisip. Era o speranță nebunească, dar nici colosala deturnare a fluviului temporal care fusese săvârșită pe acea lume fără nume nu era mai puțin nebunească. Și totuși, își spuse Jorgenssen, toate acele lucruri trebuia să aibă un sens: Dalaam, jungla, deșertul... Acel „cineva" nu-i trimisese fără nici un motiv în labirint. Succesiunea evenimentelor pe care le trăiseră trebuia să aibă o semnificație profundă, ca o frază compusă din cuvinte.

Numai că, din păcare, nu aveau cheia rebusului. În adâncurile timpului, întâlniseră sfinxul. Dacă rezolvau enigma, aveau să supraviețuiască, iar acea nouă înțelegere urma să le deschidă porțile unui univers neașteptat. Dacă eșuau...

Ygone, jungla, deșertul.

Trei etape de organizare a vieții. Pe Ygone domnea cooperarea între pădure și oraș. Legea junglei era concurența. Iar deșertul nu cunoștea decât inerția neanimată: era anterior sau ulterior vieții – incompatibil cu ea.

Jorgenssen își trecu limba peste buzele uscate. Îi era milă de însoțitorii lui, iar acesta era un sentiment nou pentru el. Dintr-o dată, descoperea că avea sentimente de afecțiune pentru Mario, pentru Erin și pentru Shan d'Arg, că nu era doar o camaraderie de arme, ci o stare mai profundă, mai umană. Constata că existau în afara lui, că nu erau doar niște obiecte din universul său. Descoperea că aveau și ei un timp al lor, un trecut, un viitor și un prezent personal. Descoperea că niciodată nu remarcase acest lucru, deși crezuse că-i cunoștea. Descoperea că, exact în momentul când devenea conștient de individualitatea lor, îi înțelegea mai bine.

— Regret că v-am adus aici, spuse el. Mă tem că situația noastră e fără ieșire.

Mario surse vag.

— Am venit fiindcă așa am hotărât noi. Nimic mai mult. Nu ești răspunzător cu nimic. Mai bine am încerca să ajungem la faleză.

„Vă mulțunmesc", vru să spună Jorgenssen, dar nu făcu decât să ofteze, răspunzând laconic:

— Fie.

Și porni, stârnind praful cu cizmele care i se afundau în nisip. Toți patru, ca niște puncte minuscule în deșert, atrași de faleza în formă de corn, zdrobiți de oboseală, înaintau de-a lungul dunelor minuscule pe care le sculptase un vânt etern.

— Mi-e sete, spuse Erin. Îmi amintesc că anul trecut, pe Circé, am escaladat niște munți de lavă. Cu mii de ani înainte, nu fuseseră decât niște torente de foc. Dar când am ajuns pe marginea superioară a unui platou, după ce urcasem un perete abrupt și neted ca sticla, am văzut că în mijloc se întindea un lăculeț, cu apă perfect curată, care se revărsa pe flancul oriental în trei cascade frumoase ca niște jerbe de foc. Noaptea, stelele se oglindeau în lac de parcă ar fi fost un al doilea cer. Iar apa era cât se poate de rece, aproape ca gheața. O simțeam în gât ca pe o lamă de fier. Și era limpede ca spațiul. Aș vrea să revăd acum apa aia de-atunci.

Nisipul devenise mai fin, iar picioarele li se afundau mai adânc în el. Vorbeau mergând, cum n-o mai făcuseră niciodată. Vorbeau despre Federație și despre lumile pe care le cunoscuseră, despre ambițiile lor din trecut și despre înfrângerile secrete pe care le suferiseră. Jorgenssen le vorbi despre Ygone, spunându-le că spera s-o revadă pe Anema, dacă scăpa cu viață. Erin vorbi despre amețeli, iar Shan d'Arg le descrise obsesia lui cu moartea, și Mario, teama de timp. Și toți, în același timp, în beția oboselii, descopereau utilitatea sincerității și necesitatea comunicării.

Apoi începură mirajele.

Când apropiate, când îndepărtate, viziuni furișe ale junglei începeau să se suprapună peste deșert. Un miros de umezeală. O pată verde. Foșnetul unui animal. Forma delicată a unei liane încercuind un trunchi.

Jorgenssen se frecă la ochi. Lumea era plină de punctișoare luminose. Începutul delirului, își spuse el, fără deznădejde. Dincolo de o dună, devenită pe neașteptate transparentă, recunoscu silueta lui Livius. Un copac gigantic din Dalaam își înfipse rădăcinile în fața lui – și dispăru. O prăpastie i se căscă sub picioare, pentru o clipă.

Dezorientat, Jorgenssen se opri. Ceilalți păreau străvezii, ca atinși de o vibrație nebună. Glasurile lor uimite ajungeau până la el diforme, întrerupte. Crâmpeie de noapte eclipsau soarele orbitor. Halucinații, își spuse el, dar pivirea îi căzu asupra cadranelor parcă scoase din minți ale detectoarelor și îl cuprinse o teroare imensă, pe care strigătul lui Shan d'Arg o contură mai precis, cristalizând-o:

— Furtună temporală!

Timpul, maltratat, deformat, violat, se răzbuna. Forțele pe care le menținuse în paralel cu posibilitățile distiunte cedau sub povara zdrobitoare a realității. O furtună temporală. Era cataclismul de care Echipele se temeau cel mai mult. Uneori, se producea de la sine, în anumite regiuni ale spațiului unde descărcările energetice erau atât de violente încât reușeau să afecteze structura continuumului. Dar, cel mai adesea, furtunile temporale proveneau de la câte o tentativă avortată, din câte o intervenție stângace. Timpul, pe plan local, se năruia. Bucăți din trecut veneau să pălmuiască viitorul. Prezentul se surpa. Un om atins de ploaia timpului își vedea mâna zbârcindu-se dintr-o dată ca a unui bătrân, sau tot trupul revenindu-i la starea foetală și, într-o ultimă scăpărare a conștiinței, știa că zeii sfidați se răzbunaseră. În constelația Lebedei, o asemenea catastrofă distrusese șapte planete. O stea devenise nová. Muriseră douăzeci de miliarde de ființe. Supraviețuitorii rămăseseră pradă demenței până la moarte: întrezăriseră ceva și mai înfricoșător decât propria lor distrugere – pe aceea a universului.

Jungla. Deșertul. Pe această planetă fără nume, sub lumina soarelui albastru, se succedaseră intervenții contradictorii. Iar acum, lumea se făcea bucăți. Lui Jorgenssen îi trecu prin mine ideea că acest cronoclasm nu era accidental, că era doar punctul final al acelei fraze logice ale cărei cuvinte de neînțeles se numeau Dalaam, junglă, deșert... După sterilitate, distrugerea. Și era, în același timp, imaginea clară a destinului Federației. Prin faptul că manipula timpul, Federația submina universul. Apărându-și prezentul, măcina viitorul. Într-o bună zi, galaxia avea să explodeze la rândul ei, și zece milioane de stele urmau să zboare care-ncotro, oscilând între zece miliarde

de posibilități, iar flacăra omenirii, fără un sunet, avea să se stingă.

Glasurile celorlalți și strigătele lor de uimire nu-i mai ajungeau la urechi decât ca niște bolboroseli absurde. Încă îi mai vedea, când și când, ca niște reflexe fugare trimise înapoi se cioburile oglinzii pe fondul monoton al deșertului. Îi văzu răsărind din neant chiar și pe Livius, Nanski și Cnossos. Un hazard incredibil sau o intervenție subtilă îi absorbise în furtuna temporală, aruncându-i pe această lume. Și din nou, toți șapte reuniți, îndepărtați și apropiați totodată, luptau în tăcere contra dezlănțuirii timpului.

Iar Jorgenssen putea să vadă cele șapte siluete măturate de rafalele cele mai violente ale timpului ca și cum ar fi fost proiectat în afara propriului său trup: Mario și Shan d'Arg, Cnossos și Erin, Livius și Nanski, și el însuși, clătinându-se, luptând, încercând să-și țină ochii deschiși în învolburarea cosmosului. Putea să-i vadă pe toți șapte, în unele momente, așa cum fuseseră cu zece ani mai devreme, iar în clipa următoare, cum aveau să arate peste alți zece ani. Știu, într-o străfulgerare, că avea să supraviețuiască și s-o regăsească pe Anema, iar o clipă mai târziu, un strop de timp îi șterse din memorie această amintire țâșnită din viitor.

Și în spatele celor șapte siluete putea să vadă alte șapte, mai palide, aproape translucide, care le urmau, și le amenințau, și se pregăteau să le omoare. Și putea chiar să recunoască trăsăturile spectrale ale ucigașilor, iar acelea erau ale lor înșile, porniți într-o vânătoare infernală, prin faldurile timpului, pe propriile lor urme.

Vru să strige un avertisment, dar nu reuși să emită decât niște sunete neinteligibile. Cele două echipe alergau spre orizont, închise ochii și o luă și el la fugă, apoi începu să cadă, să cadă la nesfârșit, fără a ști dacă-l mai susțineau picioarele sau dacă spațiul se căscase sub el. Iar valurile timpului îi aduceau gândurile celorlalți.

O particulă de timp îi traversă creierul. Amintiri uitate reveniră la suprafața conștiinței. Își aminti de un vis pe care-l avusese. Într-o piață circulară, un om îl urmărea, iar omul acela avea propriul lui chip. Și o mulțime imensă, mulțimea din Dalaam, îi privea, deznădăjduită, înfrângerea. El se silea să ajungă

la un refugiu, în centrul pieței, și să atingă o statuie, un chip enigmatic de piatră, singurul punct solid în acea vâltoare dezlănțuită, dar știa că n-avea să-l atingă niciodată.

Cuvintele Anemei îi reveniră în memorie. „Dacă-ți aminteai visul, ai fi fost aproape vindecat. Într-o bună zi, va trebui să te întorci în copac, ca să regăsești visul... Vei înceta să te mai urăști pe tine însuți..." Scoase un strigăt de triumf. Regăsise visul. În sfârșit, învinsese. Se regăsise pe el însuși. Iar chipul adversarului se schimbă brusc. Celălalt Jorgenssen veni spre el, cu un zâmbet calm pe față, și-i întinse mâna.

Și cunoscu și visele celorlalți. Știu că, în chiar acele clipe, fiecare dintre ei trecea prin ceea ce trăise el în interiorul copacului din Dalaam, și că fiecare trebuia să-și rezolve propria problemă. Și asista, ca un spectator neputincios, la partida mortală pe care o juca fiecare dintre ceilalți contra lui însuși.

* * *

Livius, în visul său – sau poate era o realitate adusă de tumultul timpului? – se găsea în lumea lui natală. Alerga pe străzile strâmte ale unui oraș sordid. Pereții crăpați, înalți până la cer, străpunși de ferestre prin care îl spionau mii de ochi, îl înconjurau ca zidurile unei închisori. Își scoase arma nefolositoare și trase la nimereală, făcând să se dărâme porțiuni întregi din pereți. Dar continua să fugă. Nu știa de ce sau de cine, însă fugea cât îl țineau picioarele, coborând scări întortocheate, trecând prin pasaje acoperite care străbăteau masa monolitică a clădirilor.

Solul pietruit era unsuros și alunecos. La o intersecție, se repezi pe o străduță laterală atât de îngustă încât ar fi putut atinge pereții laterali fără ca măcar să întindă brațele. Tăcere. Apoi, ca un tropăit îndepărtat, se făcură auziți pașii urmăritorului. Foarte sus, deasupra capului său, în peretele întunecat, plin de pete, se deschise o fereastră minusculă; ca un hublou al cărui singur orizont era zidul din față, faleza artificială – și, ridicând capul, o recunoscu într-o clipă. Acolo se născuse, în camera aceea, ca o cavernă suspendată, își trăise primii ani de viață. Iar la fereastră se arătă un chip, și văzu imediat că era al său, și scoase un urlet de groază și de furie turbată. Pașii

vânătorului se apropiaseră și putea să-i vadă umbra, din cotlonul unde se ascunsese, crescând pe pavajul străzii, și recunoscu umbra, și mersul și erau ale lui. Tăcerea, în afară de pașii urmăritorului și un clinchet metalic neliniștitor, era absolută. Toți locuitorii orașului se pitiseră în văgăunile lor, fugiseră din calea vânătorului, dintr-a lui Livius lupul, iar Livius era singur, față-n față cu dublul său.

Se retrase pe străduță. Piciorul îi alunecă, și-și pierdu echilibrul. Voia să plece din oraș, să ajungă într-un spațiu liber. Deasupra capului, cerul, redus la o fâșie verzuie îngustă, îl chema batjocoritor. Se întoarse și o luă iar la fugă.

Străduța nu se mai termina. Și știa că nu avea altă ieșire decât un labirint grețos de canale întunecoase. Dar, dintr-o dată, spre marea lui ușurare, se pomeni ajungând pe o pajiște verde și recunoscu un parc în care se ținuse de jocuri periculoase, în copilărie, și care, după cum își amintea, se găsea într-o cu totul altă parte a orașului. Se îndreptă spre un pâlc de copaci unde spera să se poată ascunde așa cum făcuse de nenumărate ori, când copiii din banda adversă îl căutau ca să-l cotonogească, dar pentru a ajunge acolo trebuia să traverseze o esplanadă circulară decorată la intrare cu o fântână.

O navă stelară sferică trecu pe cer, iar Livius ridică ochii ca s-o privească mirat, după care privirea îi reveni spre fântână și spre statuia cu un zâmbet enigmatic așezată deasupra ei.

Vânătorul se repezi afară din tufișuri, în fața lui, cu propriile lui trăsături, cu uniforma lui, cu arma strânsă-n pumn. Livius trase asupra lui, dar vânătorul nu înceta să avanseze, cu pași măsurați, implacabili, ca o siluetă înaltă susținută pe două picioare slabe, și încet, minuțios, începu să ridice arma...

* * *

Cnossos, în vis, explora caverne de corali, în adâncurile mării. Îl stăpânea o angoasă surdă. O umbră trecu pe deasupra lui, iar Cnossos se răsuci, suplu ca un tipar, și prin hubloul măștii, în întunericul tulbure străbătut de reflexele violete ale coralilor peste care trecea lumina farului frontal, văzu că nu era un monstru marin, nici un rechin, nici o caracatiță, nici un anelid uriaș, nici un păianjen gigantic, ci un om.

Își recunoscu dublul.

* * *

Erin escalada un perete abrupt și nu îndrăznea să se uite în urmă – nu de teamă că ar fi văzut adâncimea prăpastiei deasupra căreia se urcase, ci ca să nu descopere cine se ținea după el, cu îndărătnicie.

— Urcă, spuse un glas, pe care-l recunoscu ca fiind al său.

Se opinti și mai tare, cu brațele epuizate. Degetele pline de sânge i se crispară pe protuberanțele de piatră. Unghiile încercau să i se înfigă în interstiții.

Când ajunse pe creasta falezei, cu mâinile agățate de margine, înălță capul și văzu o siluetă masivă, strivitoare, care-l domina. Era el însuși. Cizma celuilalt Erin se ridică și-i strivi degetele. Erin urlă și-și dădu drumul, și căzu pe spate, și mai avu timp să vadă că se prăbușea spre urmăritor, care avea chipul lui și era hotărât să-l ucidă...

* * *

Mario se ținea după o femeie, printr-un oraș-parc de pe Enguerrand III. În depărtare, o orchestră nevăzută cânta o melodie stranie și tristă, foarte veche. Fruntea lui Mario era îmbrobonată de sudoare. Știa numai că trebuia s-o prindă pe acea femeie și să-i pună o întrebare, una singură, dar nu știa care anume. Nu-și știa nici numele. Începea să se înnopteze.

Femeia purta o capă lungă, care flutura în urma ei pe când fugea. Culoarea capei se schimba încontinuu. O acoperea în întregime, până la păr.

Trebuia s-o ajungă înainte ca femeia să intre în piața unde avea loc concertul, o piață circulară vastă unde trebuia să se înghesuie o mulțime de oameni, dominată de o enormă sferă de sticlă suspendată deasupra orchestrei, care trimitea sunetele amplificate spre public.

Mario se avântă printre tufișuri, ca să-i taie drumul. O clipă, o pierdu din vedere, iar când o zări din nou, avu impresia că femeia alerga mai încet, dar și că acum era mai mare. Stupefiat, fără a se opri din goană, văzu cum creștea și tot creștea, până când se opri și se întoarse spre el.

Se opri la rândul lui. Îi era teamă. Capa continua să acopere în întregime fața și trupul făpturii. Dar Mario nu se mai

îndoia că nu era o femeie. Încet, capa alunecă în jos. Nu înțelese imediat ce se afla în fața lui.

Știa doar un singur lucru. Că avea să moară. De mâna propriului său dublu. Dublul lui, mort în râpa de pe Ygone, revenise și voia să se răzbune...

* * *

O navă stelară se precipita spre vedeta lui Nanski, într-un spațiu lipsit de stele. Terorizat, vru s-o strige pe Nelle, soția lui, dar nu primi nici un răspuns. Era singur la bord. Nava necunoscută creștea monstruos pe ecran. Văzu o trapă deschizându-se și un om ieși în vid, fără nici un echipament de protecție. Mergea prin spațiu, apropiindu-se până ocupă tot ecranul. Și atunci, preț de o secundă, Nanski crezu că se privea într-o oglindă. În clipa următoare, omul sări de pe ecran și trase cu arma...

* * *

În arena de pe Tanatos, Shan d'Arg își aștepta adversarul. Știa că lupta avea să fie nemiloasă. Mulțimea urla deja în tribune. Vulturii artificiali, care purtau camerele de televiziune, se învârteau pe cer, ațintindu-și asupra lui ochiul unic și fix, glisând fără zgomot pe aripile lor de metal negru.

Un soare minuscul, ca un glob de foc plutind deasura arenei, scălda nisipul într-o lumină crudă. Shan d'Arg, cu arcul în mâna stângă, cele trei săgeți înfipte pe sub centură, și coada măciucii în mâna dreaptă, privea fix poarta îndepărtată, ca o semilună întunecoasă pe unde avea să se repeadă afară adversarul.

Pentru prima dată în viața lui, tremura înainte de o luptă. Văzu silueta subțiratică a adversarului detașându-se pe fundalul arenei. Urletele sporiră în intensitate. Shan d'Arg îl lăsă pe campion să se apropie. Apoi, văzu că celălalt nu avea nici arc, nici măciucă, ci un pistol cu radiații pe care-l ridica încet. Smulse o săgeată de la cingătoare, o potrivi în arc și ochi. Dar unul dintre vulturi căzu în picaj asupra lui și devie săgeata de pe traiectorie.

Ucigașul era acum foarte aproape. Shan d'Arg îl recunoscu. În toată galaxia, nu existau doi oameni care să aibă aceeași piele galbenă, aceiași pometi plați, și aceiași ochi înguști, sub sprâncenele negre și subțiri.

Decât el...

* * *

Și astfel, cu toții, sub ochii lui Jorgenssen, erau nevoiți să-și întâlnească dublura și moartea, în vis. Și acest lucru făcea parte din labirint. Iar Jorgenssen știa că fiecare era conștient de visele celorlalți. Și că toți trebuia să găsească o soluție, înainte de a fi răpuși. La fel cum o găsise el însuși. Puteau să beneficieze de experiența și de succesul lui. Soluția era simplă, o dată ce o cunoșteau. A se accepta pe sine. A elimina din sine orice dualitate. Dar, pentru a atinge acest obiectiv, trebuia ca personalitatea să fie în întregime răscolită, bulversată, recompusă. Și numai vecinătatea morții o putea constrânge să se pună totalmente în discuție.

Era logic. Era concluzia labirintului, dacă nu chiar punctul său final. În vederea acestei metamorfoze fuseseră aduși acolo. Dalaam, jungla și deșertul nu fuseseră decât tot atâtea încercări.

Dar cine...? Întrebarea rămânea fără răspuns. Labirintul încă mai conținea săli neexplorate.

* * *

Acalmie. Solul redevenea ferm sub picioarele lui Jorgenssen. Furtuna temporală continua să huruie surd, dar acum se găsea într-o zonă relativ calmă. Ochiul ciclonului. Fundul depresiunii.

Deschise ochii. Văzu că înaintase mult, că furtuna îl apropiase enorm de faleză. Ceilalți rămaseseră foarte departe, în urmă, încă pradă propriilor lor coșmaruri.

Faleza se înălța în fața lui, atât de înaltă încât acoperea jumătate din cer. Văzu cabana aproape în întregime scufundată în nisip. Ușa era deschisă, blocată de capătul unei dune. Prin deschizătura îngustă care rămăsese accesibilă, Jorgenssen se

strecură în interior. Înăuntru domnea un calm total. Ochii lui se obișnuiră cu întunericul. Nisipul ajungea aproape până la nivelul mesei. Cartea era la locul ei. Vru s-o ia, dar privirea i se opri brusc spre un obiect alb care ieșea din nisip, dincolo de masă.

Un craniu de om. Partea superioară a unui schelet. Un lănțișor de oțel rămăsese agățat de vertebre, iar între coastele dezarticulate atârna o medalie. Întinse mâna s-o vadă mai bine, dar știa deja că purta gravat numele lui Arcimboldo Urzeit.

Așadar, aici își sfârșise Urzeit furtunoasa viață. Labirintul nu mai avea sens. Nu ducea decât la un mort. Cu secole în urmă, poate, fusese construit într-un scop anume, pentru a proteja orașul Dalaam, dar și ca să-i transforme pe eventualii agresori. Acum, însă, nu mai corespundea cu nimic.

N-aveau să afle niciodată de ce. Se expuseseră degeaba primejdiilor.

Pe Jorgenssen îl cuprinse disperarea.

Vru să deschidă cartea cu scoarțe de metal, dar când făcu acest lucru, probabil declanșă un mecanism, căci universul pivotă în jurul lui, într-un caleidoscop de culori, și știu că încă o dată intra în Altundeva Absolut, și călătorea în timp.

VI

Anul? Nedeterminat.

Locul? Nicăieri.

O grădină sub un soare albastru. Un paradis de copaci mari așternându-și umbra pe pajiști întinse. Coline domoale care despărțeau cursuri de apă. Pământ tare și gras. Iarbă verde. O apă limpede, cristalină, ușoară, ca o scurgere de diamant lichid.

Jorgenssen se frecă la ochi. Un patruped mare și roșcovan ieși din frunziș și-l privi, apoi se îndepărtă nepăsător. Păsările ciripeau. Râul era populat cu fulgere de argint, pești aproape tringhiulari, care dădeau târcoale prin vâltorile apei.

Nici jungla nu mai exista, nici deșertul, dar planeta era aceeași. Jorgenssen nu se îndoia că ajunsese în aceeași lume – într-o altă posibilitate a aceleiași lumi. Își ținu respirația ca să audă mai bine. Nu-i ajungeau la urechi decât zgomotele pădurii. Strigă. Nu răspunse nimeni. Ceilalți rămaseseră în deșert, sau poate furtuna temporală îi aruncase pe alte planuri, în alte fracțiuni ale timpului.

Știa unde se găsea. Cursul de apă ducea la cascadă. Era același râu care le permisese să străbată jungla. Firesc, cabana, poate și baliza, trebuia să se găsească la poalele falezei.

Porni cu pas vioi. Se simțea complet întreg la minte, lucid. Acum știa care era sensul labirintului. Constituia o încercare și, în același timp, un tratament. Încercarea îl debarasase de prejudecățile Federației. Tratamentul îl însănătoșise mintal.

După câteva clipe, însă, simți cu putere o lipsă, o absență. Anema. Prietenii lui. Era singur. Orice paradis se împarte cu alții. Dar singurătatea lui nu avea nimic în comun cu cea pentru care se antrenase atâta timp. Nu mai era solitudinea marcată de suspiciune proprie oamenilor Federației. Era doar simpla constatare a propriei lui izolări fizice. Știa că de-acum încolo își putea folosi toate resursele ființei pentu a-i regăsi pe ceilalți, pentru a se integra într-o comunitate.

Din mers, culese un fruct auriu.

La un cot al râului apăru un om. Zâmbea. Era bătrân și gras, și aproape chel. Îl privi pe Jorgenssen cum se apropia. Ochii lui negri sclipeau de inteligență. Își ținea înfipte sub centură degetele mari ale mâinilor grase, ciuruite de gropițe. Purta niște haine decolorate care cândva fuseseră, probabil, portocalii. Duse mâna dreaptă la buzunr și scoase o pipă pe care o aprinse cu grijă.

Apoi ridică mâna în semn de bun-venit.

— Salut, îi spuse el placid lui Jorgenssen, care-l privea uimit. E frumos azi, nu-i așa?

Alura lui Jorgenssen, uniforma ruptă, chipul acoperit de sudoare și praf, nu păreau să-l surprindă câtuși de puțin.

— Salut, răspunse Jorgenssen.

Aspectul bărbatului îl mira și mai mult decât primirea pe care i-o făcuse. Niciodată nu văzuse un bătrân în Federație. Și cu atât mai puțin un bătrân corpolent. Biologii Federației puteau menține un om în plină formă, pentru un termen aproape nelimitat.

Bătrânul vorbise în limba dalaamană. Totuși, nu avea aerul maiestuos natural al dalaamanilor. Viața îi brăzdase chipul cu riduri fine și adânci.

— E vreun oraș pe-aici, prin apropiere? întrebă Jorgenssen.

— Nu cred, răspunse bătrânul. De fapt, suntem singurele două ființe omenești de pe această lume, în momentul de față.

Apropiindu-se, Jorgenssen văzu că bătrânul era mai scund cu un cap decât el. Trăgea calm din pipă. Rotocoale de fum se înălțau prin awer.

— Apropo, continuă bătrânul, cred că mă căutai. Mă numesc Arcimboldo Urzeit.

Tăcere. Apoi, Jorgenssen reîncepu să respire. Își simțea membrele grele ca de plumb. Urzeit zâmbea, cu pipa în colțul gurii și degetele din nou agățate de cureaua pantalonilor.

— Mă bucur să văd că ai scăpat cu bine, spuse el. Am nevoie de colaborarea dumitale. Vei fi liber să hotărăști, desigur.

— Poftim? Dar despre ce e vorba? întrebă Jorgenssen, sufocat.

— Despre viitorul Federației, despre cel al Dalaamului, și despre al dumitale bineînțeles.

Glasul lui Arcimboldo Urzeit era calm, binevoitor.

Jorgenssen reveni brusc la realitate.

— N-ai murit...? întrebă el, cu glas inexpresiv. Nu era scheletul dumitale?

Își mușcă buzele.

Zâmbetul lui Urzeit deveni și mai larg. Clipi mărunt din ochi. Pesemne era miop. Una dintre acele monstruozități cărora numai istoricii le mai păstrau amintirea.

— Depinde de an, răspunse el. În epoca din care vii, voi fi mort, într-adevăr. Deocamdată, însă, nu. Ți-ai dau seama de asta, sper. În cabana din deșert, ai văzut într-adevăr... scheletul... meu. Dar deșertul nu va apărea aici mai devreme de cinci sau șase mii de ani. Și până atunci...

Făcu un gest larg.

— Să nu mă consideri o stafie. Teoria susține că nu existăm unul în raport cu celălalt, pentru că eu am murit înainte ca dumneata să te naști, iar aceste două evenimente se situează pe aceeași curbă cauzală. Aceasta este teoria oficială a Federației. Trebuie să recunosc că am contribuit puțin și eu la edificarea ei. Dar, de când am dispărut, am continuat să lucrez. Nimic nu se compară cu munca intelectual, pentru a menține suplețea arterelor. Așa cum mă vezi, mai am de trăit încă douăzeci de ani.

„Știe când va muri", își spuse Jorgenssen. „Și-a sondat viitorul, chiar dacă așa ceva pare de necrezut. A sfidat și a învins timpul. Și nu e paralizt de spaimă, de faptul că știe ziua și ora." Apoi, reflectă: „Nici oamenii din Dalaam nu se tem de moarte. O acceptă de bunăvoie." O secundă, acest lucru i se păru monstruos. Apoi își dădu seama că și teroarea care-l bântuise pe el însuși se risipise. „Frica de moarte și frica de viață nu sunt decât unul și același lucru. Cel care nu și-a acceptat moartea nu-și poate trăi din plin viața."

— Și ceilalți? întrebă el, cu glas schimbat.

Nu-și putea desprinde privirea de la fumul albăstrui care se înălța din pipă. Și aceasta evoca vremuri străvechi. Și nu se putea deprinde cu ideea că-l avea în fața lui pe legendarul

Arcimboldo Urzeit. Inconștient, își formase despre el o imagine impunătoare, aceea a unui uriaș cu trăsături severe, cu mâini grele și ferme, cu degete spatulate, cu glas profund și grav – un fel de Super-Daalquin. În nici un caz acest omuleț grăsuliu și zâmbitor, destul de caraghios.

— Prietenii dumitale? Nu te neliniști. Îți voi vorbi mai târziu despre ei. Pentru moment, am câteva întrebări să-ți pun, și să-ți dau unele explicații. Iar dumneata va trebui să iei o decizie.

— Te ascult, spuse Jorgenssen, cu voce imperceptibilă.

— Destinde-te. Ești obosit. Ai înfruntat cele mai brutale probe, și ai lăsat totul în urma dumitale. Tot ceea ce erai înainte. Acum ești un om absolut nou. Ca un fluture abia ieșit din cocon. Aripile încă nici nu ți s-au uscat bine, că de desfăcut, ce să mai vorbim... Lasă-ți-le să se întărească la soare.

— Încerc... murmură Jorgenssen.

— Ia loc aici, pe iatbă. Mănâncă acest fruct. Nimic nu se compară cu roadele pământului.

Jorgenssen se supuse.

— Bun, continuă Urzeit. Avem tot timpul. Ce înseamnă cinci minute pe lângă cinci mii de ani? Jonglăm cu timpul, nu-i așa, dumneata și cu mine. Nu trebuie să-i dăm impresia că-i acordăm o prea mare importanță. De aceea fumez pipă. E un obicei care s-a pierdut, și cred că dispariția sa a dat semnalul Federației. Fumătorii de pipă sunt oameni blânzi și meditativi. Pentru a umple corect o pipă, e nevoie de mult timp. Cea pe care o fumez eu în acest moment a fost cioplită dintr-o rădăcină de buruiană naturală, recoltată de pe Pământ.

Oftă adânc.

— Evident, urmă el, n-ai cunoscut niciodată Pământul. Majoritatea tinerilor din Federație, încă de pe vremea mea, nu auziseră vorbindu-se despre Pământ decât în romanele istorice. Cele mai multe specii pe care le vezi pe această planetă provin de pe Pământ. Pe cele pe care nu le-am putut aclimatiza, le-am reprodus pornind de la plantele indigene și provocând mutații controlate. Nici nu-ți poți imagina ce poți face cu ajutorul geneticii, când ești stăpân pe timpul tău.

— Dumneata ai fost pe Ygone, spuse încet Jorgenssen.

Închise ochii. Se gândea la copacii uriași al căror frunziș izgonea noaptea, ale căror ramuri se întindeau ca niște degete protectoare deasupra orașului – la arborii gigantici care formau memoria Dalaamului. Și la această reproducere paradisiacă a Pământului.

— Întotdeauna am iubit copacii, recunoscu Urzeit cu ingenuitate. Își afundă rădăcinile adânc în sol. Escaladează cerul. Cresc în toate direcțiile – spre trecut ca și spre viitor. Știi, cercurile concentrice ale unui trunchi sunt unde temporale cristalizate, imortalizate. Anotimpurile trec, dar copacul își amintește. Sunt foarte mândru de pomii mei de pe Ygone. Nu cred că au pereche în univers.

— Nici eu nu cred... șopti Jorgenssen, uluit.

— Și nici această grădină nu are egal, continuă Urzeit. Originalitatea ei pune o problemă. Este o enigmă, o enigmă foarte importantă. Am să mă joc de-a sfinxul. Să vedem dacă reușești s-o rezolvi. Ai cunoscut trei stări ale acestei planete: jungla, deșertul, grădina. Dar nu le-ai putut data. Care e ordinea lor cronologică, după părerea dumitale?

Jorgenssen fu cât pe ce să ridice din umeri. Ezită.

— Nu știu... Lasă-mă să mă gândesc... Dumneata însuți ai situat deșertul după grădină. Ai spus: peste cinci sau șase mii de ani. Iar grădina este opera dumitale. Prin urmare, înaintea ei a existat jungla. Jungla, grădina, deșertul. Iată ordinea cronologică. Dar nu înțeleg ce înseamnă...

— Nu înțelegi?! răcni Urzeit.

Deschise gura atât de tare, încât pipa îi sări dintre dinți. O prinse din zbor. Aplecându-se înainte, îndreptă coada pipei spre Jorgenssen.

— Nu înțelegi? Trei aspecte ale realității unei lumi decurg unul din altul, iar dumneata nu înțelegi ce legătură are asta cu misiunea dumitale. Prin urmare, tot ceea de ai trăit până acum n-a folosit la nimic. Aș putea să-ți suflu, dar asta ar însemna să intervin în viitorul dumitale. Iar acela îți aparține. Nimeni nu are dreptul să intervină asupra timpului unei ființe inteligente, și mai ales în scopul de a-i limita capacitatea de a alege.

Jorgenssen căzu pe gânduri. Trebuia să existe pe undeva o analogie care lui îi scăpa. Jungla... deșertul... grădina...

Jungla, grădina, deșertul. Între junglă și grădină, o serie de intervenții temporale. Exact ca acelea ale Echipelor. Dar între grădină și deșert?

Nimic. Concluzia logică a intervențiilor temporale era deșertul.

Piesele de puzzle își găseau locurile. Universul înaintea Federației. Apoi, călătoria în timp, amenajarea trecutului, activitatea Echipelor. Federația era echivalentul grădinii. Sărea în ochi. Iar încheierea logică a Federației era deșertul, decadența, moartea oricărei civilizații.

Iar el, Jorgenssen, trebuia să aleagă. Distrugerea Federației, executând ordinele primite de pe Altaïr. Sau distrugerea Federației, nerespectând ordinele primite.

Privi grădina care se întindea în jurul lui. Un paradis. O oază de vis. Și totuși, de o fragilitate extremă. O lacună ascunsă undeva în acea construcție subtilă o condamna la o dispariție imediată. Oare frumusețea grădinii, bogăția Federației, nu meritau să fie conservate pentru ele însele, chiar dacă erau efemere?

Nu, răspunse un glas în el. Nu, răspunseră ca niște ecouri alte șase voci – ale lui Livius, Mario, Shan d'Arg, Nanski, Erin și Cnossos. Nu, șoptiră glasurile anonime ale locuitorilor din Dalaam, răsunând în cavitățile luminoase ale copacilor gigantici.

Există lucruri mai importante decât frumusețea sau bogăția. Decât ordinea și decât civilizația. Există viața – toate speciile care urmează a se naște. Există viitorul omului, toate civilizațiile care încă nu s-au ivit din neant.

Oftă adânc.

— Înțeleg, spuse el în sfârșit.

Aruncă la distanță cotorul fructului auriu. Se simțea bolnav, sfâșiat.

Ce-i lipsește acestei grădini? se întrebă. Ce-i lipsește Federației.

Concurența. Toate speciile dăunătoare fuseseră eliminate de pe planeta grădină. Toate primejdiile posibile fuseseră înlăturate din viitorul Federației.

Și i-o spuse lui Urzeit.

— Am făcut o experiență, răspunse bătrânul. Vezi dumneata, când am început să stăpânesc timpul, am fost aproape îngrozit de implicațiile descoperirilor mele. Ici și colo, am dus la bun sfârșit diverse experiențe. Această grădină este rezultatul uneia dintre ele. Te întrebi ce-i lipsește. Nu, nu e nici concurența, nici lupta pentru viață.

Făcu o scurtă pauză.

— Este diversitatea. Cooperarea. Echilibrul natural, atins pe parcursul timpului. În același mod, Federația se îndreaptă spre pieire pentru că a nimicit orice diversitate. Aș putea să mențin grădina asta în starea ei actuală pentru încă zece mii de ani, poate un milion. Dar ar trebui să intervin din ce în ce mai des, să deformez timpul tot mai profund. Și aș ajunge la o catastrofă.

— Același lucru se întâmplă și în Federație, confirmă Jorgenssen. Misiunile Echipelor temporale sunt tot mai frecvente. Dar, pe termen lung, nu au nici o șansă. Federația e condamnată.

— Exact, încuviință Urzeit, suflând un nor gros de fum pe nări și gură. O prevăzusem. Le-am spus-o. M-au amenințat. Nu mi-au mai dat voie să lucrez. Au încercat să mă omoare. Ei vedeau în dominarea timpului un instrument miraculos al puterii. Aveau o concepție perversă despre timp și despre om. Gândeau liniar. Timpul e un fenomen complex, ca o tramă, ca o stofă, ca o țesătură vie. Poate fi sfâșiat. Nu voiam să se întâmple asta. De aceea am creat Dalaamul. Ygone este un antidot pentru Federație.

Jorgenssen se ridică. Se întinse. Începea să-l domine din nou oboseala.

— Ce trebuie să fac? întrebă el simplu.

Răspunsul lui Urzeit nu întârzie. Niciodată glasul bătrânelului nu fusese atât de tranșant.

— Hotărăște singur. Ești adult, nu-i așa?

* * *

Mergeau în lungul râului. Urcau spre cascadă, unde se afla cabana din care Arcimboldo Urzeit supraveghease desfășurarea experiențelor sale, lângă baliza temporală care-i permitea să controleze trecutul și viitorul.

— Acum câteva săptămâni, îi spuse Urzeit lui Mario, erai incapabil să hotărăști în cunoștință de cauză. Erai un om al Federației, chiar dacă te revoltaseși împotriva ei. Un individ este întotdeauna prizonierul timpului societății din care face parte. Trebuia să te smulgi. Trebuia să te eliberezi, să te restitui dumitale însuți.

— Înțeleg, spuse Mario. Ne infectase nebunia Federației.

— Trebuia să luați din nou contact cu realitatea. Să deveniți capabili de a vă autodirija.

— Într-adevăr. Ne-ai pus într-o situație atât de incomodă, încât am fost nevoiți să reflectăm și să ne schimbăm.

Zâmbetul lui Urzeit se accentuă.

— Eu n-am făcut nimic. V-am spus că nimeni nu are dreptul să intervină în viața altcuiva, folosindu-și puterea pe care o are asupra timpului. Și nu e numai o chestiune de morală, ci și de stabilitate. Amintește-ți de grădină și de deșert.

— Atunci, cine?

— Gândește-te. Nimeni nu are dreptul să transforme viitorul sau trecutul unei alte ființe – numai pe ale sale proprii...

Câteva clipe, Mario rămase tăcut.

— Asta înseamnă că noi...

Și tăcu, îngrozit.

— Întocmai, răspunse Urzeit.

* * *

Ajunseseră în apropierea cascadei. Malurile râului erau acoperite de mușchi. Cabana se înălța pe o peluză presărată cu flori. Un foc de lemne ardea liniștit într-o vatră amenajată în aer liber.

— Înseamnă că ne-am întors în trecutul nostru, sau mai bine zis, că o vom face, și că ne-am scos din uz propriile noastre echipamente, că ne-am atacat pe soi înșine, spuse Shan d'Arg, care avusese timp să se acomodeze cu ideea. Dar, din moment ce aceste lucruri s-au întâmplat deja, înseamnă că nu mai avem

de ales. Așa cum s-au întâmplat, se vor și întâmpla. O vom lua de la început. Nu avem puterea de a decide.

— Ba da, îl contrazise Urzeit. Timpul nu e o suită liniară de evenimente. Dacă așa ar fi, călătoria în timp ar deveni imposibilă. Și, în consecință, nici deplasarea în spațiu nu s-ar mai putea face. Timpul este compus dintr-un număr enorm, poate infinit, de posibilități cu probabilitate inegală. În fiecare clipă se pot produce mai multe evenimente. Unele sunt foarte probabile, altele mai puțin probabile. În condiții normale, se realizează posibilitatea cea mai probabilă; dar nici celelalte nu dispar, ci rămân doar în stare latentă. Și, o dată cu călătoriile în timp, registrul probabilităților este bulversat. O posibilitate foarte importantă poate lua locul unei posibilități foarte probabile. Mă urmărești, sper.

— Încerc... răspunse Shan d'Arg.

— Observă că exact același lucru se întâmplă și în cazul deplasărilor în spațiu. Corpurile cerești urmează traiectoriile cele mai probabile. Apele râurilor, pietrele munților, de asemenea. N-a trecut decât relativ puțin timp de când omul le-a atribuit traiectorii foarte improbabile, făcând râurile să urce înapoi spre izvoare, reclădind munții, sau deviind planetele de pe orbitele lor.

Chiar în acest moment, ne găsim într-o posibilitate destul de improbabilă – nu foarte reală, dacă preferi. Nu existăm totalmente. Chiar în acest moment, dacă expresia asta poate avea un sens, în șapte posibilități diferite, șapte Arcimboldo Urzeit încearcă să-i explice câte unuia dintre cei șapte membri ai echipei ceea ce știu despre structura universului.

— Dar Principiile? întrebă Shan d'Arg.

— Sunt false. Sau, mai bine zis, nu sunt decât parțial exacte. Eu o știu mai bine ca oricine. Doar eu le-am formulat, pornind de la cercetările lui Horowitz. Dar atunci nu mi-am imaginat decât cazul unei...

Zâmbi.

— ...să zicem, al unei temporalități restrânse. Generalizarea s-a produs mai târziu.

— De ce nu se învață această generalizare pe lumile Federației?

Urzeit începu să râdă. Obrajii îi săltau ca două pungi umflate cu aer.

— Ți-am spus că Federația e atinsă de paranoia. Arca n-a știut cum să înăbușe mai repede aceste cunoștințe. De fapt, începând din momentul când am comis imprudența de a le publica am fost considerat un individ periculos.

De unde și misterul care înconjoară viața lui Arcimboldo Urzeit, reflectă Shan d'Arg. Arca n-a îndrăznit să-l șteargă complet din memorie, așa că a preferat să facă din el un mit vag și inofensiv.

— Evident, continuă Urzeit, am învățat lecția care se impunea. Am dispărut. Mi-am dat seama că pusesem la dispoziția Federației o putere formidabilă, o putere pe care nu era capabilă s-o folosească spre bine. Nu din vina ei. Nu – pur și simplu, oamenii Federației nu știu îndeajuns ce înseamnă libertatea pentru a evalua toate implicațiile stăpânirii timpului. Drama era că dispuneau acum de un mijloc extrem de puternic de a împiedica orice schimbare. Și eu eram cel care li-l furnizase.

Chipul lui Urzeit se întunecă.

— Responsabilitatea mea nu era nici măcar totală. Dacă nu făceam eu această descoperire, ar fi făcut-o altul, puțin mai târziu. Dar nu puteam rămâne pasiv. Trebuia, pentru a domina timpul, să existe o altă civilizație decât a lor, dar aceasta nu se putea naște decât dintr-o ucenicie a controlului asupra timpului. Era un cerc vicios. Numai călătoria în timp permitea ieșirea din el. Viitorul putea ajuta trecutul. Așa că am lansat un contraatac.

Shan d'Arg surâse. Energia acelui bătrân aproape grotesc avea ceva amuzant. Totuși, nu se lăsa amăgit. Urzeit era un adevărat luptător, un om curajos și hotărât, de o mie de ori mai presus decât războinicii musculoși pe care Shan d'Arg îi combătuse în peste o sută de arene.

— Am început prin a încerca să suscit prin cât mai multe locuri societăți capabile să răstoarne pe termen lung echilibrul seducător al Federației. Dar de fiecare dată, mai devreme sau mai târziu, interveneau Echipele de Acțiune Temporală. Erau mai puternice și mai bine echipate decât mine. Puteau proteja eficient Federația. Nu aveam nici cea mai mică șansă de reușită.

— Vrei să spui că, timp de trei sau patru secole, Echipele de Acțiune Temporală au luptat împotriva dumitale, fără să știe?

Urzeit dădu din cap.

— O mare parte din expediții au luat efectiv în colimator lumi asupra cărora intervenisem. Au mai existat și altele, desigur. Dar Echipele au consacrat tot mai multe eforturi luptei contra propriului lor creator. Frumos paradox, nu-i așa? Cum numai călătoria în timp poate că creeze! După câțiva ani, m-am săturat să văd distruse atâtea lumi în care îmi pusesem mari speranțe. Am înțeles că mă aflam pe un drum greșit. Trebuia să pun pe picioare o societate stabilă, capabilă să reziste eforturilor Echipelor, și să-mi asigur și sprijinul Echipelor însele.

— Echipele lucrează deja pentru dumneata?

— Nu. Cronologic, voi sunteți primii cu care am intrat în contact. Sunteți primii care au fost trimiși pe Ygone. Dar pot să vă spun că vor mai veni și alții. Într-un anumit mod, dacă ținem seama de întinderea timpului, trecând de partea noastră, vă alăturați unei legiuni foarte numeroase.

— La a cărei recrutare vom ajuta noi, sublinie Shan d'Arg.

— Întocmai, confirmă Urzeit. Dar să nu vă supraestimați importanța. Indiferent dacă acceptați sau refuzați, nivelul de probabilitate al acestei legiuni nu va fi afectat aproape deloc.

— Care este posibilul cel mai probabil?

Urzeit nu-i dădu un răspuns direct.

— Este întotdeauna acela în care intervenția temporală a fost cea mai slabă.

* * *

Intrară în cabană. Era încărcată de mobile datând din toate epocile, de aparate pe care le meșterise Urzeit, și de cărți îngrămădite pe lângă pereți, în cea mai mare dezordine. Urzeit se trânti într-un fotoliu de piele. De cealaltă parte a mesei din oțel, Livius se așeză pe un taburet metalic.

— Așa că, urmă Urzeit, am creat Dalaamul. Eram echipat de minune pentru a studia dezvoltarea ființelor și societăților omenești, din moment ce puteam să mă deplasez de-a

lungul timpului și să compar aproape simultan diversele stadii ale unei evoluții. Dar, în pofida acestor lucruri, n-aș fi putut duce sarcina la bun sfârșit de unul singur. M-a ajutat foarte mult Institutul de Teorie Prospectivă și Aplicată.

— N-am auzit niciodată despre el, spuse Livius.

— Nu mă mir. Va fi înființat abia peste o mie cinci sute de ani.

— O mie cinci sute de ani în viitor?

— Întocmai. Cam la nouă sute cincizeci de ani după căderea ultimei Arce și destrămarea Federației.

— Vorbești despre aceste evenimente ca și cum s-ar fi și întâmplat, remarcă Livius.

— Se vor întâmpla, precizează Urzeit. Sau, mai bine zis, există o foarte mare probabilitate să se întâmple. Iar institutul și cu mine facem tot ce putem pentru a întări și mai mult această probabilitate. Cu ajutorul vostru, posibilitatea respectivă va deveni și mai probabilă.

— O influență reciprocă între trecut și viitor... șopti Livius, impresionat. Credeam că așa ceva e imposibil. Și ai ales distrugerea propriei dumitale civilizații.

— Nu te îngrozi așa. Ți-am spus că dacă n-o făceam eu, ar fi făcut-o altul.

Urzeit întinse mâna spre ușa dulapului și o deschise.

— Gustă, te rog, îl invită în timp ce turna băutură într-un păhărel, trecându-și pofticios limba peste buzele dolofane. Și ți-am mai spus și că Principiile erau insuficiente. Contrar pretențiilor pe care le afirmă, este posibilă revenirea în propriul trecut. Se poate modifica propria istorie.

— Poți să te întâlnești cu tine însuți, să-ți omori un strămoș, să fii propriul tău tată?

— Da – sau, cel puțin, până la un anumit punct. Oricât de repede ai alerga în jurul unui pom, mă îndoiesc vă vei putea vreodată să te ajungi din urmă pe tine însuți. Cam la fel stau lucrurile și în timp.

Livius își goli paharul dintr-o sorbitură. Alcoolul era mai tare decât tot ceea ce băuse în cele mai rău famate bombe de pe o sută de planete.

— Principiile nu sunt valabile decât dacă se are în vedere o singură posibilitate, continuă Urzeit. Dacă se dorește să se aducă transformări limitate acelei posibilități, care să lase aproape intact prezentul, aplicarea Principiilor e foarte convenabilă. Dar acestea nu sunt limitări naturale. Natura e mult mai bogată. Federația a absolutizat principiile, pentru că nu dorea să-și vadă pus în discuție prezentul, propria stare de fapt. Însă realitatea, în ceea ce-o privește, poate să conțină orice, chiar și paradoxurile. Sau, mai degrabă, în realitate nu există paradoxuri. În viitorul care va urma după Federație, societatea oscilează permanent între mai multe stări posibile. Oamenii de acolo sunt obișnuiți cu situația asta – i-au atribuit chiar și un termen: o numesc „fluență". Trăiesc simultan mai multe existențe, pe planuri diferite. Timpul nu le mai apare ca o succesiune liniară de evenimente, ci ca o structură complexă. Fizica lor include o noțiune specială, aceea a unui soi de metatimp care conține toate liniile timpurilor particulare, la fel cum un spațiu conține o infinitate de geodezice.

— Înțeleg, spuse Livius.

Lumea se învârtea în lurul lui. La urma urmei, și alcoolul era un mijloc de a atinge fluența.

* * *

— Există trăsături de acest gen la oamenii din Dalaam, spuse Nanski, care simțea că i se îngreuna capul.

— În stare embrionară, recunoscu Urzeit. De exemplu, tradiția trece de la o posibilitate la alta. Copiii din Dalaam știu inconștient ceea ce alții învață pe căi absolut conștiente, într-o altă posibilitate, pe un alt plan. Înțelegi ce înseamnă asta? Practic, capacitățile unei ființe umane se multiplică la infinit. O personalitate reprezentată de un mare număr de extensii asupra diferitelor lumi posibile. Și fiecare dintre ele se consacră studiului câte unui domeniu, rezolvării câte unei probleme, dobândirii câte unei experiențe. O mie de vieți trăite simultan.

— Și copacii? întrebă Nanski.

— Ei servesc drept mediatori, răspunse Urzeit. Intermediari. Își afundă rădăcinile în pământ – în timp. În scorburile lor, posibilitățile se încrucișează, se suprapun, se întâlnesc.

— Dar dalaamanii nu știu nimic despre structura timpului.

— E prea devreme ca să învețe. Tradiția trebuie să progreseze treptat. Ceea ce rămâne inconștient la ei va deveni conștient pe parcursul secolelor. Dalaamanii știu destule lucruri ca să-și rezolve toate problemele actuale. Le aduc dublurilor lor propria lor experiență.

— Înțeleg, murmură Nanski, în același timp cu ceilalți șase.

Cultura incompletă a dalaamanilor începea să se explice: nu reprezenta decât o fațetă a unei realități mult mai vaste.

— Una peste alta, rezumă el, ceea ce ne ceri dumneata e să alegem între existența Dalaamului și cea a Federației.

Urzeit îl privi drept în ochi.

— M-ai înțeles, spuse el încet.

— Este de ajuns să nu intervenim, spuse Cnossos, pentru ca Dalaamul să învingă. Ar trebui să te mulțumești cu atât.

— Ba nu, îl contrazise Urzeit.

Părea obosit. Își umplu păhărelul și-l bău încet. Era tras la față. Vitalitatea sa fenomenală era pusă la grea încercare, atât de către vârstă, cât și de efortul pe care trebuia să-l facă pentru a exista simultan pe șapte planuri diferite. În câteva minute, trăsăturile i se modificaseră. Respira tot mai greu.

— Nu, repetă el, amintește-ți. Posibilitatea cea mai probabilă este aceea care a suferit cea mai redusă intervenție temporală. Există un plan în care v-ați îndeplinit misiunea și care nu a suferit nici o intervenție ulterioară.

— Atunci, mai există și un altul, în care nici o Echipă n-a sosit pe Ygone.

— În acel plan, șopti Urzeit, eu nu exist. Și nici Dalaam. Toate sunt legate între ele. Și aveam nevoie de voi... aveam nevoie să mă ajutați... Trebuie...

Își trase răsuflarea. Pipa îi scăpă dintre dinți și alunecă pe masă...

— ...trebuie să ștergeți orice urme ale trecerii voastre, cât mai repede posibil. Trebuie să suprimați echipa chiar în momentul apariției sale pe Ygone. Acest lucru va fortifica enorm probabilitatea posibilităților favorabile.

Gâfâia.

— Sunteți... sunteți liberi să hotărâți.

Implacabil, Cnossos formulă concluzia cuvintelor lui Urzeit:

— Trebuie să ne ucidem pe noi înșine.

— Întocmai. Nu veți înceta să fiți voi înșivă, să existați. Trebuie să mă credeți. Veți fi liberi... liberi...

Era palid, cu chipul umflat. Cnossos se ridică și porni spre el.

— Întinde-te. Ești bolnav.

— Nu... murmură Urzeit. Sunt bătrân. Nu e același lucru. Nu mai am mult timp.

Cnossos-Erin-Nanski se aplecă asupra lui. Jorgenssen-Mario îi descheie gulerul. Erin-Livius îi luă pulsul. Toate fețele se amestecau, se începețoșau...

* * *

— În dulap, spuse Urzeit.

Acum vedea mai bine. Făcu un efort și se ridică. Încercă să evalueze timpul care-i mai rămânea. Doar câteva minute. Fuseseră greu de convins, dar era aproape sigur că reușise.

— Ai pulsul foarte slab, spuse Erin. Inima...

— Știu, îl întrerupse Urzeit. Am să...

— Pot să-ți fac o injecție. Spune-mi de unde să iau...

— Degeaba. Adineaori, nu v-am spus tot adevărul. Mai am de trăit douăzeci de ani. Dar nu în posibilitatea asta. Aici, am ajuns la capătul funiei. Am rezistat cel mai îndelungat timp posibil. Era locul cel mai comod ca să vă întâlnesc. Aici, mi-am depășit timpul.

Cuvintele i se rostogoleau printre horcăieli. Îl scutură un spasm.

— Aici nu mai sunt cu adevărat viu. Dar nu veți rămâne singuri. De altfel, am să vă urmez.

Erin ridică paharul cu alcool spre buzele bătrânului. Câteva picături i se prelinseră pe bărbie.

— În rest, va trebui să hotărâți voi înșivă. Sunteți liberi, liberi...

Își lăsă capul să-i cadă în piept.

— Dalaam, spuse agitat Erin, este cu adevărat forma de societate ideală? Ai dori să vezi orașe ca Dalaamul pe toate planetele galaxiei?

— Da și nu... șuieră printre dinți bătrânul. Dalaam nu e orașul ideal. Este un model... O experiență, înțelegeți...

Erin îi citi în ochi angoasa.

— Dalaam e un model redus al societății viitoare... de după Federație... când translatoarele de materie vor uni toate planetele la fel cum leagă cărările din Dalaam... și când oamenii vor fi liberi... spațiul nu va mai exista... și Galaxia întreagă... universul întreg... nu va mai fi decât un oraș imens... trebuie să învețe să trăiască liberi în orașul ale cărui lumini sunt stelele...

Ochii bătrânului se dădură peste cap. Când îi văzu globii albi între pleoape, lui Erin începură să-i tremure mâinile. Dar Arcimboldo Urzeit încă mai lupta.

— E extrem de important ca Dalaamul să supraviețuiască... Eu nu mai pot face nimic... Sunt terminat... A fost un efort teribil, să fiu șapte în același timp... pe niște planuri posibile de o probabilitate destul de slabă. Trebuie să...

Tăcere. Din gura lui Urzeit scăpă un gâlgâit.

— Sunt copiii mei, Dalaam... Înțelegeți... Îi iubesc...

Erin crezu că era vorba de o imagine.

— În dulap, veți găsi... Copiii mei, vă spun... Trebuia să cunosc capacitățile genetice și să pot folosi un stoc de cromozomi constant. Cei ai indigenilor nu mi-erau de ajuns... introdus pe-ai mei... reușit să evit interferențele temporale...

Capul ezită, se clătină...

— Furat cel puțin trei minute din timp... Asta înseamnă că probabilitatea se ameliorează... Am câștigat...

Trupul se prăbuși. Pe o planetă fără nume, sub lumina unui soare albastru, Arcimboldo Urzeit murise.

* * *

Era oare o iluzie? se întrebă Jorgenssen. Florile păruseră să se ofilească tocmai în clipa morții lui Urzeit, și tot peisajul dobândise un soi de irealitate, de transparență. Nivelul de probabilitate al acelei posibilități trebuia să fie foarte scăzut, iar moartea lui Urzeit îl redusese și mai mult. Ce-avea să se petreacă dacă se anula pur și simplu?

Timpul îl zorea din urmă. Se repezi spre dulap și-l deschise.

Văzu un echipament de Explorare și Acțiune Temporală complet. Toate elementele erau acolo, noi-nouțe, tot ceea ce purtase asupra lui la plecarea de pe Altaïr. De unde apăruse? se întrebă el. Dintr-un viitor îndepărtat? Sau fusese sustras de pe Altaïr?

Se dezbrăcă și luă pe el combinezonul. Își puse casca. Potrivi centura. Degetele îi lunecară cu un fel de plăcere peste arme, peste proiectoarele de raze ordziene, peste complexul simbiotic, peste detectoare.

Mai exista și un aparat suplimentar, pe care-l examină surprins. Era o baliză spațio-temporală, de dimensiuni incredibil de reduse. Cu ajutorul ei, putea călători în spațiu și în timp.

Baliza era reglată pentru o anumită lume și dată. Pe un afișaj se putea citi: Ygone, Anul Zero, și niște coordonate numerice.

Aruncă o privire spre trupul bătrânului, și îi veni o idee. Moartea lui Urzeit nu fusese un hazard îngrozitor. Fusese calculată. Urzeit spusese că trăia în continuare, pe alte planuri posibile. Preferase să dispară în acesta, pentru a scăpa de membrii Echipei. Chiar dacă se decideau împotriva Dalaamului, nu se mai puteau folosi de el ca de un ostatic. Prevăzuse totul. Chiar și un eșec.

Jorgenssen ar fi vrut să-i ofere un mormânt, dar nu avea timp. Acea lume putea să se anihileze din clipă-n clipă. Cadavrul urma să rămână acolo, chiar în acel loc, și tot acolo avea să fie și peste șase mii de ani, după ce deșertul înlocuia grădina, așteptându-l pe el, pe Jorgenssen, un schelet abia ieșind din nisip și din praf.

Scheletul lui Arcimboldo Urzeit.

„Așa se numește această lume," își spuse Jorgenssen-Mario-Livius-Shan-Nanski-Erin-Cnossos. „Alt nume nu poate avea."

Și toți șapte, dintr-o singură mișcare, apăsară pe butonul minuscul și basculară în Altundeva Absolut.

Ygone. Anul Zero. Pădurea de ciuperci.

* * *

Se regăsiră toți față-n față. Un timp destul de îndelungat, nu-și vorbiră. Toți știau același lucru. Toți știau ce aveau să facă. Nu era posibilă nici o ezitare.

Sau, totuși, exista una?

Inima lui Jorgenssen-Mario-Livius-Shan-Nanski-Erin-Cnossos era frământată de anxietate. Stăteau pe marginea unei prăpăstii, în echilibru pe tăișul unui brici. Trebuia să aleagă.

Le reveni în minte imaginea trupului fără viață al lui Urzeit. Dacă alegeau Dalaamul, aveau să confere mai multă realitate posibilităților pe care le locuia bătrânul. Poate aveau să-i ofere chiar șansa de a trăi mai mult, în paradisul unde-l întâlniseră.

Dacă nu... Nu era nevoie să-și vorbească. Dacă nu, în câteva minute, în poiana din apropiere, avea să apară, ivită din neant, venind de pe Altaïr, Echipa însărcinată să redreseze istoria Dalaamului. Iar ei urmau să dispară. Aveau să se șteargă în fața dublurilor lor mai reale. Iar orașul galactic al cărui model era Dalaamul n-avea să mai existe niciodată. Și oamenii din Dalaam, născuți chiar din celulele lui Arcimboldo Urzeit, urmau să fie șterși de pe harta universului. Și Galaxia, într-un viitor îndepărtat, nedeterminat, urma să arate ca un deșert.

Nisip de stele.

Aveau la dispoziție o secundă pentru a decide. Lunecară cu toții într-un pas spre luminișul gol, cu dinții strânși, cu teama în suflet, cu mâinile rezemate pe paturile armelor. Declanșară, din același râcâit de unghie, circuitele inhibitoare de câmp care aveau să-i lase pe noii-sosiți fără nici o protecție. Își înlăturau și lor înșile orice paveze. Dar aveau încredere.

Aveau să fie mai rapizi.

Un fulger în poiană. Șapte oameni și o baliză. Șapte siluete îmbrăcate în alb, deformate de echipamnte. Se recunoscură imediat.

Și traseră. Jorgenssen în Jorgenssen. Mario în Mario și Livius în Livius, și așa mai departe, fiecare în dublul lui, știind că, într-o posibilitate anterioară, luptaseră deja contra lor înșile, și că Mario îl ucisese pe Mario, și că fusese nevoie de acel sacrificiu pentru a săvârși în cele din urmă gestul eliberator din timp pe care-l evocaseră o dată, în vis.

Cele șapte siluete din poiană, grupate în jurul balizei spațio-temporale, oscilară ca niște flăcări. În ochii lui Jorgenssen, Jorgenssen putu citi uimirea. În ochii lui Livius murind, Livius cel care urma să trăiască observă o ură feroce pe care n-avea s-o mai simtă, iar Mario, în privirea lui Mario care dispărea fără zgomot și fum, putu descifra sfârșitul singurătății, și Shan d'Arg pe trăsăturile lui Shan d'Arg, finalul luptelor, și ceilalți, pe măștile dublurilor lor, putură cu toții saluta moartea tuturor fantomelor care-i bântuiau și nașterea libertății.

Se terminase. Oamenii de pe Altaïr și baliza spațio-temporală dispăruseră în Neantul absolut. Soarele Ygonei părea să strălucească mai puternic.

Jorgenssen își puse armele în teci și-și șterse fruntea îmbrobonată de sudoare.

— L-am omorât pe bătrân, îi spuse el lui Mario, cu glas spart. Pe bătrânul din noi. Suntem...

Ezită.

— ...schimbați.

Mario înclină capul.

— Te-ai gândit vreodată, întrebă el, că s-ar putea ca și alții să acționeze asupra propriului nostru viitor, așa cum ne pregătim noi să facem pentru Ygone?

Jorgenssen șovăi.

— Înțeleg ce vrei să spui. Dar suntem liberi. Urzeit a făcut totul ca să putem hotărî liberi.

Se îndepărtă de poiană. Ceilalți îl urmară. Voia să coboare în Dalaam, s-o revadă pe Anema, să-l asculte pe Daalquin, să învețe de la copaci, dacă putea, știința pe care o acumulaseră pentru el alte variante posibile ale lui însuși. Știa că

destinul lor era trasat: erau primii. Aveau să călătorească în timp. Aveau să lupte contra Echipelor Federației. Aveau să se străduiască să și-i ralieze alături pe oamenii de pe Altaïr. Pas cu pas, din aproape în aproape, sau din departe în mai departe, poate că aveau să-l revadă și pe Urzeit. Și poate că atunci urmau să știe mai multe.

Dar niciodată n-aveau să știe totul. Era unul dintre lucrurile pe care le învățaseră de la Urzeit. Poate că cel mai important. Realitatea nu poate fi nicicând epuizată. Libertatea înseamnă a alege între mai multe posibilități, fără a cunoaște toate posibilitățile.

În viitor, aceasta urma să se numească fluență.

* * *

Dalaam se schimbase subtil. Lui Jorgenssen, orașul i se părea mai real, mai apropiat. Poate că era doar o iluzie, la fel ca acea infimă cutremurare a peisajului în momentul morții lui Urzeit? Poate că nu era decât o impresie datorată bucuriei de a o regăsi pe Anema? Sau, poate, Dalaam exista acum pe un nivel mai elevat al realității?

Întrebarea putea să mai aștepte, hotărî Jorgenssen. Mergea pe cărările din Dalaam, cu Anema alături. Hoinărea printre copacii cei mari. Ajunse într-o piață pe care o cunoștea, o piață pe care o descoperise împreună cu Anema.

Cu mult timp în urmă. Sau, poate, în ajun.

O piață circulară, pe care o domina o fântână împodobită cu o statuie.

Apa miraculos de proaspătă se prelingea peste statuie. Trăsăturile chipului cioplit nu erau întru totul omenești, și totuși, îi aminteau lui Jorgenssen de cineva. Simbolul era evident. Apa curgea peste statuie la fel cum se scurge timpul peste ființe. Și le erodează. Nimic nu poate să-l oprească, nici să-l rețină. Poate fi deviat, dar sfârșește prin a-și relua cursul. Distruge ceea ce-l ține prizonier.

Jorgenssen se apropie cu câțiva pași, pentru a examina mai bine statuia. Scrută atent trăsăturile feței de piatră, când o

asemănare modificată subtil de iscusința unui artist îl izbi ca o lovitură de pumn.

Respirația i se opri în loc.

Trăsăturile statuii erau cele ale doctorului Arcimboldo Urzeit.

Fără o vorbă, reveni spre Anema.

Sfârșit